

Tirsdag den 22. november 2011 (D)

1

15. møde

Tirsdag den 22. november 2011 kl. 13.00

Kl. 13:00

Dagsorden

1) 2. behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 2012.

Af finansministeren (Bjarne Corydon).

(Fremsættelse 12.10.2011. 1. behandling 10.11.2011. Betænkning 17.11.2011).

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til midlertidig bevillingslov for finansåret 2012.

Af finansministeren (Bjarne Corydon).

(Fremsættelse 15.11.2011).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 17:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til menighedsråd. (Udvildelse af antallet af kandidater, ændring af frist for indlevering af en særlig stedfortræderliste og klagefrist for valgklage til ministeren).

Af ministeren for ligestilling og kirke (Manu Sareen).

(Fremsættelse 16.11.2011).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser og lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne. (Hjemmel for udbud af ingeniøruddannelser på Aarhus Universitet som følge af universitetets sammenlægning med Ingeniørhøjskolen i Århus).

Af ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (Morten Østergaard).

(Fremsættelse 16.11.2011).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om ændring af forskellige uddannelseslove m.v. samt om ophævelse af lov om uddannelse til håndarbejds lærer, lov om uddannelse til ernærings- og husholdningsøkonom og lov om sammenlægning og nedlæggelse af seminarier. (Adgang til delegation af kompetence og fastsættelse af klageadgang m.v.).

Af ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (Morten Østergaard).

(Fremsættelse 16.11.2011).

6) Forespørgsel nr. F 1:

Forespørgsel til europaministeren om en euroregerings konsekvenser for Danmark.

Af Merete Riisager (LA) m.fl.

(Anmeldelse 27.10.2011. Fremme 08.11.2011. Eventuel afstemning udsættes til torsdag den 24. november 2011).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Jeg skal her åbne mødet, da jeg ser, at finansministeren er kommet til stede i salen.

Venstres folketingsgruppe har meddelt mig, at den har udpeget medlem af Folketinget Lars Løkke Rasmussen som medlem af Danmarks Nationalbanks repræsentantskab for den resterende del af den indeværende funktionsperiode i stedet for Jacob Jensen, der har ønsket at udtræde.

I dag er der følgende anmeldelser:

Kim Christiansen (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 13 (Forslag til folketingsbeslutning om alkohol i nye biler).

Joachim B. Olsen (LA) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 14 (Forslag til folketingsbeslutning om etablering af stofindtagelsesrum).

Martin Henriksen (DF) m.fl.:

Forespørgsel nr. F 6 (Hvad kan regeringen oplyse om konsekvenserne af de multikulturelle strømninger i samfundet, og er det regeringens politik at understøtte og fremme et multikulturelt samfund, herunder at sidestille andre kulturer med dansk kultur?)

Titler på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 2. behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 2012.

Af finansministeren (Bjarne Corydon).

(Fremsættelse 12.10.2011. 1. behandling 10.11.2011. Betænkning 17.11.2011).

Kl. 13:01

Forhandling

Formanden:

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke i denne omgang er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 13:01

Afstemning

Formanden:

Ønskes afstemning om ændringsforslagene nr. 1-786, tiltrådt af udvalget?

De er vedtaget.

Der er stillet forslag om, at lovforslaget henvises til fornyet udvalgsbehandling, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til midlertidig bevillingslov for finansåret 2012.

Af finansministeren (Bjarne Corydon).

(Fremsættelse 15.11.2011).

Kl. 13:02

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet.

Ønsker nogen ordet? Hr. Peter Christensen som ordfører for Venstre.

Kl. 13:02

(Ordfører)

Peter Christensen (V):

Regeringen har fremsat det her lovforslag, som går ud på, at staten kan afholde de nødvendige udgifter, frem til den endelige finanslov er på plads. Det kan Venstre naturligvis støtte, så vi ikke står i en situation, hvor offentligt ansatte ikke kan få deres løn.

Det, der selvfølgelig er interessant – og jeg ved ikke, om finansministeren kan svare på det – er, hvad man i de godt 20-21 dage, hvor den midlertidige bevillingslov vil være gældende, egentlig sparer på finansloven for 2012 ved i dette tidsrum at have en bevillingslov.

Kl. 13:03

Formanden:

Tak til ordføreren. Er der andre, der ønsker ordet? Hr. Kristian Thulesen Dahl som ordfører for Dansk Folkeparti.

(Ordfører)

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Der er to ting. Den ene er, at vi også kan tiltræde, at man laver en midlertidig bevillingslov. Det synes vi følger af sagens natur. Når en finanslov ikke kan være på plads i indeværende år, er det selvfølgelig kun ret og rimeligt, at vi laver en midlertidig bevillingslov, der sikrer, at de offentligt ansatte kan få udbetalt deres løn, og at man kan afholde udgifterne og i øvrigt også opkræve de skatter og afgifter, der er på det nuværende niveau, før regeringens planlagte skatte- og afgiftsforhøjelser træder i kraft i 2012.

Grunden til, at jeg lige tager ordet, er derudover, at jeg lige vil komme med en undren. Da regeringen tiltrådte, havde regeringen helt øjensynligt problemer med at finde ud af, hvordan man skulle tackle det her forløb. Det gav sig udtryk i, at man havde noget af en zigzagkurs i forhold til, om man ville komme med et finanslovsforslag, som man ville søge opbakning til inden nytår og dermed inden det nye finansår, eller om man vil have en udsættelse og først færdigbehandle finansloven til næste år og så have en midlertidig bevillingslov.

Det har vel også givet sig udtryk i, at vi nu står i den mærkværdige situation, at vi, samtidig med at vi giver støtte til og vedtager en midlertidig bevillingslov, der gør, at vi først får en finanslov på plads næste år, alligevel ikke har fået regeringens selvstændige finanslovsforslag. Jeg synes, det er en mærkværdig arbejdsfacon: Vi arbejder i virkeligheden med den gamle VK-regerings finanslovsforslag suppleret med et hæfte på nogle og fyre sider fra regeringen, som så er regeringens forslag til et finanslovsforslag, og at vi nu her fra weekenden har den endelige aftale om finansloven. Det har jo gjort det besværligt for Folketinget at arbejde med det her finanslovsforslag. Regeringen kunne jo godt have valgt at gøre det mere arbejdsdueligt for Folketinget, ved at man, når man alligevel vil have en midlertidig bevillingslov, havde lavet sit eget forslag til finanslov, hvor man på kontoplanen havde vist, hvilken effekt regeringens forslag vil have.

Vi har altså haft en lidt mærkelig facon, og jeg tror altså, at det er, fordi regeringen ikke helt har vidst, hvordan den ville gribe det an, og først sent er blevet enig med sig selv om, at det skulle ende, som det gør. Dermed har Folketinget har haft dårligere arbejdsvilkår. Det beklager jeg, og jeg håber selvfølgelig, at det kun er det her ene år i regeringens levetid, i den her valgperiode, at vi oplever det.

Kl. 13:06

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Marianne Jelved som radikal ordfører.

Kl. 13:06

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Jeg tænkte nok, at det var godt, at jeg stillede mig i rækken af ordførere, for der trænges til en korrektion af den forrige ordførers indlæg.

Jeg skal som indledning sige, at Det Radikale Venstre selvfølgelig støtter den midlertidige bevillingslov. Det vil enhver i Folketinget selvfølgelig gøre. Jeg skal også rose regeringen for, at den i et meget komprimeret tempo har nået dette. Den tiltrådte den 3. oktober, og det er fuldstændig fysisk umuligt at lave en ny finanslov fra bunden af og få den vedtaget i begyndelsen af januar. Derfor taler Dansk Folkepartis ordfører i virkeligheden imod bedre vidende. Da Anders Fogh Rasmussen tiltrådte efter valget i 2001, vedtog vi, som jeg husker det, finansloven i marts-april måned. Det er et meget, meget stort arbejde. Derfor vil jeg gerne kvittere for, at regeringen har gjort et godt stykke arbejde. Jeg vil også gerne kvittere for, at Finansudvalget faktisk har fået håndteret den lidt atypiske situation – godt nok

med en kritik, som jeg godt forstår, men de har også behandlet sagen seriøst og ordentligt.

Kl. 13:10

Med disse manende ord vil jeg bare sige, at vi skal have en midlertidig bevillingslov – sådan er det – og det får vi.

Kl. 13:07

Formanden:

Hr. Kristian Thulesen Dahl for en kort bemærkning.

Kl. 13:07

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Korrektionen til mit ordførerindlæg kan jeg så prøve at korrigere i en kort bemærkning til fru Marianne Jelved. For spørgsmålet er jo, om fru Marianne Jelved som formand for Finansudvalget ikke godt kan bekræfte, at regeringens måde at håndtere den her finanslovproces på over for Folketinget, har været karakteriseret ved, at man ikke har fulgt de retningslinjer, vi har i Finansudvalget – altså det er en del af vores beretning, at vi får regeringens forslag til finanslov, dagen før det offentliggøres. Det er noget, som den tidligere opposition og dermed den nuværende regering har været meget optaget af at man i hvert fald gjorde før i tiden, før valget, da det var nogle andre partier, der sad med regeringsmagten. Kan fru Marianne Jelved ikke bekræfte, at vi ikke fik det materiale dagen før offentliggørelsen? Vi fik materialet samtidig med offentliggørelsen, og det har måske været et af de elementer, der har bidraget til den tanke hos os, at regeringen ikke har arbejdet for at gøre arbejdet med den her finanslov lettere for Folketinget – måske det modsatte.

Kl. 13:08

Formanden:

Fru Marianne Jelved.

Kl. 13:08

Marianne Jelved (RV):

Det er jo fuldstændig korrekt. Det er en korrekt beskrivelse af sagsforløbet. Men der er altså stor forskel på at få en finanslov, der fylder meget, og få den, aftenen før den offentliggøres næste formiddag, og så få sådan et tillæg til en finanslov, som man relativt hurtigt kan læse igennem. Men jeg anerkender, at det er et brud med den beretning Finansudvalget har vedtaget i april måned i år om, hvordan Finansudvalget arbejder. Og det er så denne ene gang. Nu har vi et helt normalt forløb fra januar 2012.

Kl. 13:09

Formanden:

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 13:09

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak, formand. Og tak til fru Marianne Jelved, dels for bekræftelsen af forløbet, dels selvfølgelig for understregningen af – nu hvor finansministeren er i salen og kan høre, at der breder sig et ret stort flertal for det, endda med deltagelse af regeringspartiernes folk – at regeringen altså skal iagttage de retningslinjer, der gælder i Folketinget, og sikre, at man behandler Folketinget arbejdsmæssigt ordentligt, så vi også i Finansudvalget får mulighed for at gøre vores arbejde. Uanset om vi politisk er enige i regeringens politik eller modstandere af regeringens politik, er det jo vigtigt, at vi i hvert fald i fællesskab sikrer, at de regler, der gælder, rent faktisk også håndhæves og efterleves af regeringen.

Kl. 13:09

Formanden:

Tak. Fru Marianne Jelved.

Marianne Jelved (RV):

Jeg er selvfølgelig enig i, at man skal overholde de regler, der er, og så beretninger, der beskriver Finansudvalgets arbejdsmetoder. Men det er også rimeligt, at man har proportionerne i orden, og der er altså stor forskel på at modtage flere tusinde sider, som man skal igennem, og så et hæfte med et overskueligt omfang. Så jeg synes sagen taget i betragtning, og fordi det er en engangsforestilling, at vi må tilgive hinanden. Det er snart jul.

Kl. 13:10

Formanden:

Tak til den radikale ordfører. Hr. Mike Legarth som konservativ ordfører.

Kl. 13:10

(Ordfører)

Mike Legarth (KF):

Det Konservative Folkeparti vil også gerne for en ordens skyld bekræfte, at vi støtter bevillingsloven; naturligvis skal statens husholdningsbudget køre videre, løn skal betales, bevillinger skal gives, regninger skal betales osv. Det bakker vi massivt op om. Og vi ser frem til tredjebehandlingen af finanslovsforslaget i uge 3, hvor vi jo detaljeret kan få lov til at forholde os til enkelthederne i forslaget.

Som det sidste vil jeg også gerne tilkendegive ærgrelse over, at vi ikke dagen inden fik mulighed for at forholde os til, hvad finanslovudspillet indeholdt, som det tidligere har været god sædvane at give, men jeg forstår på den nye formand for Finansudvalget, at det bliver der ændret på fra den 1. januar. Det ser vi frem til, for den tillid, den fortrolighed, skal der være mellem os.

Kl. 13:11

Formanden:

Tak til den konservative ordfører. Finansministeren.

Kl. 13:11

Finansministeren (Bjarne Corydon):

Jeg skal gøre det relativt kort. Jeg vil først gerne sige tak til Folketingets partier for opbakningen til en midlertidig bevillingslov for 2012. Det er jo et udtryk for den, synes jeg, grundlæggende gode ansvarlighed og stemning, der er i det danske folkestyre, at en sag som den her kan behandles på den måde, den er blevet behandlet på i dag. Og det vil jeg gerne takke for.

Så vil jeg gerne i forhold til den valgte fremgangsmåde for finanslovforhandlingerne sige, at det jo er rigtigt, at regeringen har valgt at operere med en genfremsættelse af den tidligere VK-regerings finanslovsforslag og en serie ændringsforslag dertil, og jeg kan forsikre om, at det ikke vil være tilfældet næste år. Det vil det ikke være.

Jeg skulle mene, at der på baggrund af den valgte fremgangsmåde er en udmærket mulighed for at identificere de ændringer, der laves som følge af den nye regerings nye politik, netop ved at gennemgå ændringsforslagene et for et, og det er også mit indtryk, at man har været i stand til at ytre en forholdsvis skarp og præcis kritik på baggrund af det materiale, der har været oversendt.

Jeg skal afslutte med at bekræfte og tilslutte mig den opfattelse, Finansudvalgets formand gjorde gældende, nemlig at vi næste år ikke har nogen ekstraordinær situation, som det har været tilfældet i år, men en fuldstændig normal procedure for forhandlingen af landets finanslovsforslag, også i forhold til Finansudvalget.

Kl. 13:12

Formanden:

Tak til finansministeren.

Jeg ser ikke, at flere har bedt om ordet, og så er forhandlingen sluttet.

Kl. 13:15

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 17:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til menighedsråd. (Udvidelse af antallet af kandidater, ændring af frist for indlevering af en særlig stedfortræderliste og klagefrist for valgklage til ministeren).

Af ministeren for ligestilling og kirke (Manu Sareen).

(Fremsættelse 16.11.2011).

Kl. 13:13

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Hr. Flemming Damgaard Larsen som ordfører for Venstre.

Kl. 13:13

(Ordfører)

Flemming Damgaard Larsen (V):

Dette lovforslag har tre elementer i sig. For det første muligheden for at angive et større antal kandidater på kandidatlisten, for det andet en ændret frist ved aftalevalg for indlevering af den særlige stedfortræderliste og for det tredje en frist for klage over biskoppens afgørelse af valgklage. Venstre kan støtte alle tre elementer og således lovforslaget i sin helhed.

Venstre finder også, at det er på sin plads og giver god mening, at det maksimale antal stedfortrædere sættes i forhold til antallet af valgte medlemmer af menighedsrådet, så det undgås – eller risikoen derfor i hvert fald minimeres – at menighedsrådet i løbet af valgperioden løber tør for stedfortrædere og må fortsætte med et reduceret antal valgte medlemmer.

Der er i indeværende funktionsperiode 100 menighedsråd, der ikke har haft det fornødne antal stedfortrædere til, at menighedsrådet i hele perioden har kunnet være fuldtalligt. Det er naturligvis ikke hensigtsmæssigt og heller ikke befordrende for det kirkelige demokrati.

Forslaget om, at der ved aftalevalg skal indleveres en stedfortræderliste, ikke 2 dage efter valgdagen, som de nugældende regler siger, men 1 uge før valgdagen, sikrer, at der ved aftalevalg også er et endeligt valgt og funktionsdygtigt menighedsråd, når valgdagen er overstået, så alle menighedsråd i hele landet straks derefter kan konstituere sig, hvis der er behov for at indkalde stedfortrædere ved det konstituerende møde. Venstre synes også, at denne justering giver god mening.

At der med lovforslaget gives en bestemt frist, nemlig 1 måned, til at indbringe biskoppens afgørelse vedrørende klager til kirkeminister, er bestemt en forbedring, sådan at ikke nogen sidder og putter med klager til langt ind i valgperioden. Der skal være en endelig og hurtig afklaring på valgklager, så det egentlige arbejde i menighedsrådet kan foregå i god ro og orden.

Som sagt: Venstre kan støtte lovforslaget i sin helhed.

Formanden:

Tak til Venstres ordfører. Så er det fru Karen J. Klint som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 13:15

(Ordfører)

Karen J. Klint (S):

Jeg skal lige have pulten lidt ned.

Jeg vil starte med at sige, at det jo er rigtig godt, at vi endnu en gang lige gør opmærksom på, at der er menighedsrådsvalg til næste år. For det er jo et valg, som der ikke nødvendigvis er den store fokus på, men som ikke desto mindre er et meget vigtigt valg, fordi det handler om demokratiet i vores fælles folkekirke, og det kan vi ikke gøre nok reklame for. Lovforslaget her har jo også været under forberedelse i den tidligere regerings tid, og det har faktisk været sendt i høring, før valget blev udskrevet.

Vi støtter som parti lovforslaget, men jeg vil alligevel tillade mig at sige, at det måske er at gå i detaljen, at man lægger loft over, hvor mange navne der kan være på en kandidatliste til et menighedsrådsvalg. Det er i hvert fald ikke noget, vi skal gå ind og gøre for meget ud af i forhold til andre demokratiske valg; det var måske nok noget, man også kunne tage stilling til rent lokalt. Så det er jo også et godt bevis på, at lovforslaget ikke nødvendigvis har groet i vores have.

Men lad os tage lovforslaget, som det er, og lad os få et godt menighedsrådsvalg til næste år. Og så tror jeg jo også, vi generelt vil få en stor debat – og måske forhåbentlig også en langvarig debat – om folkekirkens struktur i al almindelighed, hvor vi også får nogle drøftelser om: Hvordan skal menighedsrådsvalget egentlig være i fremtiden? Hvilken demokratiprocess skal der være? Hvordan skal valgprocedurerne være? Er det den rigtige måde, vi kører valget på, eller skal det, som nogle af biskopperne og andre har foreslået, være noget, der er mere repræsentantskabsagtigt, noget, der er mere generalforsamlingsagtigt? Det har vi som parti slet ikke lagt os fast på. Vi er meget åbne over for, at man skal have en fri og fordomsfri debat om folkekirkens struktur, og derfor kan vi også godt spise lovforslaget, der ligger her, som det ligger i dag.

Så vi siger o.k. til lovforslaget, men det er ikke det sidste punktum, der er sat i debatten om en tilrettelæggelse af menighedsrådsvalg.

Kl. 13:17

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Christian Langballe som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 13:18

(Ordfører)

Christian Langballe (DF):

Jeg kan jo egentlig bare sige, at Dansk Folkeparti ikke har nogen væsentlige indvendinger mod forslaget. Som jeg forstår forslaget, går det ud på, at antallet af opstillede kandidater til menighedsrådsvalg kan fordobles, hvilket så også gør, at antallet af stedfortrædere eller suppleanter proportionalt øges.

Det er desværre blevet mere almindeligt, at menighedsrådsmedlemmer af forskellige grunde træder ud af rådet i utide. Det er en uskik, da det jo er meningen, at man som menighedsrådsmedlem selvfølgelig skal sidde valgperioden ud. Jeg vil så godt indskyde en bemærkning, og det er, at en af hovedgrundene til, at så relativt mange medlemmer forlader rådene i utide, jo er, at økonomi- og regnskabsdelen plus unødvendige bureaukratiske kontrolforanstaltninger er kommet til at fylde mere og mere. Den stadige strøm af nye regler og stadig nye ændrede regnskabssystemer har gjort det til en byrde at sidde i et menighedsråd. Al tiden går med administration og øko-

nomi – omkring 80-90 pct. Alle de menighedsrådsmedlemmer, jeg har talt med, klager over det, for det kræver jo snart en højere eksamen i økonomi og administration at være menighedsrådsmedlem. Så min opfordring vil være, at der sker en forenkling. Det vil gøre, at færre menighedsrådsmedlemmer forlader rådet i utide, og det vil gøre det nemmere at rekruttere nye medlemmer.

Med de bemærkninger tilslutter jeg mig forslaget om, at antallet af stedfortrædere øges. Vi kan også tilslutte os, at stedfortræderlisten ved aftalevalg eller fredsvalg afleveres 1 uge før valget, sådan at menighedsrådet også ved aftalevalg er fuldt funktionsdygtigt på valgdagen eller efter valgdagen. Vi kan også tilslutte os, at der laves en klagefrist på 1 måned. Det er jo ganske almindelig sund fornuft. Med disse bemærkninger vil jeg afsluttende konstatere, at vi i Dansk Folkeparti støtter forslaget.

Kl. 13:20

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Marlene B. Lorentzen som radikal ordfører. Undskyld, fru Karen J. Klint havde en kort bemærkning. Det nåede jeg ikke at registrere, så jeg må bede hr. Langballe om at tage en tur herop igen. Fru Karen J. Klint.

Kl. 13:20

Karen J. Klint (S):

Tak for det, og undskyld, det går lidt stærkt i dag. Jeg vil bare gerne hilse hr. Christian Langballe velkommen til kirkedebatten herinde i huset. Så vil jeg tillade mig at spørge til det, der blev sagt fra ordførerens side, nemlig at Dansk Folkeparti også støtter op om, at vi skal have en bred debat om tilrettelæggelsen og begejstringen omkring folkekirken, sådan at vi kan give den noget mere demokratisk power i forhold til de ting, der sker – også til forenklingen. Der kan jo ikke ske en forenkling af folkekirkens område, uden at vi har en debat og en debat, der også sker uden for Folketingssalen her. Så jeg vil bare forhåbentlig konstatere, at jeg hørte rigtigt.

Kl. 13:21

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 13:21

Christian Langballe (DF):

Altså, vi tager jo gerne en debat. Jeg vil forsvare den folkekirke, vi har med folkekirkeordningen, med næb og klør. Men selvfølgelig skal vi have en åben debat om det. Jeg vil opfordre til, at der sker en forenkling af økonomi- og administrationsdelen, for den er altså kommet til at fylde uhyggelig meget.

Kl. 13:21

Formanden:

Fru Karen J. Klint.

Kl. 13:21

Karen J. Klint (S):

Jamen så hørte jeg delvis rigtigt, for man kan jo ikke både forsvare det eksisterende og så samtidig sige, at der skal ske nogle forenklinger, uden at man også er åben over for, at de forenklinger så også får nogle konsekvenser. Men lad os mødes i den åbne debat ude i det åbne landskab, hvor vi forhåbentlig også bruger valgåret til at mødes rigtig mange steder og drøfte folkekirkens fremtid.

Kl. 13:22

Formanden:

Jamen så siger vi tak til ordføreren, og så er det fru Marlene B. Lorentzen som ordfører for SF – for De Radikale, undskyld. Det går ikke godt i dag. Fru Marlene B. Lorentzen som ordfører for Radikale Venstre.

Kl. 13:22

(Ordfører)

Marlene B. Lorentzen (RV):

Der skal være valg til menighedsrådene i Danmark til næste år. Det er måske ikke de valg, der har den største valgdeltagelse, men måske netop derfor er det vigtigt hele tiden at se på, om loven kan ændres, så den demokratiske handling smidiggøres, og det kan forhåbentlig føre til, at endnu flere borgere ønsker at gøre brug af den her demokratiske rettighed.

Det lovforslag, som vi nu har til førstebehandling, indeholder tre mindre ændringer af den nuværende lov, og selv om det er småændringer, der alene finjusterer valgprocessen, er det alle sammen nogle, som har til hensigt at smidiggøre den demokratiske handling samt muliggøre, at antallet af stedfortrædere kan svare til antallet af valgte, således at man forhåbentlig ikke kommer i den situation, at der ikke er stedfortrædere nok, hvis flere valgte medlemmer måtte udtræde.

Det Radikale Venstre kan støtte lovforslaget.

Kl. 13:23

Formanden:

Tak til den radikale ordfører. Så er det fru Pernille Vigsø Bagge som ordfører for SF.

Kl. 13:23

(Ordfører)

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Jeg vil ikke bruge en masse tid på at redegøre for indholdet af forslaget, det er gjort så fint af de forrige ordførere, men jeg vil godt lige benytte lejligheden til at sige, at der jo er flere folkekirkemedlemmer og folkekirkepolitikere, der altså med en vis ængstelse ser frem til valget til menighedsråd næste efterår, i november 2012, netop fordi sporene skræmmer lidt. Vi har været inde på det her. Der var rigtig mange sogne, der havde svært ved at stille med menighedsrådsmedlemmer nok til at oprette et menighedsråd ved sidste valg, og der var mange sogne, der måtte lægge sig sammen med andre sogne for at få det til at køre. Derfor er det altså utrolig vigtigt, at vi løbende justerer de her ting, så vi sikrer, at der også fremadrettet er folk, der vil sidde i menighedsrådene.

Jeg synes også, det er rigtig fint, at Dansk Folkepartis ordfører peger på bureaukratiet og de mange regler og regulativer og cirkulærer, der flyder ud i en lind strøm, for det skal vi have kigget på. Og derfor vil jeg selvfølgelig også gerne bakke op om den socialdemokratiske ordførers holdning til, at vi nu skal have gang i udredningen – det glæder vi os rigtig meget til i SF – så vi kan få en dynamisk og energisk og måske også lidt mere synlig folkekirke.

Men SF kan selvfølgelig støtte det nærværende forslag.

Kl. 13:24

Formanden:

Tak til SF's ordfører. Der er ikke nogen ordfører for Enhedslisten til stede, og der er heller ikke nogen ordfører for Liberal Alliance, så vidt jeg kan se. Så er det hr. Mike Legarth som konservativ ordfører.

Kl. 13:25

(Ordfører)

Mike Legarth (KF):

Tak, hr. formand. Da vores ordfører, hr. Per Stig Møller, ikke kan være til stede i dag, er det mig, der på vegne af partiet tilkendegiver følgende:

Folkekirkens menighedsråd har de senere år været udsat for den ene lovændring efter den anden, og derfor har menighedsrådene mest af alt brug for ro til at fordøje alle de regelændringer, skiftende kirkeministre har leveret. De er selvfølgelig gennemført i den bedste

mening, men hver gang skal menighedsrådsmedlemmerne sætte sig ind i dem og arbejde på en lidt anden måde med lidt andre skemaer. Arbejdet i menighedsrådene er jo et frivilligt fritidsarbejde i demokratiets navn, og vi risikerer på den måde, at endnu færre i fremtiden vil påtage sig opgaven, og det vil være skidt for folkekirken.

Vi så jo f.eks. i dette forår, hvor stor indflydelse et menighedsråd har, da alle præsterne i et bestemt sogn nægtede at vie to fraskilte. Mange bad biskoppen eller ministeren om at gribe ind, men Præsteforeningen sagde i den forbindelse det rigtige, nemlig at sådan kan det gå, og derfor bør folkekirkemedlemmerne selv være aktive og stille sig til rådighed for menighedsarbejdet, hvis de er uenige med det siddende råd.

Derfor kan der være god mening i at gøre valgene så smidige som muligt og sikre, at rådene fungerer i en embedsperiode. Det er hensigten med dette lovforslag, som vi dermed som udgangspunkt kan støtte, men da Landsforeningen af Menighedsråd har leveret en del indsigelser i deres høringssvar, vil vi gennemgå disse i udvalget og derefter tage endelig stilling til lovforslaget.

Men altså støtte fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 13:26

Formanden:

Tak til ordføreren. Ministeren for ligestilling og kirke.

Kl. 13:26

Ministeren for ligestilling og kirke (Manu Sareen):

Tak for det. Jeg skal kvittere for en god og sober debat. Det her var meget, meget ukontroversielt, og alle de ordførere, der var til stede, har jo været inde på det. Jeg vil også gerne lige kvittere for det, som fru Karen J. Klint nævnte, nemlig at menighedsrådsvalgene bliver afholdt i november 2012. Det er jo rigtig godt at gøre opmærksom på det heroppe fra talerstolen, for det er fuldstændig korrekt, som hr. Christian Langballe og fru Pernille Vigsø Bagge også var inde på, at det er et rigtig, rigtig vigtigt valg, vi står over for.

Jeg er også fuldstændig enig med hr. Christian Langballe i, at en af årsagerne til, at folk forlader menighedsrådene, er, at der er for meget administration. Det fortæller de til ordføreren, og det fortæller de i den grad også til ministeren. Det er stort set det eneste, jeg hører, så derfor kan jeg i hvert fald glæde de forskellige ordførere med, at noget af det, vi barsler med, netop er en regelforenkling for at smidiggøre det – og så også at sætte fokus på det kommende valg til næste år. Der håber jeg selvfølgelig også at de forskellige ordførere vil være med til at finde på nye måder, som man kan gøre opmærksom på valget på, så vi kan få nye mennesker med, men også fastholde dem, som allerede er medlemmer, så de har lyst til at tage en tårn til.

Men tak for en god debat.

Kl. 13:28

Formanden:

En kort bemærkning fra fru Karen J. Klint.

Kl. 13:28

Karen J. Klint (S):

Det skal bare lige være for rigtig at få slået fast, nu hvor vi hørte de betænkeligheder fra den konservative folketingsgruppe, at det sådan set var den konservative kirkeminister, der sendte lovforslaget i høring. Høringsfristen ophørte den 29. august kl. 12, så det var i hvert fald før, at den nuværende minister i det hele taget vidste, at han skulle være minister. Det var bare lige en bekræftelse på det historiske i det.

Kl. 13:29

Formanden:

Ministeren.

Kl. 13:29

Ministeren for ligestilling og kirke (Manu Sareen):

Hvis spørgsmålet lyder på, om jeg vidste, at jeg skulle være minister den 29. august, kan jeg i hvert fald sige, at det gjorde jeg ikke.

Kl. 13:29

Formanden:

Er der ikke flere korte bemærkninger? Så er der ikke flere, der har bedt om ordet til denne sag. Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser og lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne. (Hjemmel for udbud af ingeniøruddannelser på Aarhus Universitet som følge af universitetets sammenlægning med Ingeniørhøjskolen i Århus).

Af ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (Morten Østergaard).

(Fremsættelse 16.11.2011).

Kl. 13:29

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Fru Tina Nedergaard som ordfører for Venstre.

Kl. 13:30

(Ordfører)

Tina Nedergaard (V):

Tak for det. Med vedtagelse af dette lovforslag – hvilket jeg vil tillade mig at forudsætte det ender med her i salen – vil ministeren kunne godkende, at Aarhus Universitet efter sammenlægningen med Ingeniørhøjskolen i Århus kan udbyde professionsbacheloruddannelser inden for området. Det vil sige, at de opnår den rettighed til at udbyde de uddannelser, der i dag udbydes af Ingeniørhøjskolen. Det vil ikke give så meget mening, at vi anerkender en fusion, men derefter fratrager stedet væsentlige uddannelser.

Regeringen følger her op på et forslag, som var besluttet i den tidligere VK-regering. Jeg vil dog understrege, at det ikke var uden overvejelser, at den tidligere regering agtede at imødekomme fusionen og dermed også retten til at udbyde professionsbacheloruddannelser på ingeniørområdet på universiteterne, fordi det afføder nogle spørgsmål i forhold til vores professionshøjskoler, erhvervsakademier og fremtiden for vores struktur for de videregående uddannelser og vores videninstitutioner.

Venstre støtter naturligvis forslaget, som det foreligger. Vi vil imidlertid under udvalgsbehandlingen spørge lidt ind til, om det måske for nemheds skyld kunne fremgå, at det at tilkendegive dette udbud ikke er noget, ministeren kan, men er noget, ministeren gør. Det kan vi tage under udvalgsbehandlingen; det er ikke af principiel karakter.

Sammenlægningen af Ingeniørhøjskolen og Aarhus Universitet er fornuftig. Det har været et meget udtalt lokalt ønske, og fusionen

støttes således meget intenst af det lokale erhvervsliv, af aftagerne af dimittenderne og faktisk også af den lokale professionshøjskole, som jeg finder har været meget konstruktiv i debatten om netop denne fusion og dermed også den hjemmel, som man hermed får, til at udbyde professionsbacheloruddannelser.

Det er imidlertid vigtigt for mig at fastslå, at vi i Venstre lægger til grund, at vi sørger for, at professionshøjskolerne generelt inddrages ved udbud af uddannelser på netop professionsbachelorniveau. Sagt med andre ord: Når vi nu fra politisk hold har lavet en ændring i den retning, der har været for strukturudviklingen i forhold til professionshøjskolerne, føler jeg også et stort behov for og en forpligtelse til, at vi følger det til dørs, således at vi sikrer, at også professionshøjskolerne kan føle sig trygge ved den fremtid, som vi jo bevæger os meget tæt på, i forhold til den fremtid, hvor evalueringerne kommer til at foreligge omkring institutionsstrukturen for de videregående uddannelser.

Jeg ser frem til, at ministeren indgår i drøftelser med Venstre om udviklingen af de videregående uddannelsesinstitutioner, om, hvordan vi sikrer den regionale dækning, men omvendt også om, hvordan vi sikrer institutioner af en sådan størrelse, at de kan udbyde høj-kvalitetsuddannelser.

Afslutningsvis vil jeg takke for samarbejdet med Folketingets partier undervejs og med regeringen. Det er konstruktivt, at vi kan finde fælles løsninger, når der opstår noget ude i virkeligheden, som vi ikke har taget højde for i vores forlig. Tak for det.

Kl. 13:33

Formanden:

Tak til Venstres ordfører. Fru Kirsten Brosbøl som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 13:33

(Ordfører)

Kirsten Brosbøl (S):

Ingeniørhøjskolen i Århus og Aarhus Universitet har ligesom mange lokale i Østjylland længe haft det her ønske om en fusion mellem de to uddannelsesinstitutioner, og i maj måned i år indgik en bred kreds af partier så den politiske aftale, som imødekommer det ønske. Nu har regeringen altså så fremsat det her lovforslag, som tilvejebringer det retlige grundlag for fusionen, så den kan blive en realitet den 1. januar 2012. Helt konkret sikrer lovforslaget, at Aarhus Universitet også kan udbyde de uddannelser, som hidtil har været udbudt på Ingeniørhøjskolen i Århus, og det er jo meget praktisk, som den tidligere ordfører også var inde på, når vi nu har besluttet en fusion, at de så får mulighed for at udbyde disse uddannelser. Så det støtter Socialdemokraterne selvfølgelig varmt.

Men jeg vil understrege, som fru Tina Nedergaard var inde på, at med den aftale, som vi lavede i foråret om den her konkrete fusion, var vi jo altså også samtidig enige om i forligskredsen bag professionsuddannelserne, at for øvrige ingeniøruddannelser, som måtte ønske en fusion her, skal vi have det op i forligskredsen til en konkret drøftelse af et sådant ønske. Og det er fortsat partierne bag aftalens hensigt, at ingeniøruddannelserne skal fusioneres i professionshøjskolerne. Det står også klart i den aftale, som imødekommer det her ønske om fusion, og det vil jeg gerne her i dag bekræfte at vi selvfølgelig også fremover vil stå fast på. Som den tidligere ordfører var inde på, og jeg er meget enig i det, der blev sagt, er det jo altså vigtigt, at vi også fremadrettet styrker professionsuddannelserne og sikrer et bredt udbud af ingeniøruddannelser på vores professionshøjskoler, og det vil jeg bare give tilsagn om her i dag at vi fortsat står ved.

Men i lyset af den brede aftale, der er, vil jeg tillade mig at glæde mig over, at vi med det her lovforslag imødekommer et bredt ønske i det østjyske om en konkret fusion, som forhåbentlig kan sikre imødekommelse af den fremtidige efterspørgsel efter ingeniører i Midt- og Vestjylland og i det østjyske, og at vi kan sikre en synergi imel-

lem den tætte tilknytning til erhvervslivet, som begge institutioner i virkeligheden har, og så den forskningsbaseret, som ligger inde på universitetet ved en fusion. Så Socialdemokraterne støtter naturligvis lovforslaget.

Kl. 13:36

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Jens Henrik Thulesen Dahl som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 13:36

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Det fremsatte lovforslag skaber den fornødne hjemmel for Aarhus Universitet efter sammenlægningen med Ingeniørhøjskolen i Århus til at udbyde ingeniøruddannelser, og sammenlægningen er planlagt til at ske fra den 1. januar 2012. Med lovforslaget etableres grundlaget for, at Aarhus Universitet kan fortsætte ingeniørhøjskolens udbud af professionsbachelor- og diplomuddannelser inden for ingeniørområdet efter sammenlægningen.

Baggrunden er, som det også er nævnt tidligere, en aftale fra foråret indgået af Venstre, Konservative, Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne og Radikale Venstre om sammenlægningen af Ingeniørhøjskolen i Århus og Aarhus Universitet, og det er jo i høj grad foregået efter et klart ønske fra Ingeniørhøjskolen i Århus. Aftalen er et tillæg til aftalen om professionshøjskoler fra 2007, hvorefter ingeniørhøjskolerne faktisk senest i 2014 skulle gå sammen med professionshøjskolerne. Så kan det godt se ud til, at med den her aftale går det lidt i den ene retning og lidt i den anden retning, når man med den ene hånd giver tilladelse til sammenlægning af ingeniørhøjskolen og universitetet og med den anden hånd bakker op om en aftale fra 2007 om, at professionshøjskolerne fortsat skal arbejde på at skabe sikre og gode uddannelsesmiljøer. Det skal bl.a. ske, ved at professionsbacheloruddannelserne samles i professionshøjskoler for at styrke deres faglighed.

Sammenlægningen af Ingeniørhøjskolen i Århus og Aarhus Universitet kan nemt give anledning til, at flere professionshøjskoler og universiteter ønsker sammenlægning. Som det også allerede er nævnt, er der et ønske allerede i dag fra Ingeniørhøjskolen i København. Og her er det vigtigt, at vi forholder os til, hvordan fremtiden skal være både for professionshøjskoler og for universiteter. Hvor hører professionshøjskolerne hjemme i uddannelsessystemet? Hvilke opgaver skal de løse? Hvordan sikrer vi den bedst mulige kvalitet i uddannelserne? I aftalen om professionshøjskolerne blev skolerne styrket, og man fik lov til potentielt at oprette masteruddannelser fra foråret 2012. Samtidig giver man så lige nu Ingeniørhøjskolen i Århus lov til at fusionere med Aarhus Universitet. Dermed forsvinder en professionshøjskole, og aftalen lægger så op til, kunne man forestille sig, at mange flere forsvandt.

Vi har behov for en langsigtet strategi i forhold til professionshøjskolen og universitetssektoren. Vi har brug for, at man diskuterer professionsbacheloruddannelserne i forhold til: Hvor skal de hen? Styrker man dem bedst ved at holde dem som en sektor for sig, hvor de har deres egen forskning, eller styrker man dem bedst, ved at de får et tættere samarbejde med universiteterne? Jeg mener, der er brug for, at vi sammen med uddannelsesinstitutionerne og også gerne aftagerinstitutionerne og organisationerne tager en diskussion om, hvilken vej vi skal gå.

Men selve lovforslaget ser Dansk Folkeparti ikke de store problemer i, så derfor kan vi bare støtte det.

Kl. 13:39

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Sofie Carsten Nielsen som radikal ordfører.

Kl. 13:39

(Ordfører)

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for det. Det Radikale Venstre støtter selvfølgelig også det her lovforslag. Det er godt, at Aarhus Universitet og Ingeniørhøjskolen i Århus nu kan, om jeg så må sige, fuldbyrde fusioneringen, sådan som begge parter har ønsket og givet klart udtryk for. Med fusionen bliver der jo også etableret den her Aarhus School of Engineering på Aarhus Universitet, som netop skal sikre videnuddveksling mellem diplom- og civilingeniøruddannelserne. Der sikres også med fusionen en tæt forbindelse til den ingeniørvidenskabelige forskning og udvikling og en tæt kontakt til det praksisnære element og erhvervslivet. Det er noget, som både Aarhus Universitet og Ingeniørhøjskolen allerede er ret optaget af, og det har de også allerede samarbejdet om i flere år. Så på den måde er fusionen jo en ret logisk følge af udviklingen på ingeniørområdet i Aarhus og omegn, kan man sige. Så det vil komme både ingeniøruddannelserne og erhvervslivet i Region Midtjylland til gavn.

Som der også er blevet sagt af tidligere ordførere, betyder det jo ikke, at der sættes en lavine i gang på professionshøjskolerne, og derfor bakker vi i Det Radikale Venstre fuldt op om det her lovforslag.

Kl. 13:41

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Jonas Dahl som SF's ordfører.

Kl. 13:41

(Ordfører)

Jonas Dahl (SF):

Også fra SF's side er der opbakning til det her lovforslag, som lægger op til sammenlægningen af Ingeniørhøjskolen i Århus og Aarhus Universitet. Det er nødvendigt for os fortsat og fremadrettet også at kunne sikre et udbud af ingeniører i det midtjyske, i hvert fald i den århusianske del af det midtjyske.

Lovforslaget fremsættes nu, så loven kan træde i kraft allerede pr. 1. januar. Danmark har generelt en udfordring med i fremtiden også at sikre gode uddannelser, ikke mindst på ingeniørområdet. Derfor er det også på tide, at vi får det her lovforslag. Jeg er også personligt glad for, at vi nu kan se med de tilbagemeldinger, der er kommet, at der er en rigtig bred opbakning til regeringens lovforslag, og det er vigtigt, at både Aarhus Universitet og Ingeniørhøjskolen i Århus er indstillet på sammenlægningen, at de to institutioner selv er med til at påtage sig opgaven og samtidig sikre et højt fagligt niveau til gavn for institutionerne, eleverne og ikke mindst det danske erhvervsliv.

Med fusionsbeslutningen mellem Aarhus Universitet og Ingeniørhøjskolen er det imidlertid vigtigt at pointere, at det ikke er tanken, at Aarhus Universitet i forbindelse med sammenlægningen skal overtage andre uddannelsesudbud end dem, der følger med Ingeniørhøjskolen.

Fusionen har fokus på, at Ingeniørhøjskolen i Århus fortsat vil kunne udvikle de eksisterende ingeniøruddannelser, først og fremmest diplomingeniøruddannelsen, ligesom fusionen også fremover åbner op for muligheden for at udbyde yderligere diplomuddannelser eller nye former for uddannelser til gavn for både erhvervsliv og økonomi.

Men jeg vil qua de udtalelser, jeg tidligere er kommet med omkring det her lovforslag, også knytte en kommentar til ikke mindst det, som DTU skriver i deres høringsvar, hvor DTU jo rettelig påpeger, at der er behov for en generel diskussion, i forhold til hvordan universiteter, der sammenlægges med ingeniørhøjskoler, kan fortsætte ingeniørhøjskolernes udbud. Derfor hilser jeg med tilfredshed, at det, der netop også lægges op til, er, at vi nu får en bred drøftelse af det her, og at der fremadrettet også bliver sikret nogle klare ret-

ningslinjer. Det har tidligere været en bekymring fra SF's side, at det har været uklart, hvorledes man skulle passe de her ting ind mellem de forskellige ministerier, og derfor er det endnu mere glædeligt, at vi nu med den sammenlægning, der er foregået blandt de to dele under en minister, rent faktisk kan sikre dette under den samme kasket.

Så med de ord vil jeg sige, at vi fra SF's side bakker op om lovforslaget.

Kl. 13:43

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Rosa Lund som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 13:43

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

Tak for ordet. I Enhedslisten ser vi umiddelbart positivt på det her forslag, men jeg har en række spørgsmål, som jeg gerne vil bede om at få uddybet, før vi kan tage endelig stilling til den her sag.

Først vil jeg gerne høre: Hvilke forudgående drøftelser har der været i forligskredsen, før man har vedtaget det her arbejde, og før man har vedtaget den her fusion? Så vil jeg også gerne have bekræftet, at det her forslag ikke er en del af en tendens mod, at professionsuddannelserne og erhvervsakademierne skal akademiseres og rykkes tættere på universiteterne. Vi er meget interesserede i at finde ud af, om det er meningen, at det her forslag er en del af en tendens og skal danne præcedens for, at man rykker udbuddet af professionsuddannelser og erhvervsakademiuuddannelser over til universiteterne.

Så vil jeg gerne understrege, at vi i Enhedslisten betragter den her aftale som et enkeltstående tilfælde, at den altså ikke skal danne præcedens for, at man rykker udbuddet fra den ene type uddannelsesinstitution til den anden. Det er vigtigt for os, at vi holder fast i, at professionsuddannelser og erhvervsakademier er noget andet end universiteter. Det skal de blive ved med at være. Hvis universiteterne generelt begynder at udbyde professionsuddannelser, frygter vi, at der kommer til at ske en unødvendig akademisering af de her uddannelser.

Noget af det, der kendetegner vores uddannelsessystem i Danmark, er jo, at vi har forskellige typer af uddannelser, og sådan skal det blive ved med at være. Det, at vi har videregående uddannelser, som er praksisorienterede, er jo med til at sikre, at flere unge har mulighed for at gennemføre en uddannelse. Det er samtidig med til at styrke vores velfærd, at de studerende kender den hverdag, de kommer ud i, når de er færdiguddannede. Hertil kommer, at en uddannelse altså ikke nødvendigvis bliver en bedre uddannelse af, at den bliver rykket over på et universitet, men blot bliver en anderledes uddannelse. Professionsuddannelsesinstitutionerne har rigtig mange gode kompetencer, og det er derfor, at professionsuddannelserne netop udbydes der og ikke udbydes på universiteterne. Det skal vi holde fast i.

Det er derfor vigtigt for mig at understrege, at det her er et enkeltstående tilfælde og ikke er en del af en udvikling. I Enhedslisten håber vi, at vi i løbet af den her folketingsperiode kommer til at styrke professionsuddannelserne og erhvervsakademierne og netop de praksisrettede elementer i de her uddannelser, så de midler, der er sat af til praktik, rent faktisk bruges til praktik, og at vejledningen bliver styrket også i praktikkerne.

Men overordnet vil jeg umiddelbart sige, at vi forholder os positivt til det her forslag, hvis det altså kan bekræftes, at det ikke er en del af en tendens og udvikling, men er et enkeltstående tilfælde.

Kl. 13:46

Formanden:

Tak til ordføreren. Der er vist ikke nogen fra Liberal Alliance. Så er det fru Mai Henriksen som konservativ ordfører.

Kl. 13:47

(Ordfører)

Mai Henriksen (KF):

Tak for det. Dette lovforslag, vi har til første behandling, betyder, at alle de ingeniørfaglige uddannelser i Aarhus nu samles med sammenlægningen af Aarhus Universitet og Ingeniørhøjskolen i Århus.

For De Konservative er det absolut vigtigste, at den faglige udvikling styrkes. Vi skal leve af viden og knowhow, og derfor skal vi hele tiden arbejde for at styrke fagligheden på vores uddannelsesinstitutioner, også på de videregående uddannelser. Her får vi jo mulighed for, at to uddannelsesinstitutioner udnytter hinandens styrkepositioner, hvor Ingeniørhøjskolens tætte tilknytning til erhvervslivet altså her bliver koblet sammen med Aarhus Universitets teknisk-videnskabelige forskning. Den synergi vil være til gavn for ingeniørfaget og vil forhåbentlig betyde, at flere får lyst til at læse. Vi ved jo, at vi står i en situation med efterspørgsel på ingeniører, og det her kan forhåbentlig få en positiv afsmitning på dansk erhvervsliv.

Så er det også glædeligt at læse de medsendte høringssvar. Der er jo fuld opbakning til den her sammenlægning. Flere udtrykker, at de havde foretrukket, at dette lovforslag også havde forholdt sig mere generelt til, at universiteter, som bliver sammenlagt med ingeniørhøjskoler, kan fortsætte ingeniørhøjskolernes udbud og sikre, at universiteter, der allerede har udbud af diplomingeniøruddannelser, kan godkendes til nye udbud. Hertil svarer ministeren, at der på et senere tidspunkt fremsættes et sådant lovforslag. Jeg mener, at der er god grund til at lytte til de høringssvar, der er kommet, som peger på den problematik, og så få fremsat det lovforslag, så snart det kan lade sig gøre, for det er vigtigt, at der fortsat sikres udvikling på vores uddannelsesinstitutioner. Det må og skal vi have fokus på.

Kl. 13:49

Formanden:

Tak til ordføreren. Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser.

Kl. 13:49

Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (Morten Østergaard):

Det er ikke første gang, jeg er på talerstolen, men til gengæld er det første gang, jeg er på som den sidste taler i forbindelse med et lovforslag.

Jeg vil gerne takke for den gode debat om forslaget og for, at alle partier i Folketinget har udtrykt en enighed i det, der er formålet, nemlig at følge op på den aftale, der blev lavet i foråret blandt forligspartierne, om at give mulighed for den her konkrete sammenlægning. Enhedslistens ordfører spurgte, hvad de forudgående drøftelser havde været, og der kan jeg sige, at det var lange drøftelser i forligskredsen. Det var i sagens natur under den forrige regering, men der var lange drøftelser, også om præcis de spørgsmål, der rejste sig her omkring perspektiverne, og derfor er den tillægsaftale, der er blevet lavet til aftalen om professionshøjskolerne, også relativt præcis i forhold til det. Det skal jeg vende tilbage til. Men et af de elementer, der indgår i den tillægsaftale i forhold til det, som Enhedslistens ordfører var inde på, er jo, at man ved samme lejlighed igangsatte en undersøgelse af potentialerne i at udbyde professionsmasteruddannelser og behovet for, at der bliver mulighed for det, og det er en undersøgelse, som pågår, og som selvfølgelig vil kunne give anledning til politiske drøftelser, når den er afsluttet.

Så vil jeg sige, at jeg med det samme vil give Venstres ordfører det svar, der blev efterspurgt, nemlig at ja, jeg agter at bruge den bemyndigelse, som gives med lovforslaget, til at lade den her fusion blive til virkelighed. Det er et lokalt ønske, en fuldstændig frivillig fusion mellem to institutioner, der ønsker at forstærke samarbejdet. Der er store perspektiver i det, og der er også lokalt nybyggeri, som

skaber gode faciliteter for, at det kan styrke ingeniøruddannelsen og også diplomsiden af det. Det er fortsat et klart ønske fra den nye institutions side, at man stadig har et fokus på at udbyde og udvikle diplomingeniøruddannelsen.

Jeg skal også sige, at sammenlægningen af de to institutioner sker uden likvidation, i stedet overdrages aktiver og passiver til Aarhus Universitet som den fortsættende institution. I den forbindelse er det selvfølgelig en betingelse, at der ikke sker en indskrænkning i bestående rettigheder.

Jeg glæder mig til på et senere tidspunkt at kigge nærmere på den generelle regulering på området. Det afgørende er jo, at vi får set på sammenhængen i vores videregående uddannelses-system, og det er jo også derfor, at regeringen har valgt at samle alle videregående uddannelser i ét ministerium. Der var flere, der var inde på, hvad præcedens er, og Socialdemokraternes ordfører var også inde på, at aftaleteksten også i den henseende er meget præcis, idet den jo ridser op, hvad det er, forligspartierne bekræfter hinanden i i forhold til opgaven på professionshøjskolerne. Og det er jo altså fortsat: at styrke professionsbacheloruddannelsernes faglighed; skabe attraktive studiemiljøer, som tiltrækker og fastholder endnu flere studerende i et udfordrende og udviklende miljø; udvikle praksisnære videregående uddannelser og efter- og videreuddannelser, der på et internationalt fagligt niveau imødekommer behovet for kvalificeret arbejdskraft i såvel den private som den offentlige sektor; og at sikre en regional uddannelsesdækning.

Det er jo de formål, som man altså også bekræfter med den aftale, der giver mulighed for den fusion, vi har i dag, og det tror jeg også vil kunne berolige dem, der måtte være bekymret over, hvad det er for en udvikling, der eventuelt sættes i gang med det her lovforslag. Men jeg synes også, det er relevant, at Dansk Folkepartis ordfører og Enhedslistens ordfører rejser spørgsmålet om, hvilken vej vi skal gå herfra. Jeg tror, Enhedslistens ordfører sagde, at man var imod en akademisering, og at uddannelserne ville rykke tættere på universitetet. Jeg mener ikke, det er det samme. Jeg mener, at man med stor fordel kan sikre yderligere samarbejde mellem professionshøjskolerne og universiteterne, uden at det fører til, at uddannelser, der ikke i dag er akademiske, skal være det. Jeg tror, der er rigtig god mening i, også for de studerende, at der er en tættere sammenhæng mellem de to institutionstyper, og at vejen fra den ene til den anden er lettere, end den er i dag.

I første omgang glæder jeg mig til at drøfte de nærmere spørgsmål om det her lovforslag med udvalget og glæder mig over en så bred tilslutning, som sender et klart signal til Ingeniørhøjskolen i Århus og Aarhus Universitet om en velsignelse fra et bredt flertal i Folketinget.

Kl. 13:53

Formanden:

Tak til ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om ændring af forskellige uddannelseslove m.v. samt om ophævelse af lov om uddannelse til håndarbejds lærer, lov om uddannelse til ernærings- og husholdningsøkonom og lov om sammenlægning og nedlæggelse af seminarier. (Adgang til delegation af kompetence og fastsættelse af klageadgang m.v.).

Af ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (Morten Østergaard).

(Fremsættelse 16.11.2011).

Kl. 13:53

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Fru Kirsten Brosbøl som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 13:54

(Ordfører)

Kirsten Brosbøl (S):

I forbindelse med regeringsdannelsen blev det nye Ministerium for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser skabt. Det var en rigtig god nyhed for de mange aktører på området, som længe har ønsket større synergi og samspil mellem de videregående uddannelser frem for en ufrugtbar ressortkamp og manglende koordinering mellem de gamle ministerier på området. Med ressortændringen blev alle de videregående uddannelser samlet under et ministerium og en minister. Det betyder, at en række uddannelser er blevet flyttet fra bl.a. Kulturministeriet og Undervisningsministeriet til det nye uddannelsesministerium, som vi jo kalder det i daglig tale.

De forskellige ministerier har været organiseret på forskellig vis, bl.a. med hensyn til klageadgang, og det er derfor, at regeringen nu har fremsat det her lovforslag, som sigter på at skabe et mere ensartet grundlag for klageadgang for de forskellige uddannelser. Det betyder helt konkret, at med nogle uddannelser skal man fremover klage til en styrelse, mens man tidligere skulle klage til departementet. Det helt afgørende er selvfølgelig, at retstilstanden for borgerne er fuldstændig uændret, og at der ikke hverken er tale om en udvidelse eller indskrænkning af klagemulighederne, men at man bare skal klage til en anden instans. Det kan Socialdemokraterne støtte, idet vi også tillader os at glæde os over, at det nye ministerium er blevet dannet. Tak.

Kl. 13:56

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Jens Henrik Thulesen Dahl som Dansk Folkepartis ordfører.

Kl. 13:56

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Denne lov er umiddelbart en enkel tilretning af klageadgangen, foranlediget af flytningen af en række uddannelsesinstitutioner til forskningsministeriet. Det er en tilretning, som rent praktisk handler om strukturen i ministeriet, og den er forskellig fra den struktur, som er i de ministerier, uddannelserne er flyttet fra. Det interessante i denne sammenhæng er, at der er sket en samling af mellemlange og videregående uddannelser under uddannelsesministeren. Det betyder, at der bliver bedre mulighed for at sikre synergi i udviklingen af uddannelserne. Det centrale element er, at samlingen under et ministerium udnyttes til at sikre, at viden og kompetence kan flyde mellem uddannelserne; at det sikres, at der kan gennemføres relevant forsk-

ning på alle uddannelsesområder; og at den forskning udnyttes optimalt i al form for undervisning.

Vi ser frem til, at der i det kommende år tages fat på en overordnet innovationsstrategi med fokus på forskning, uddannelse og videnudvikling. Dansk Folkeparti ser ingen problemer i det foreliggende lovforslag. Vi finder det glædeligt, at uddannelserne samles under en hat og ser frem til det videre arbejde med at udvikle uddannelsesområdet. Tak.

Kl. 13:57

Formanden:

Fru Sofie Carsten Nielsen som radikal ordfører.

Kl. 13:57

(Ordfører)

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for det. Jeg gør det ganske kort. Lovforslaget er jo en konsekvens af oprettelsen af et nyt uddannelsesministerium. Det er vi i Radikale Venstre rigtig glade for nu er blevet til virkelighed, og det har reelt ingen konsekvenser for borgerne. Det er, som tidligere ordførere har gjort klart, et spørgsmål om at flytte klagemulighederne, sådan at de passer med ressortændringerne. Det bakker vi fuldt og helt op om.

Kl. 13:58

Formanden:

Tak for det. Hr. Jonas Dahl som SF's ordfører.

Kl. 13:58

(Ordfører)

Jonas Dahl (SF):

Med det her lovforslag tilpasses Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelsers organisation efter regeringens tiltræden i oktober. Det medfører et mindre departement og nogle større styrelser, og det giver også mere ansvar og kompetence til styrelserne, og derved styrker man sådan set også nærhedsprincippet, så de politiske beslutninger eller i det hele taget beslutningerne træffes så tæt på borgerne som muligt og dermed også på det lavest mulige politiske niveau.

Styrelsen er alt andet lige det tættere på borgerne, end ministerens departement er, og derfor er lovforslaget jo også et udtryk for det, som både ministeren og regeringen har givet udtryk for, nemlig at man rent faktisk ønsker at inddrage borgerne og give dem mere direkte adgang. Og det hilser vi fra SF's side meget velkommen.

Samtidig sikrer man med lovforslaget også en mere effektiv organisation, og det er der om noget behov for i disse tider. Det giver en kortere sagsbehandlingstid f.eks. i forbindelse med klager, ligesom man må have tiltro til, at det også giver større gennemsigelighed både i forhold til departementet og styrelsernes arbejdsgange.

Den tekniske tilpasning sikrer desuden en ensretning af både hjemmel og praksis på området, og det medfører ensartet behandling af klagesager, alt sammen til gavn for borgerne, når man nu, som det er diskuteret tidligere her i dag, samler dele af to ministerier i et ministerium.

For os at se er det en win-win-situation, som man efterhånden så populært siger det på dansk, og derfor glæder vi os også over det, og fra SF's side er der fuld opbakning til regeringsforslaget.

Kl. 13:59

Formanden:

Så er det fru Rosa Lund som Enhedslistens ordfører.

Kl. 14:00

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

I Enhedslisten støtter vi også ændringerne i L 24, da vi betragter dem som konsekvensrettelser, ligesom de andre ordførere har været inde på. Det er vigtigt for os at understrege, at de her ændringer ikke må føre til dårligere klageadgang for de studerende, og selv om klagebehandlingen nu kommer til at foregå i forskellige fora, skal de altid behandles med respekt for dem, der klager, og med grundighed. Samtidig er gennemsigtigheden vigtig, så det er tydeligt for de studerende at se, hvor og hvordan klagerne behandles. Med de her rettelser mener vi netop at gennemsigtigheden styrkes, og at behandlingstiden højst sandsynligt samtidig vil blive kortere. Det vil også være til gavn for de studerende, og derfor støtter vi forslaget.

Det er jo vigtigt, at vi hele tiden har elevers og studerendes rettigheder i første række i klagesager, og derfor ser vi også det her lovforslag som en start på det fremtidige arbejde med at sikre elevers og studerendes rettigheder i klagesager. Det kan vi jo bl.a. gøre ved at oprette en ombudsfunktion for elever og studerende. Det arbejde glæder vi os rigtig meget til at gå i gang med, og vi ser det her lovforslag som en begyndelse på det.

Kl. 14:01

Formanden:

Fru Mai Henriksen som konservativ ordfører.

Kl. 14:01

(Ordfører)

Mai Henriksen (KF):

Dette lovforslag er jo af en forholdsvis teknisk karakter. Det indtryk får man i hvert fald, når man læser det. Men selve lovforslaget er udtryk for et ønske om at aflaste departementet i Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser. Helt konkret sker det jo ved at ændre delegationen af kompetence, så klager ikke længere kan påklages direkte til ministeren.

Som konservative er vi naturligvis interesserede i en smidig sagsbehandling, så uønsket bureaukrati undgås, men vi er i lige så høj grad – og måske endda mere – optaget af borgerens mulighed for at klage, borgerens retssikkerhed. Jeg kan være bekymret for, om dette lovforslag vil gøre det mere besværligt at klage, eller om det har andre konsekvenser for den enkelte borger. For når sagsgangen gøres mere smidig, hviler det altså på det fundament, at staten er til for borgerne, og ikke omvendt.

Kl. 14:02

Formanden:

Tak til ordføreren. Så er det hr. Esben Lunde Larsen som ordfører for Venstre.

Kl. 14:02

(Ordfører)

Esben Lunde Larsen (V):

Vi har i dag L 24, forslag til lov om ændring af forskellige uddannelseslove m.v., til første behandling, og i Venstre er vi imødekommende over for lovforslaget fra uddannelsesministeren og de korrektioner, det indebærer i forhold til tidligere lovgivning. Forslaget er en naturlig konsekvens af de ressortændringer, som følger af regeringsdannelsen, hvor en række uddannelser og institutioner er blevet overført til Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser fra henholdsvis Kulturministeriet, det daværende Undervisningsministerium og det daværende Økonomi- og Erhvervsministerium.

Den nævnte ressortændring har givet anledning til at vurdere, hvordan de forskellige klagemuligheder i den ressortoverførte lov-

givning kan tilpasses linjen i ministeriets eksisterende lovgivning med den klare forudsætning, at retstilstanden for borgerne skal forblive uændret. Den grundlæggende tanke i lovforslaget er klar. Armslængdeprincippet mellem ministerium og styrelse i klagesager fastlægges, og dermed fortsættes den ministerielle struktur fra det tidligere Videnskabsministerium under VK-regeringen, hvor en række sagsbehandlingsopgaver for departementet er blevet placeret i nye styrelser, hvormed departementet i højere grad skal varetage generelle og tværgående opgaver. Samtidig – hvilket er nok så vigtigt – er klageinstanserne blevet placeret i styrelserne. Dermed er den enkeltes retssikkerhed på plads, og det understøttes fortsat med L 24 og har afgørende betydning for Venstre.

Vi har siden vores oprettelse af Det Strategiske Forskningsråd tilbage i 2002 stået for armslængdeprincippet med vægtningen af den forskningsmæssige side fri af ministeriet. Og dermed sikres den kvalitetskontrol og konkurrence om de økonomiske midler, som der politisk er opnået enighed om at prioritere til bestemte formål. Det er en linje, vi fortsat ønsker fremmet. Derfor ser vi det også som et positivt tegn, når de forskellige institutioner i forskningsverdenen styrkes, for vi har tillid til ledelse og bestyrelser på diverse institutioner. Vi har tillid til, at de både tager et akademisk og et økonomisk ansvar samt varetager den nødvendige udviklingsproces, som til stadsighed må pågå. God forskning understøttes af en god uddannelseslovgivning og af forskere i samspil med det samfund, der omgiver dem, og de institutioner, de er en del af. Og derfor er armslængdeprincippet også en nødvendighed, for vi politikere skal sørge for at overholde princippet, mens vi helt legitimt politisk prioriterer, at der tages vare på samfundsmæssige interesser ved givne retningslinjer på området.

Med den nye ministerielle struktur styrkes sammenhængen i uddannelsessystemet, og en ny uddannelses- og forskningsmæssig synergi kan opnås. Det er en nødvendighed for at udbygge Danmarks position, men det betyder imidlertid ikke, at alting skal forblive status quo. De samfundsmæssige udfordringer fordrer også nytænkning på det uddannelses- og forskningsmæssige område, og den nytænkning ser vi i Venstre frem til at bidrage til. Med L 24 kommer den uddannelsesmæssige infrastruktur på plads, så alle dele af uddannelsessystemet kan fungere hensigtsmæssigt, og derfor ser Venstre frem til de videre drøftelser i forbindelse med lovgivningsprocessen.

Kl. 14:06

Formanden:

Tak til ordføreren. Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser.

Kl. 14:06

Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (Morten Østergaard):

Lad mig starte med at takke ordførerne for kommentarerne til lovforslaget. Det er jo sådan, at ressortfordeling er noget, som er statsministerens prerogativ efter indstilling til dronningen, men jeg er alligevel glad for, at der på tværs af Folketingets partier er en så positiv modtagelse af den nye konstruktion, nemlig et uddannelsesministerium, hvor man samler al videregående uddannelse i det samme ministerium.

Men som debatten også har vist, er der jo her tale om en rent teknisk tilpasning af de pågældende love til den organisation, vi har valgt i Uddannelsesministeriet, hvor vi har et lille departement og til gengæld har relativt store styrelser. For det sikrer nemlig, at det, der er afgørende i samarbejdet med Folketingets partier, nemlig udvikling og politik, også er det, der er fokus på i departementet på det politiske niveau, mens mest muligt af driften håndteres i de styrelser, der har deres daglige kontakt med uddannelsesinstitutionerne.

Så var der flere, særlig den konservative ordfører, der var inde på retssikkerheden, og der er det vigtigt for mig at få understreget, at

det her på ingen måde er at gå på kompromis med retssikkerheden for borgerne. Det har været sådan, også der, hvor de uddannelser, der nu samles i Uddannelsesministeriet, lå før, nemlig i det gamle Undervisningsministerium, at borgerne havde en klageadgang, men det var så bare i forhold til departementet. Der har vi altså valgt at organisere det på en anden måde, men det ændrer ikke på, at borgerne har nøjagtig den samme klageadgang. Det er sådan set bare et spørgsmål om, hvor de embedsmænd, man klager til, sidder og behandler sagen, og derfor er det afgørende for mig her at slå fast, at retssikkerheden er på plads, og at den er nøjagtig den samme, som den var tidligere; det er alene et spørgsmål, som vedrører den ministerielle organisering.

Derfor vil jeg afslutningsvis også kvittere for, at så mange har valgt at tolke det principielle ind i det. Det er jo sådan set det første lillebitte skridt til at skabe en større sammenhæng i uddannelsessystemet ved at sige, at nu er der en fælles organisering på tværs af uddannelserne, i forhold til hvordan man griber klageadgangen an, og forhåbentlig kan vi i fællesskab skabe en endnu større og måske endnu mere betydende sammenhæng i den kommende tid. Jeg ser i øvrigt frem til udvalgsbehandlingen af det her lovforslag, men takker for opbakningen.

Kl. 14:08

Formanden:

Tak til ministeren. Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er sluttet.

Undskyld, var der en kort bemærkning? Der kom lige en kort bemærkning til ministeren. Fru Tina Nedergaard.

Kl. 14:08

Tina Nedergaard (V):

Tak. Ministeren var meget hurtigt på vej af sted, men det er helt i orden, at man har travlt som minister. Jeg har bare et enkelt spørgsmål: I forbindelse med den sammenhæng, der synes skabt i de videregående uddannelser på uddannelsesministerens område, skal jeg spørge, om ministeren er bekendt med, hvorvidt regeringen agter at overføre nogle flere af disse principper til børne- og undervisningsområdet, eller skal spørgsmålet stilles senere, når børne- og undervisningsministeren er til stede?

Kl. 14:09

Formanden:

Ministeren.

Kl. 14:09

Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (Morten Østergaard):

Jeg skal ikke kunne svare på, hvordan børne- og undervisningsministeren agter at indrette organisationen på sit ministerområde, men blot sige, at her er der tale om en model, som blev anvendt i det gamle Videnskabsministerium, og mig bekendt har den været anvendt til alles tilfredshed i de uddannelser, der lå i det gamle Videnskabsministerium. Det er derfor, at vi har valgt at fastholde den, og vi regner med, at der bliver den samme tilfredshed i de uddannelser, der er blevet overført.

Kl. 14:09

Formanden:

Fru Tina Nedergaard.

Kl. 14:09

Tina Nedergaard (V):

Grunden til, at jeg spørger, vel vidende, at det er et andet ressortområde, er, at ministeren så udmærket argumenterer for, hvorfor det er hensigtsmæssigt at skabe denne sammenhæng mellem de videregående

uddannelser. Men min erfaring er, at det særligt i forhold til KVVU'erne er utrolig vigtigt, at der er en klar sammenhæng og en fælles oplevelse af det at gå på bl.a. erhvervsuddannelserne, KVVU'erne, det almene gymnasium, stx, htx eller htx og så de øvrige videregående uddannelser, og derfor er det sådan set min opfordring, at man tager den drøftelse i regeringen og meget gerne inddrager andre i det, for jeg synes faktisk, at armlængdeprincippet er ganske fornuftigt i forhold til uddannelsesministeriet, og det var også det, som vores ordfører, hr. Esben Lunde Larsen, gav udtryk for. Tak.

Kl. 14:10

Formanden:

Ministeren.

Kl. 14:10

Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (Morten Østergaard):

Jeg vil også gerne kvittere for det, som Venstres ordfører var inde på, nemlig at armlængdeprincippet er et godt princip at arbejde med, også i forhold til det politiske niveau, og det er bestemt også grundlaget for den måde, regeringen generelt agter at styre på.

Men vi skal bare huske på her, at det, der er tale om, sådan set er en indretning af et ministerium. For de berørte borgeres vedkommende er sagen jo den, at man klager, og spørgsmålet er så, hvorhen man sender klagen. Men det ændrer ikke på, at jeg i almindelighed – også når det gælder den problemstilling, der rejses her, om sammenhængen mellem erhvervsakademierne og erhvervsuddannelserne – vil have et meget tæt samarbejde med børne- og undervisningsministeren for at sikre, at vi ikke, mens vi skaber sammenhæng på de videregående uddannelser, risikerer at skabe en ny kløft et andet sted i uddannelsessystemet. Det ville være u hensigtsmæssigt, og jeg er glad for, at også Venstre er optaget af det, og jeg er sikker på, at vi kan finde ud af at løse det i et samarbejde.

Kl. 14:11

Formanden:

Så er der ikke flere, der beder om ordet. Tak til ministeren.

Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

6) Forespørgsel nr. F 1:

Forespørgsel til europaministeren:

Vil ministeren redegøre for en euroregerings konsekvenser for Danmark?

Af Merete Riisager (LA), Simon Emil Ammitzbøll (LA) og Anders Samuelsen (LA).

(Anmeldelse 27.10.2011. Fremme 08.11.2011. Eventuel afstemning udsættes til torsdag den 24. november 2011).

Kl. 14:11

Formanden:

Forhandlingen er åbnet.

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse udsættes til torsdag den 24. november 2011.

Jeg skulle give ordet til forespørgernes ordfører, fru Merete Riisager, men jeg ser ikke ordføreren i salen. Vi venter lige et øjeblik,

men det er jo nyttigt, hvis ordførerne er til stede – ligesom ministrene.

Jeg tror, at vi har ordføreren for forespørgerne på vej ind i salen. Vi vil bede hende om at komme herop på talerstolen nu til begrundelse af forespørgslen.

Kl. 14:13

Begrundelse

(Ordfører for forespørgerne)

Merete Riisager (LA):

For ca. 14 dage siden, den 10. november, blev finansloven fremlagt her i salen. Jeg sad hernede midtfor med et godt udsyn og overhørte de gamle partier diskutere, om vi skal forgælde os lidt, noget mere eller rigtig meget, og om vi skal sætte skatten lidt op, mere op eller rigtig meget op. Samtidig buldrede den europæiske gældskrise bare derudad, og det gør den stadig. Nu er både Italien og Grækenland sat under administration. Årsagen er udelige regeringer; udelige regeringer, der har kunnet låne sig op ad et eurosamarbejde i stedet for at få ryddet op i egne gemakker.

Eurosamarbejdet har udviklet sig til en klub, hvor gæld smitter, og hvor ansvar og initiativ er noget, der udliciteres til Angela Merkel. EU er ved at forvandle sig til et finansielt samarbejde, hvor medlemslandene skal styres ved hjælp af overvågning og kontrol. Tyskland presser på for traktatændringer, og magten koncentrerer sig stadig mindre fora. Mindst to nye lag af magt har åbenbart sig. Eurogruppen har etableret en økonomisk regering med tættere samarbejde og egne topmøder, og derudover har en mindre og mere magtfuld gruppe, også kendt som Frankfurtergruppen, etableret sig.

Da først EU's stats- og regeringschefer og dernæst stats- og regeringscheferne for eurolandene mødtes i sidste måned, blev der truffet vidtgående beslutninger, der vil få indflydelse på EU's fremtid. Rådet får bemyndigelse til at gennemgå landenes nationale finanslovsforslag, inden forslagene præsenteres for de nationale parlamenter, og eurolandenes finansministre skal sikre en stadig tættere koordinering af de økonomiske politikker. Samtidig skal landenes økonomi overvåges på en række parametre, der formentlig vil blive koblet til muligheden for sanktioner, hvis man ikke gør, som man har fået besked på. Der er lagt op til en fjernstyring af medlemslandenes økonomier og et ustopeligt samarbejde uden afgrænsning i sigte. Traktatændringer truer også i horisonten, hvilket vil reducere medlemslandenes suverænitets yderligere.

Der er en tendens til, at både politikere og medier omtaler både EU og den europæiske gældskrise som noget fjernt, noget, der ikke rigtig har med Danmark at gøre. Men det her har rigtig meget med Danmark at gøre. Vi befinder os midt i et oprørt hav af gæld, hvor flere og flere lande er ved at kæntre. Samtidig ændres vilkårene for medlemslandene, og ansvaret for den økonomiske styring overlades trinvis i højere og højere grad til EU, både for de lande, der står inden for, og de lande, der står uden for euroen. Vi – ikke bare Liberal Alliance, men hele den danske befolkning – har krav på at få at vide, hvordan regeringen forholder sig til fremtiden for EU-samarbejdet og den betydning, den hastige udvikling i samarbejdet vil få for Danmarks muligheder for at agere selvstændigt. Hvad mener regeringen? Hvad er regeringens overvejelser? Hvad vil regeringen gøre? Det her er så alvorligt, at regeringen er nødt til at inddrage Folketinget og informere befolkningen. Derfor har Liberal Alliance indkaldt til denne forespørgselsdebat, og vi håber, at vi alle er meget klogere, når debatten er ovre.

Kl. 14:16

Formanden:

Tak for det. Så er det europaministeren til besvarelse af forespørgslen.

Besvarelse

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Jeg vil gerne starte med at takke for ordet og også sige, at jeg altid er glad for en god debat om Europa.

Det er jo åbenbart, at EU netop nu står over for meget alvorlige udfordringer, der kan blive afgørende for EU's videre udvikling. Det er den scene, der er sat for det danske formandskab. Gældskrisen vil være en grundlæggende rammebetingelse, og arbejdet med at få styr på krisen og sikre samarbejdsformer, der kan forhindre fremtidige kriser, vil blive et dominerende tema for ikke alene eurolandene, men for alle 27 lande og også for os, som har formandskabet.

Svaret på udfordringerne findes inden for rammerne af EU-samarbejdet i bred forstand. Der er allerede gjort meget i EU og blandt eurolandene. I forhold til udgangspunktet har EU og eurolandene over det seneste 1½ år truffet nogle meget betydelige beslutninger om styrkelse af det økonomiske samarbejde, om end man hele tiden har halset efter presset fra de finansielle markeder. Nu gælder det ikke mindst en gennemførelse af disse beslutninger samt endnu vigtigere gennemførelse af den nødvendige reformindsats i de enkelte medlemslande for at genoprette tilliden og den økonomiske holdbarhed.

Spørgsmålet for denne forespørgselsdebat vedrører en euroregerings konsekvenser for Danmark. Lad mig med det samme sige, at jeg mener, at begrebet euroregering er misvisende. Det vil jeg komme tilbage til. Jeg vil i stedet starte med at redegøre for, hvad der senest er besluttet.

Topmøderne i slutningen af oktober resulterede i en samlet pakke af tiltag for at håndtere den aktuelle krise og bringe EU fremad mod en mere positiv økonomisk udvikling med vækst og jobskabelse. For det første blev der i Det Europæiske Råd den 23. oktober vedtaget konklusioner med vægt på initiativer, der igen kan sætte gang i væksten, herunder lovgivningsforslagene vedrørende det indre marked. For det andet var der i Det Europæiske Råd enighed om at forpligte sig til fuld implementering af den nye reform, der styrker EU's økonomiske samarbejde – den såkaldte six pack. For det tredje godkendte EU's 27 stats- og regeringschefer den 26. oktober en plan for at styrke kapitalgrundlaget i de største europæiske banker, som man var blevet enig om i Ecofin lørdag den 22. oktober. For det fjerde var der på eurotopmødet den 26. oktober enighed om konkrete skridt i forhold til Grækenland, eurolandenes lånefacilitet, EFSF, og et styrket eurosamarbejde.

Hvad angår sidstnævnte, som dagens forespørgselsdebat jo handler om, forpligter eurolandene sig politisk til at gå længere i det indbyrdes samarbejde om den økonomiske politik end EU-samarbejdet. Alle eurolande forpligter sig til inden udgangen af 2012 at indføre bindende national lovgivning om strukturel balance i budgettet, at basere nationale finanslove på uafhængige prognoser, at konsultere hinanden om større økonomiske politiske tiltag og reformer, at efterleve anbefalingerne fra den relevante kommissær vedrørende implementering af stabilitets- og vækstpakten, at lade Rådet og Kommissionen drøfte finanslove for eurolande i underskudsprocedurer inden vedtagelse og at give mulighed for at øge overvågningen for lande med et låneprogram, såfremt der sker skred i programiværksættelsen.

Endvidere vil den faste formand for Det Europæiske Råd, Van Rompuy, forud for mødet i Det Europæiske Råd den 9. december fremlægge en foreløbig rapport vedrørende tiltag til yderligere styrkelse af konvergens, finanspolitisk disciplin og økonomisk koordinering blandt eurolandene. Dette kan komme til at indbefatte traktatændringer, men vi ved det ikke endnu. Der sigtes mod en endelig rapport fra DER-formanden marts 2012, altså under det danske for-

mandskab. Hertil kommer det, der på engelsk er blevet kaldt euro governance. Det består grundlæggende i styrkede organisatoriske rammer for en mere regelmæssig dialog mellem eurolandene via faste eurotopmøder og et styrket samarbejde i eurogruppen af økonomi- og finansministre.

Mere konkret besluttede eurotopmødet den 26. oktober, at der vil blive afholdt regelmæssige, dvs. mindst halvårlige, eurotopmøder for at udstikke en strategisk retning for eurolandenes økonomiske politik. Disse topmøder vil blive ledet af en fast eurotopmødeformand, som, indtil denne vælges, vil være den nuværende DER-formand, Van Rompuy.

Kl. 14:22

På mere teknisk niveau vil eurogruppen på finans- og/eller økonomiministerniveau eventuelt få en fuldtidsformand. Endvidere vil forberedelsen af eurogruppemøderne på embedsmandsniveau få styrket sekretariatsbistand og vil fremover have en fast formand. Når der således refereres til euro governance i forskellige sammenhænge, er det ikke noget præcist begreb, men det betyder ikke en regering. Der er således ikke lagt op til en regering i egentlig forstand med yderligere direkte beslutningskompetence for den økonomiske politik eller andre politikområder, og derfor er begrebet euroregering misvisende, som jeg også gjorde opmærksom på indledningsvis.

Jeg vil nu gerne sige noget om konsekvenserne for Danmark af de truffne beslutninger og den udvikling, vi må forudse. Det er afgørende, også for Danmark, at der kommer styr på gældskrisen i eurolandene, og regeringen finder, at det er positivt, at eurolandene tager skridt til at få styr på situationen. Nu gælder det om at få gennemført beslutningerne. Man må acceptere det logiske i, at eurolandene ønsker at styrke deres indbyrdes samarbejde. Hvis det bidrager til at løse den aktuelle gældskrise, mener regeringen, at det vil være en gevinst for resten af EU. Men jeg vil også gerne i dag slå det helt fast: Danmark er ikke en del af euroen og derfor heller ikke omfattet af de tiltag, som eurolandene måtte blive enige om. Der er med andre ord ikke noget af det, eurolandene nu har besluttet, som automatisk gælder Danmark, hverken som følge af vores deltagelse i konkurrenceevnepagten, også kendt som euroluspagten, eller af andre grunde. Alt dansk engagement i det europæiske samarbejde vil naturligvis også fortsat ske med fuld respekt for vores forbehold over for euroen. Danmark vil samtidig efterleve de regler for samarbejdet om den økonomiske politik, som allerede er aftalt i EU-27, og naturligvis også vores EU-henstilling m.v. Men det har ikke noget at gøre med de nye tiltag blandt eurolandene.

Når det er sagt, er det jo også klart, at det naturligvis har konsekvenser, at Danmark ikke er med i euroen. Danmark vil ikke være med i det styrkede samarbejde, som eurolandene enes om, og dermed heller ikke have den samme indflydelse på beslutningerne, som hvis vi havde været med. Det gælder naturligvis også de øvrige ikke-eurolande. Man skal dog samtidig huske på, at der er stor forskel mellem eurolandene, hvad den aktuelle gældskrise med al tydelighed viser, og der er en tilsvarende lang række forskelle mellem ikkeeurolandene indbyrdes, herunder at Danmark og England modsat de øvrige ikkeeurolande ikke er forpligtede til euromedlemskab ad åre. Desuden deltager seks af ikkeeurolandene, dvs. undtagen UK, Sverige, Tjekkiet og Ungarn, i konkurrenceevnepagten, euroluspagten.

Regeringens holdning er klar. Vi synes, det er helt i orden, at landene med fælles valuta i den aktuelle situation ser behov for en tættere koordinering som led i håndteringen af krisen, ligesom det også vil være i ikkeeurolandenes interesse, i det omfang det fører til, at man løser krisen. Den aktuelle krise viser, at der i langt højere grad er brug for at sikre en sund og holdbar økonomisk politik i de enkelte eurolandes økonomiske politikker. Det bør Danmark ikke stå i vejen for. Men vi har også gjort det meget klart, og vi vil fastholde og arbejde for princippet om, at emner af relevans for alle medlemslande bør drøftes i kredsen af de 27. Det gælder ikke mindst det økono-

miske samarbejde organiseret inden for Det Europæiske Semester samt det konkrete EU-lovgivningsarbejde vedrørende finansiel regulering, skat og det indre marked i øvrigt. Vi skal undgå en udvikling i retning af et EU i to hastigheder, som bryder med hele fundamentet for samarbejde, principperne om solidaritet og fælles fodslag, og som kan komplicere eksisterende fællesskabspolitikker og besværliggøre formuleringen af nye. De nye processer blandt eurolandene bør så vidt muligt knyttes op på fællesskabsinstitutionerne, herunder drøftelserne i Rådet og Det Europæiske Råd og de eksisterende fællesskabsprocesser. Det vil være ledetråden for, hvad regeringen kommer til at foretage sig efter den 1. januar, på det her område. Danmark kan generelt forsøge at bruge formandskabet til at arbejde for at holde sammen på EU-27 – et forhold, som også den tyske kansler, Merkel, var inde på i forbindelse med statsministerens besøg i sidste uge i Berlin, hvor hun påpegede, at Danmark er i en god position til at spille en konstruktiv rolle som brobygger mellem eurolandene og ikkeeurolandene.

Kl. 14:27

Det er vigtigt, at vi i Danmark løfter den opgave i en meget kritisk tid for EU. Det vil samtidig sikre Danmark mulighed for fortsat, også efter formandskabet, at søge indflydelse på udviklingen gennem det økonomiske samarbejde og de drøftelser, der foregår blandt alle medlemsstaterne. Hertil kommer, selvsagt under fuld respekt for euroforbeholdet, Danmarks deltagelse i konkurrenceevnepagten. Det er afgørende, også for Danmark, at eurolandene kommer på ret kurs og får styr på deres økonomier, samtidig med at der sikres strukturer for det økonomiske samarbejde, som kan forhindre fremtidige kriser.

Der er ingen nemme løsninger, men EU-landene må og skal holde sammen, hvis det skal lykkes at overvinde krisen. Der er ikke noget alternativ til det sammenhold. Tak.

Kl. 14:28

Formanden:

Tak til ministeren for besvarelsen. Jeg skal minde om, at der ikke er korte bemærkninger til selve besvarelsen, men senere – naturligvis.

Så er det ordføreren for forespørgerne, fru Margrethe Riisager fra Liberal Alliance, for ordførerbemærkningerne.

Kl. 14:28

Forhandling

(Ordfører for forespørgerne)

Merete Riisager (LA):

Det er mægtig rart at gå herop i stedet for at løbe, så har man lidt mere luft at gøre godt med.

Næsten to tredjedele af danskerne, 63,2 pct., ville stemme nej, hvis euroen var til afstemning i dag. Det viste en meningsmåling fra Rambøll i sidste uge. Danskerne har ellers altid været delt i to lige store dele, når det kom til euroen, men nu er der altså sket et skred. Selv om både medierne og de fleste af jer herinde taler om den europæiske gældskrise, som om det ikke har noget at gøre med Danmark, så har befolkningen alligevel gennemsøket, at der er al mulig grund til at tage det her meget alvorligt. Europa bløder, og der er ingen tvivl om, at gældskrisen er meget smitsom.

Jeg er urolig for, om også mangelen på mod og ansvarlighed er smitsom, og at smitten allerede er nået til Danmark. For når den danske regering ikke vil forholde sig åbent og ærligt til udviklingen i Europa, så må det skyldes mangel på mod, frygt for vælgerne reaktion, når man siger det, som det er, og mangel på følelse af ansvar for med rettidig omhu at styre Danmark så langt uden om den europæiske gældskrise som muligt. Det har desværre betydet, at Danmark har bevæget sig ind på det forkerte spor. Vi er på trods af det danske euroforbehold trådt ind i euroluspagten. Med den beslutning har Danmark accepteret en stadig tættere økonomisk koordinering

og dermed et stadig mindre ansvar for egen økonomi. Det er en ansvarsfraskrivelse, som Liberal Alliance vender sig klart imod.

I virkeligheden er der tre veje, som Danmark kan vælge. Vi kan flyde med strømmen som en død fisk og lægge vores økonomiske fremtid i hænderne på EU; vi kan træde et skridt frem og melde os ind i en klub, som ikke virker særlig attraktiv; eller vi kan træde et skridt tilbage og få mere overblik, mere plads at bevæge os på og det fulde ansvar for vores egen økonomi. Det er ikke for sent at ændre kurs og vælge den sidste løsning. Vi skal gøre det nu.

Den tyske kansler Angela Merkel har nemlig helt åbent luftet sine ambitioner om at ændre EU-traktaten på flere afgørende områder. Merkel vil have såkaldte sparekommissærer, som skal have direkte magt til at styre økonomierne i de mest forgældede lande. Hun vil have automatiske sanktioner mod eurolande, der ikke overholder budgetreglerne, og hun vil have en formand for Europa-Kommissionen, som borgerne i alle 27 EU-lande direkte har valgt, altså i praksis et EU-overhoved. Vi må bestemt antage, at Angela Merkel mener sine ønsker alvorligt, og så er det altså sådan i øjeblikket, at når fru Merkel ønsker noget, så bliver det sådan. Som en af hendes tætte allierede i CDU har udtrykt det: Pludselig taler Europa tysk.

Danmark skal ikke vende ryggen til Europa. Danmark skal være et åbent land, der er parat til at lære af andre, men at være åben og i dialog er ikke det samme som at ønske sig en EU-kogebog, en EU-kogebog med en detaljeret opskrift på, hvordan vi skal opføre os, og hvilke valg vi skal træffe. Mens nogle borgerlige mener, at vi skal finde begejstringen og EU-strømperne frem, lægger regeringen op til en mere passiv og afventende tilgang, i hvilken man nedtoner den voldsomme udvikling og dens betydning for Danmark.

Liberal Alliance vil gerne advare imod, at vi blot læner os tilbage og venter på, at Merkel kommer og prikker os på skulderen, eller endnu værre tager over. Vi skal træde et skridt tilbage fra det moralske, eurosamarbejdet har udviklet sig til, og se med åbne øjne på de muligheder, vi har for at forbedre vores egen situation, og de udfordringer, vi skal håndtere.

I Liberal Alliance betragter vi med stigende skepsis den koncentration af magten, som Merkel lægger op til, og som vi har været vidne til det sidste stykke tid med eurolandenes etablering af en form for euroregering. Liberal Alliance er ikke alene om bekymringen. Kritiske røster lyder fra flere forskellige hjørner af samfundsdebatten. Mens Dansk Erhverv kalder udviklingen nødvendig for eurolandene, men bekymrende for Danmark, beskriver erhvervsredaktøren hos Politiken euroregeringen sådan her:

Resultatet er en hidtil uset og meget lidt demokratisk orienteret koncentration af magten, ikke bare blandt eurolandene, men reelt i hele EU, fordi de ti ikke-euromedlemmer reelt ikke kan gøre andet end at bakke op om det, magttoppen enes om.

Det er dybt bekymrende, at Danmarks mulighed for at udstikke den økonomiske kurs på den måde bliver indsnævret. Regeringen har en demokratisk forpligtelse til at informere danskerne om, at man er i gang med at overlade tømmerne til EU. Derfor fremsætter Liberal Alliance følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at de kommende forslag til ændringer af EU-traktaten og den stadig tættere koordinering af de europæiske finanspolitikker kan betyde en svækkelse af det danske folkestyres muligheder for frit at føre en selvstændig finanspolitik.

Folketinget opfordrer på den baggrund regeringen til løbende at oplyse om, hvad de konkrete konsekvenser af et stadig tættere finanspolitisk samarbejde og en magtkoncentration i en de facto-euroregering vil være for Danmarks muligheder for frit at kunne agere økonomisk og politisk fremover.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 3).

Kl. 14:34

Formanden:

Det af fru Merete Riisager fremsatte forslag til vedtagelse vil indgå i den videre debat.

Der er en række korte bemærkninger. Fru Lene Espersen.

Kl. 14:34

Lene Espersen (KF):

Tak. Jeg vil gerne spørge ordføreren, om ordføreren fastholder, at der er planer om at indføre en euroregering, og – hvis og såfremt det måtte være tilfældet – om hun så kan henvise til, hvor resten af Folketinget kan læse noget om denne euroregering, for jeg kan forstå, at ordføreren fastholder, at en sådan er på tegnebrættet.

Indtil videre er det nærmeste, vi andre er kommet det, det engelske ord governance, der ikke er »government«, men »governance«, som handler om en bedre styring. Som jeg har hørt ordføreren, er det lige præcis det, der efterlyses, nemlig en bedre styring af økonomien, så man udviser økonomisk ansvarlighed.

Så jeg vil gerne høre, om man fastholder det begreb.

Kl. 14:35

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:35

Merete Riisager (LA):

Det bliver jo en strid om ord, men når jeg slår ordet op, er der en tale om at regere, at administrere, at styre, så for mig at se er det ikke så vigtigt, om vi vælger det ene eller det andet ord. Men der er tale om en styrket overnational styring af medlemslandenes økonomier.

Vi mener i Liberal Alliance, at vi skal tage ansvar for vores egen økonomi.

Kl. 14:35

Formanden:

Fru Lene Espersen.

Kl. 14:35

Lene Espersen (KF):

Jamen jeg kan så forstå, at der er tale om en tilståelsessag. Der er altså ikke tale om en euroregering, men om en bedre styring. Så har vi fået sat det på plads.

Det leder mig så til det næste spørgsmål til Liberal Alliance, og det er, at man jo altså kan forstå, at Liberal Alliance nu – hvor Ny Alliance var meget stor tilhænger af euroen – er meget stor modstander af euroen, hvilket selvfølgelig får mig til at stille det spørgsmål, om fru Merete Riisager og Liberal Alliance så også er modstandere af, at den danske krone har en fast kurs i forhold til euroen, og ønsker, at den danske krones kurs skal være flydende.

Kl. 14:36

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:36

Merete Riisager (LA):

Det var mange områder under et. Jeg kan sige, at Liberal Alliance helt tydeligt har sagt, at det ikke er særlig attraktivt at blive en del af eurozonen, som er så fejlbehæftet et selskab, som der er tale om. Vi har også anbefalet ikke at træde ind i europluspagten, og det står vi fast på.

Når det handler om begrebsafklaringen, som fru Lene Espersen er meget optaget af, så sker der i øjeblikket en magtkoncentration på flere forskellige niveauer. Vi har en Frankfurtergruppe, og vi har en

de facto-euroledelse, i regi af hvilke eurolandene mødes og holder deres egne topmøder.

Kl. 14:38

Kl. 14:36 (Ordfører)

Formanden:

Hr. Nikolaj Villumsen for en kort bemærkning.

Kl. 14:36

Nikolaj Villumsen (EL):

Det er, fordi jeg i min iver for at gøre mig klar til at tale som ordfører lige om lidt stødte ind i mikrofonen.

Kl. 14:37

Formanden:

Jakob Ellemann-Jensen for en kort bemærkning.

Kl. 14:37

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg vil lige vende tilbage til fru Lene Espersens spørgsmål, som ordføreren ikke rigtig svarede på. Fru Merete Riisager taler om muligheden for at træde et skridt tilbage. Det kan man opfatte, som om man dropper fastkurspolitikken. Er det et ønske fra Liberal Alliances side?

Kl. 14:37

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:37

Merete Riisager (LA):

Det er ikke på nuværende tidspunkt et ønske fra Liberal Alliances side. Når jeg taler om at træde et skridt tilbage, taler jeg om at træde ud af europluspagten og på den måde få mere plads at bevæge sig på. Vi mener, at Danmark skal føre en ambitiøs økonomisk politik, og at vi selv skal tage ansvaret for at gøre det, i stedet for at vente på at EU dikterer os, hvad vi skal gøre.

Kl. 14:37

Formanden:

Hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 14:37

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Så det skal opfattes sådan, at ordføreren mener, at såfremt vi er med i europluspagten, har vi ikke mulighed for at træffe de foranstaltninger, vi selv ønsker, men vi skal sidde og vente på, at de bliver besluttet andetsteds?

Kl. 14:38

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:38

Merete Riisager (LA):

Europluspagten er et af de væsentligste trin hen imod en større økonomisk styring af medlemsstaterne. I Liberal Alliance ser vi det ikke som særlig attraktivt at blive siddende, ikke have nogen indflydelse eller træde et skridt frem ind i en klub, som vi ikke har lyst til at være en del af. Vi ser det som en bedre mulighed at træde et skridt baglæns, få bedre udsyn og tage ansvar for vores egen økonomiske politik.

Kl. 14:38

Formanden:

Tak til ordføreren. Så er det hr. Jakob Ellemann-Jensen som ordfører for Venstre.

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Endelig. Endelig rykker Europa mere sammen for at håndtere den globale økonomiske krise. Endelig er man enige om at rydde op i den manglende budgetdisciplin, der har hersket alt for længe, og som nu har kastet EU ud i en af samarbejdets værste kriser nogen sinde. Og endelig viser vi i Europa, at vi lærer af vores fejl. Vi skaber nye, tidssvarende rammer, og vi skaber nye regler oven på dem, der har vist sig ikke at være tilstrækkelige.

De seneste 10 år har vi alt for ofte ladet stå til, når et land ikke overholdt de aftalte rammer og lod det store underskud blive til en stor gæld år efter år. Nu har vi lært, at den slags ikke går ustraffet for sig. Før eller siden kommer regningen, og den skal betales.

Der var næppe nogen af os, der troede, at det kunne gå så galt, at veletablerede vesteuropæiske lande kunne trues af en forestående bankerot. Men vi er blevet klogere, selv om lærepengene har været rigtig dyre, og nu bliver der så heldigvis også handlet på det.

Europa får ikke en regering – ikke i dag, ikke i morgen og formentlig aldrig nogensinde. Derfor er dagens forespørgsel også lidt spøjst formuleret, hvad enten det er bevidst eller ikke er bevidst. Der er jo ingen euroregering, og der er heller ikke planer om en euroregering. Til gengæld er der nogle stærkt tiltrængte tiltag undervejs om bedre koordination og flere instrumenter, som kan fremme budgetdisciplinen. Endelig.

EU ser ikke passivt til, mens krisen raser. EU's nye såkaldte six pack er den mest omfattende styrkelse af den økonomiske styring i EU og euroområdet, siden den fælles mønt blev lanceret. Herigen-nem øger man overvågningen af økonomiske ubalancer, og der kommer en langt større grad af automatik og mindre skøn og politisering ind i forbindelse med anvendelsen af sanktioner over for de lande, der ikke lever op til de spilleregler, man har aftalt. Man gør simpelt hen stabilitets- og vækstpagten mere regelbaseret, og sanktioner over for de lande, der ikke overholder forpligtelserne, vil nu være reglen snarere end undtagelsen. I bagklogskabens ulideligt klare skær kan vi i dag se, at vi har haft god brug for en sådan stramning i løbet af de seneste 10 år – ikke mindst i forhold til nogle af samarbejdets største medlemmer, nemlig Frankrig og Tyskland, som var de første til at bryde disse regler, uden at det fik konsekvenser.

Er det et problem for Danmark, at der i eurosamarbejdet strammes op og ryddes op? Nej, det er det ikke, tværtimod. I Venstre mener vi, at det er godt. Vi mener også, at det er på tide. Er det så et problem, at eurolandene fremover får en fast formand, og at formanden får sig et lille sekretariat? Nej, det er ikke et problem. Hvis det kan fremme disciplinen og bidrage til, at Europa kommer sikkert i havn i disse urolige økonomiske tider, er det godt. Men er der da overhovedet ikke noget at være bange for i forhold til EU lige nu? Jo, der er masser. Frem for alt skal man være bange for, at Europa *ikke* handler, at Europa *ikke* rykker sammen, at Europa *ikke* går til kamp mod underskud og gældskrise. Men en frygt for, at EU styrker sig for meget, en frygt for, at EU samarbejder for meget, har vi ikke i Venstre, tværtimod. Vi gør hinanden stærkere i Europa, når vi står sammen.

På vegne af Venstre, Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og De Konservative vil jeg gerne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget finder, at det er afgørende, at gældskrisen i eurozonen bringes under kontrol, og fra dansk side må man generelt støtte de tiltag i EU og blandt eurolandene, som kan bidrage til at genoprette tilliden og den økonomiske holdbarhed.

Folketinget lægger særlig vægt på, at beslutninger, der vedrører EU's 27 medlemmer, skal træffes af alle medlemsstater i fællesskab.

Danmark er ikke en del af euroen og er derfor heller ikke omfattet af de tiltag, som eurolandene måtte blive enige om. Folketinget understreger, at det danske engagement i det europæiske samarbejde skal ske med fuld respekt for euroforbeholdet.

Folketinget konstaterer, at der med begrebet »euro-governance« i praksis menes mere formaliserede møder mellem eurolandenes stats- og regeringschefer, hvor der kan ske drøftelser af eurolandenes økonomiske politik. Folketinget konstaterer således, at der i de hidtidige drøftelser i EU ikke er lagt op til en regering, som den kendes fra de enkelte medlemslande.»

(Forslag til vedtagelse nr. V 4).

Kl. 14:43

Formanden:

Det af hr. Jakob Ellemann-Jensen fremsatte forslag til vedtagelse på vegne af Venstre, Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Det Konservative Folkeparti vil indgå i de videre forhandlinger.

Så er der en lang række korte bemærkninger. Den første er fra Hans Kristian Skibby.

Kl. 14:44

Hans Kristian Skibby (DF):

Tak, hr. formand. Jeg synes jo, at det er rigtig godt, at vi får en lejlighed til at diskutere netop det her med de mange ideer, der er omkring et tættere samarbejde med hensyn til finanspolitikken i EU. Jeg undrer mig lidt over, at ordføreren så i sin ordførertale siger, at nu endelig rykker vi sammen i EU. Det er næsten sådan lidt, kan man sige, at jo mere man rykker sammen, jo værre går det, og der vil jeg gerne spørge ordføreren: Kan det ikke have noget at gøre med, at man faktisk i de seneste 10 år – siden vi har fået euroen og den tiltænde koordinering, som der har været – reelt har frtaget de her medlemslande en lang række egne handlemåder, initiativer, som kunne understøtte en god finansiel udvikling i de enkelte lande? Konkret til det her spørgsmål kan jeg sige, at det græske eksempel jo er et eksempel, som kunne vidne om, at det faktisk kunne være en god idé, hvis de enkelte medlemslande i stedet for at blive regeltyranniseret blev sat fri.

Kl. 14:45

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:45

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg synes, at det er en interessant betragtning, at det er euroens skyld, at Grækenland ikke er i stand til at forvalte sin egen økonomi. Det er jeg stødt på tidligere, og jeg tror nu, at Grækenland ville have formøbet pengene, uanset hvilken valuta Grækenland nu var udstyret med.

Med hensyn til det her med, at det skulle være skadeligt at rykke tættere sammen, vil jeg sige, som jeg nævnte i min ordførertale, at det absolut ikke er en bekymring, vi deler i Venstre. Vi mener, at det er på tide, at man rykker tættere sammen. Vi mener, at de kontrolmuligheder, de sanktionsmuligheder, som nu er mulige, burde have været mulige for længe siden – deraf min anvendelse af ordet endelig.

Kl. 14:46

Formanden:

Hr. Hans Kristian Skibby.

Hans Kristian Skibby (DF):

Grunden til, at jeg tager udgangspunkt i Grækenland, er jo faktisk, at hvis man eksempelvis kigger på historikken bag græske obligationer, var det jo sådan, at frem til at euroen blev en realitet for omkring 10 år siden, var der en rente på omkring 16 pct. på en græsk statsobligation. Ved at man blev en del af den fælles monetære union osv., havde man faktisk mulighed for at kunne se, at fra den ene dag til den anden faldt renten i Grækenland fra 16 pct. til omkring 8 pct. Det er sådan set en af de helt store årsager til, at der har været den her store forbrugsfest i Grækenland. Det er simpelt hen, fordi man gik fra at have et papir, der var mindre værd, og til, at man fik et EU-papir, hvor man så sagde, at der var en større sikkerhed for en euro, end der var for en græsk drachmer. Derfor faldt risikoen på de her værdipapirer, og dermed blev renten sådan cirka halveret. Det er jo reelt euroen, som er skyld i mange af de problemer, som Grækenland står midt i.

Samtidig har eurosamarbejdet så frtaget de enkelte nationalstater en lang række muligheder til at styre deres egen finanspolitik. De kan f.eks. ikke devaluere i Grækenland. De har ikke haft muligheden for at styrke deres konkurrenceevne på den korte bane. Tværtimod har man gjort det, at man har gjort dem mere og mere afhængige af EU, og så har man frtaget dem deres egen suveræne kompetence. Så burde man ikke stille de her lande fri, frem for at komme frem med den her berømte formand og det her lille sekretariat, som ordføreren i øvrigt synes er ganske pudsigt? Han er inde på et lille ubetydeligt sekretariat; det her er jo ikke bare et lille ubetydeligt sekretariat; det er faktisk en stor omvæltning for de her lande.

Kl. 14:47

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 14:47

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det. Jeg tror, at den udvikling, der skete i græsk økonomi, som fik en større tillid som følge af indførelsen af euroen, selvfølgelig bunder i, at nu var man en del af et større fællesskab. Naturligvis giver det en større tryghed. Det, vi jo bare har kunnet se, var, at i mange tilfælde havde den her tryghed ikke nogen ordentlig fundering i virkeligheden, fordi der netop ikke var de her sanktionsmuligheder, og fordi man netop havde muligheden i Grækenland for at køre ud ad en sidevej og formøble økonomien fuldstændig og aldeles. Så jeg deler ikke betragtningen om, at disse lande er sat under administration eller er ude af stand til at varetage deres egen økonomi. Jeg mener fortsat ikke, at det er euroens skyld, at Grækenlands økonomi er i ruiner.

Kl. 14:48

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Så er det fru Mette Bock.

Kl. 14:48

Mette Bock (LA):

Tak. Jeg kan forstå, at Venstre efterlyser en større EU-begejstring. Jeg vil gerne spørge hr. Uffe Ellemann-Jensen, om det betyder, at vi så hurtigt som muligt skal afskaffe vores forbehold. Hvis ikke det er tilfældet, hvad er så begrundelsen for det?

Kl. 14:48

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 14:48

Kl. 14:51

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg skal love at ringe til ham, når jeg kommer ned. Jeg hedder Jakob Ellemann-Jensen, og det er Venstres opfattelse, at Danmark vil være bedst tjent med at være med i eurosamarbejdet, når og hvis det bliver aktuelt.

Der er mange ting oppe at vende i øjeblikket omkring hele euro-samarbejdet, så derfor er det ikke et naturligt øjeblik at træffe en beslutning om det nu. Der er simpelt hen for mange bolde oppe i luften, der er for mange ting, der ikke er taget beslutning om, og der er for mange ting, som er uafklarede. Så her og nu: Nej, der skal vi ikke være med. På sigt ønsker vi at være et fuldgældigt medlem – når tiden kommer – af De Europæiske Fællesskaber og Den Europæiske Union.

Kl. 14:49

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Fru Mette Bock.

Kl. 14:49

Mette Bock (LA):

Undskyld mig, vil jeg spørge hr. Jakob Ellemann-Jensen, er det ikke lidt at træde vande for ikke at sige at svømme rygsvømning? På den ene side giver hr. Jakob Ellemann-Jensen udtryk for, at alle beslutninger vedrørende Europas fremtidige økonomi skal træffes af de 27 lande i fællesskab, og på den anden side understreger hr. Jakob Ellemann-Jensen, at vores euroforbehold skal respekteres. Det er for mig at se at tale med to tunger.

Kl. 14:50

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 14:50

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg skal beklage, hvis jeg har udtrykt mig uklart; det har ikke været min hensigt. Jeg er en stor fortaler for eurosamarbejdet – det er ikke nogen hemmelighed – men derfor skal vi jo stadig væk se på, hvordan verden ser ud rundt omkring os, og det er det, man af og til kan savne her i hele debatten om et øget europæisk samarbejde. Vi har altså ikke muligheden for blot at sige: Stop, verden, jeg vil af. Så det der med at træde et skridt tilbage og sige, at vi blot vil være os selv, hænger jo heller ikke sammen.

Kl. 14:50

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Så er det fru Pia Adelsteen.

Kl. 14:50

Pia Adelsteen (DF):

Tak. Jeg må indrømme, at jeg næsten ikke kunne nå at notere alt det ned, som jeg gerne ville spørge om. Der er en ting, som godt kan undre mig, og det er, at når man fra de EU-glade partiers side taler med borgerne om euroen, siger man: Det er altså vigtigt, at vi kommer med, for vi er ikke med til at tage beslutningerne, vi er ikke med ved bordet. Jeg har hørt det fra adskillige ministre i Europaudvalget, at vi ikke sidder med ved bordet, og at det jo er ganske forfærdeligt. Derfor er forbeholdene i Danmark et problem.

Men når vi så står herinde og der er forslag om, at der skal komme et fast sekretariat – og så kan vi have nok så mange debatter om, om det hedder euroregering, eurostyrelse, euroledelse eller hvad, men der kommer altså et fast sekretariat med en formand, som skal styrke det finanspolitiske samarbejde – så taler man det ned. Hvor er Venstre og alle de EU-glade partier, der i øvrigt meget gerne vil have euroen, henne i det her spil?

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 14:51

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jamen der er da ikke nogen tvivl om, at vi gerne ville sidde med rundt om det mødebord, hvor beslutningerne tages. Men når Danmark nu engang har valgt ikke at være med i eurosamarbejdet, kan vi jo ikke træffe beslutninger, som binder eurolandene. Altså, det er vel sådan set meget rimeligt. Det er en klub, vi ikke er medlem af, og så har vi altså ikke nogen stemmeret på generalforsamlingen.

Det synes jeg ikke at vi på nogen måde prøver at skjule. Tværtimod er vi begejstrede for, at man blandt eurolandene vælger at stå tættere sammen og tage ansvar for den her situation. Vi kunne godt ønske at være med, og vi har et stort ønske om, at alle de beslutninger, som vedrører alle 27, træffes af alle 27 lande. Men vi kan jo ikke forhindre eurolandene i at træffe beslutninger om områder, der vedrører dem.

Kl. 14:52

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Fru Pia Adelsteen.

Kl. 14:52

Pia Adelsteen (DF):

Det er jo også helt logisk, at dem, der har en fælles valuta – det har vi jo sagt i 10 år – skal have en fælles finanspolitik, og så er man selvfølgelig nødt til at have en fælles ledelse omkring den finanspolitik. Altså, i mine øjne er det logik for burhøns. Det har vi sagt i 10 år, og nu kommer det så frem.

Men Venstre vil gerne have euroen, og nu noterede jeg mig, at ordføreren sagde, at han synes, det er godt for Danmark at få euroen, når og hvis det bliver aktuelt. Må jeg så ikke spørge: Hvornår bliver det aktuelt? Vi har haft afstemninger, og danskerne har sagt nej. Den sidste meningsmåling nød jeg jo i fulde drag: 63,2 pct. sagde nej til euroen. Hvornår mener ordføreren så det er aktuelt?

Kl. 14:53

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 14:53

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg kan ikke sige, hvornår jeg mener det er aktuelt. Jeg kan sige, at jeg ikke mener, det er aktuelt her og nu, fordi der, som jeg nævnte før, hænger rigtig mange ting i luften. Nu skal man jo ikke nødvendigvis læne sig for meget op ad meningsmålingerne, det kan Liberal Alliance nok ikke genkende til.

Der er mange ting, der kan ændre sig i årenes løb. Men der er for mange ting, der hænger løst i luften nu, til at vi kan tage ordentlig stilling til en dansk deltagelse. Men i Venstre er vi tilhængere af et tættere europæisk samarbejde. Det har vi sjældent holdt skjult.

Kl. 14:53

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 14:53

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak, formand.

Jeg synes, at på et vist plan er hr. Jakob Ellemann-Jensens tale meget klar i dag, men der er også områder, hvor der er noget uldent ved det, vi hører. Jeg vil sige til hr. Ellemann-Jensen: Altså, Venstre må jo ligesom bestemme sig for, om det, vi ser blandt eurolandene

lige nu, er det måske største integrationsprojekt nogen sinde, og om det virkelig betyder noget, er virkelig omsiggribende, fordi det måske er en nødvendighed for at få en succesfuld valutaunion, eller om det i virkeligheden er ændringer, der sådan er små og ubetydelige, og som handler om, at man bare laver et lille sekretariat, der da er meget egnet, og at man hjælper nogle lande til at føre en mere ansvarlig politik.

Altså, hvor er det, Venstre placerer sig? Er det her en milepæl i opbygningen af en europæisk union med valuta, der selvfølgelig for at fungere også bliver nødt til at have en finanspolitisk union i sig, hvad jo rigtig mange førende økonomer har sagt lige siden euroens fødsel at den manglede? Eller er det i virkeligheden nogle små og ubetydelige ændringer?

Kl. 14:54

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 14:54

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg skal beklage, hvis jeg har givet indtrykket af, at jeg finder ændringerne ubetydelige. Jeg finder dem ualmindelig betydelige, jeg finder dem ualmindelig nødvendige, og når jeg taler om et lille sekretariat, er det sådan antallet af hoveder, jeg taler om. Jeg har ikke på noget tidspunkt kaldt det ubetydeligt, og det tror jeg heller ikke det vil blive. Det håber jeg virkelig ikke at det vil blive. Jeg håber, at det vil få den fornødne gennemslagskraft til at sikre, at eurolandene og alle EU-landene handler økonomisk ansvarligt, for det har sandt for dyden ikke været tilfældet for alle lande indtil nu.

Kl. 14:55

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 14:55

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Sådan, glimrende, så fik vi det sat på plads: Det er en meget stor, omsiggribende ændring, der sker. Det er et af de største integrationsprojekter, vi nogen sinde har set i Europa, ingen tvivl om det. Jeg er fuldstændig enig. Og så er der selvfølgelig diskussionen, om det er en god idé, at Danmark er med der eller ikke er med der.

Mit næste spørgsmål til hr. Ellemann-Jensen er blot: Har det ikke også for hr. Ellemann-Jensen været helt klart lige fra fødslen af euroen, at for at have en succesfuld valutaunion blev man nødt til på et eller andet tidspunkt at få bygget det her ind i eurokonstruktionen, altså en langt stærkere central styring for at sikre, at også randområderne af valutaunionens område selvfølgelig følger trop og gør det, de skal?

Altså, jeg har forhandlet med fru Margrethe Vestager og andre om pensionsalderen her i Danmark. Det tog jo ugevis, for ikke at sige månedsvist at nå en enighed, og jeg kan da godt se, at det, Berlusconi fra Italien blev udsat for, er meget enklere, nemlig at flyve op til Bruxelles og få at vide: Inden der er gået 72 timer, hæver du pensionsalderen i Italien. Så flyver han hjem, får det lige på plads, tager tilbage til Bruxelles og siger: Nu er det ordnet. Jeg kan da godt se, at det er meget nemmere, og at det måske er meget mere praktisk for nogle. Det er ikke særlig demokratisk, ikke særlig inddragende af folk i Italien, og det er så det. Men er det ikke rigtigt, vil jeg spørge hr. Ellemann-Jensen, at en succesfuld valutaunion hele tiden har været baseret på, at man på et eller andet tidspunkt fik bygget også en finanspolitisk union op?

Kl. 14:57

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 14:57

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Lad mig indledningsvis lige nævne, at jeg muligvis blev en anelse overfortolket i starten, med hensyn til hvad jeg har sagt og ikke har sagt om bindingen i det her. Det tror jeg også der er klarhed om.

For så vidt angår hr. Silvio Berlusconis administration af den italienske økonomi, kunne man måske på nogle områder ønske at han administrerede den lige så vel, som han gør med sin egen formue. Der er ikke nogen tvivl om, at hvis jeg går ned til min bank og jeg skylder utrolig meget op over skorstenen, så stiller min bank altså nogle betingelser for at hjælpe mig. Når Silvio Berlusconi kommer ind i et mødelokale med sine eurokolleger, så stiller de også nogle betingelser for at hjælpe ham. Dem kan han vælge at følge, eller han kan vælge at lade være, men hvis han vil have hjælpen, gør han nok klogt i at følge dem. Det mener jeg sådan set ikke er udemokratisk, altså at der bliver sat nogle regler op og stillet nogle betingelser, for at man yder en hjælp til nogen. Det kan jeg ikke se et stort, uoverskueligt problem i.

Kl. 14:58

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Finn Sørensen.

Kl. 14:58

Finn Sørensen (EL):

Tak. Jeg kan forstå, at hr. Jakob Ellemann-Jensen ikke er enig i, at EU-samarbejdet er ved at udvikle sig til en økonomisk regering, selv om den normale betydning af ordet governance både på engelsk og fransk – jeg vil undlade at forsøge mig med den franske udtale – er regeringsførelse. Så spørger jeg: Hvad er egentlig forskellen mellem de to ting? Det kunne jeg sikkert få – og får sikkert – en god, lang forklaring på, men så må jeg spørge mere præcist:

Hvis der ikke er tale om økonomisk regeringsførelse, hvordan skal man så forstå europluspagtens bestemmelser og indholdet af den sixpack, der handler om, at Kommissionen og de andre medlemslande nøje skal overvåge de enkelte medlemslandes økonomi, ikke bare i generelle termer, men på nationalt plan, finanslovplan, på regionalt plan, ja helt ned på kommunalt plan? Hvordan skal man forstå det, når der i europluspagten også står, at man nøje skal følge lønudviklingen? Så jeg spørger, når det samtidig er krydret med henstillinger og mulighed for sanktioner, om vi så ikke har at gøre med en beskrivelse af handlinger, der normalt tilhører en regeringskompetence. Og så er det, jeg spørger, hvad forskellen er mellem økonomisk styring og en regering.

Er tiden gået? Så vender jeg måske tilbage.

Kl. 14:59

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 14:59

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg har forsøgt at notere nogle af spørgsmålene ned, men man skal endelig komme tilbage til dem, jeg ikke måtte svare på undervejs. Med hensyn til ordet governance, betyder det ikke regering. Man kan slå op i Oxford English Dictionary, og så vil man se, at det ikke betyder regering, men styreform. Når man taler om god governance i erhvervslivet, taler man heller ikke om god regeringsførelse, da det i sagens natur ikke er regeringer, der findes i erhvervslivet. Forskellen på en regering og governance er sådan set de beføjelser, regeringen er tildelt, og jeg har i min ordførertale gjort rede for, hvilke tiltag man har taget fra eurolandenes og EU-landenes side, og det er ikke tiltag, der – selv om man lægger dem sammen – betyder, at man får en regering.

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Finn Sørensen.

Kl. 15:00

fart. Jeg må bare advare imod, hvis man som et lille land træder uden for et fællesskab som det europæiske, for så tror jeg altså ikke, det bliver nemmere for en nation af vores størrelse at konkurrere med resten af verden.

Kl. 15:00

Kl. 15:03

Finn Sørensen (EL):

Jeg sagde heller ikke, at det betyder regering, jeg sagde, at det betyder regeringsførelse. Det er den normale betydning af det ord, både på engelsk og på fransk, og så spurgte jeg bare, hvad forskellen er i praksis ud fra nogle konkrete eksempler. Men lad mig spørge om noget andet i den forbindelse:

Er det rigtigt forstået, at hr. Jakob Ellemann-Jensen er modstander af, at EU-samarbejdet udvikler sig til en egentlig økonomisk regering? Og hvis det er rigtigt, går jeg ud fra, at hr. Jakob Ellemann-Jensen ikke ønsker de mulige traktatændringer, som det er blevet nævnt af Angela Merkel foreslår – det drejer sig bl.a. om, at der skal indskrives automatiske sanktioner, og at der skal være en sparekommissær, der direkte kan gribe ind i landenes økonomiske politik. Og er det rigtigt forstået, at hr. Jakob Ellemann-Jensen vil stemme imod og påvirke den danske regering til at stemme imod sådanne traktatændringer? Tak.

Kl. 15:01

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:01

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg skal beklage, hvis min ordførertale har været tvetydig på det område. Jeg er ikke tilhænger af en økonomisk regering, nej. Jeg er en stor tilhænger af, at disse sanktioner kommer med større automatik, end det er tilfældet i dag, for vi har jo relativt tydeligt set, at den måde, som vi i dag tillader medlemsstaterne blot at køre ud ad en tangent uden nogen form for konsekvenser, ikke er den allerbedste idé i hele verden. Så derfor, ja, er vi tilhængere af, at man får en større grad af automatik i sanktionerne, som skal være bundet op på nogle regler og ikke på f.eks. almindelig politisering om landenes størrelse.

Kl. 15:02

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Så er det fru Merete Riisager.

Kl. 15:02

Merete Riisager (LA):

Jeg kan starte med at berolige hr. Jakob Ellemann-Jensen med, at vi i Liberal Alliance ikke ønsker at stoppe verden og hoppe af; tværtimod vil vi rigtig gerne have Danmark op i fart, så vi kan følge med resten af verden. Mener ordføreren, der står her i dag som repræsentant for det, der tidligere var Danmarks liberale parti, at Danmark af egen drift bør være i stand til at føre en ansvarlig økonomisk politik og sætte en ambitiøs reform- og vækstdagsorden?

Kl. 15:03

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:03

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Med hensyn til spørgsmålet, om jeg mener, at Danmark er i stand til at føre en ansvarlig økonomisk politik, vil jeg sige: Det håber jeg. Det, som den nye regering siger, peger ikke umiddelbart i den retning, men vi kan jo håbe, at det igen skal lykkes at få en ansvarlig økonomisk politik på dagsordenen. Det beroligede mig meget, at man ikke ønsker at stoppe verden og hoppe af i farten, og jeg er også glad for, at man fra Liberal Alliances side ønsker at få Danmark op i

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Fru Merete Riisager.

Kl. 15:03

Merete Riisager (LA):

Nu har vi fra Liberal Alliances side jo heller ikke talt for at træde uden for EU som et fællesskab. Jeg har talt for, at Danmark selv skulle påtage sig det økonomiske ansvar og ansvaret for Danmarks egen økonomiske politik, og derfor vil jeg gerne have lov til at spørge ordføreren om noget: Hvis Danmark af egen drift burde være i stand til at sætte en sådan dagsorden, hvorfor er det da nødvendigt at ligge i ske med en eurozone, hvor en stor del af medlemslandene sætter standarder for, hvad der er ansvarlig økonomisk politik, der er endog meget dårlige? Vi kan jo ikke indrette det sådan, at vi kun går helt ind i eurosamarbejdet, når vi har en rød regering.

Kl. 15:04

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:04

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg skal beklage, hvis jeg ikke forstod spørgsmålet før. Selvfølgelig skal vi påtage os et ansvar, selvfølgelig er vi i stand til at påtage os det ansvar, og selvfølgelig er vi i stand til at føre en ansvarlig økonomisk politik. Når jeg advokerer for, at vi går tættere ind i det europæiske samarbejde, handler det jo ikke om, at vi ønsker, at der er nogen, der skal administrere os eller skal fortælle os, hvad vi skal gøre. Det ved vi udmærket godt: Det handler om, at vi ønsker at tage ansvar, at vi ønsker at være en del af et fællesskab, som tager ansvar, at vi ønsker at påvirke de andre til at tage et ansvar. Det er trods alt nemmere, når man er med ved bordet, end når man står udenfor. Det er afgjort i Danmarks interesse, at økonomier som Grækenland og Italien, for at nævne nogle af de værste eksempler, men også alle vores andre europæiske samarbejdspartnere, har orden i pudsekassen.

Vi lever af eksport til de her lande, og jo bedre økonomi de har, des bedre muligheder har dansk eksport, som jeg kan forstå også ligger Liberal Alliance noget på sinde.

Kl. 15:05

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 15:05

Ole Birk Olesen (LA):

Ordføreren vil ikke vedstå, at europrojektet og dets fejlslagne konstruktion har nogen som helst indflydelse på, at Grækenland er endt, hvor Grækenland er endt. Jeg vil gerne lige læse et citat op for ordføreren. Det var professor Stuart Holland fra Det Europæiske Universitet i Firenze, der sagde dette, før Danmark gik til afstemning om euroen, altså før 1992 og eurokonstruktionen:

»For øjeblikket kan intet land tillade sig hverken at øge beskæftigelsen eller de sociale udgifter uden at blive offer for et udenlandsk pres mod dets valuta. Alene en fælles valuta vil kunne bibringe Europa den stabilitet, der er nødvendig for, at regeringer og virksomheder kan planlægge investeringer og udgifter på et højere niveau.«

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:06

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for forelæsningen. En sådan stabilitet er jo rigtig, og den forudsætter, at de medlemmer, der nu engang er der, overholder de regler, man nu engang har aftalt. Det kan vi jo, som jeg nævnte, i bagklogskabens ulideligt klare skær se ikke har været tilfældet. Man har ikke overholdt de her regler. Det var desværre Tyskland og Frankrig – de store økonomier – der startede med at bryde reglerne. Derfor har man ikke været gode nok til at slå ned de steder, hvor man kunne se, at der var nogle, der ikke efterlevede reglerne.

Jeg tror sådan set, at den gode professor har ret. Hvis man havde fulgt reglerne, hvis man havde fulgt op på de her ting, hvis man havde haft en bedre kontrol, hvis man ikke – i mangel af et bedre udtryk – havde været fuld af løgn, når man skulle indsende sine regnskaber og vise, hvordan kassebeholdningen så ud, for det var jo tilfældet, havde han jo ret.

Til det her med, at Grækenland er endt, hvor de er endt på grund af euroen og det europæiske samarbejde, vil jeg sige, at jeg faktisk tror, at Grækenland har utrolig meget at takke det europæiske samarbejde for. Vi taler altså om et tidligere militærdiktatur, hvis velstand er blevet bygget kolossalt op efter dets indtræden i Det Europæiske Fællesskab.

Kl. 15:08

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 15:08

Ole Birk Olesen (LA):

Det, der er pointen i dette citat fra en fortaler for euroen, er jo, at der var disciplinerende faktorer på spil, før Europa kastede sig over euroideen. Disse disciplinerende faktorer var valutamarkederne, som pressede landene til at føre en fornuftig finanspolitik. Hvis landene ikke gjorde det, blev de straffet via valutafald. Man gik så i stedet for ind i en usikker politisk konstruktion, som skulle erstatte dette pres, med stabilitetspagt og lignende. Der må man bare konstatere, at denne stabilitetspagt ikke var et særlig effektivt pres. Derfor var de disciplinerende faktorer over for Grækenland mindre, end de ville have været, hvis Grækenland havde stået uden for eurozonen og det var valutamarkederne, der havde hersket.

Så vil jeg gerne spørge ordføreren: Hvorfra fremkommer ordføreren tillid til, at dette nye projekt vil lykkes og vil have den fasthed, som er krævet for at få en fælles valuta til at fungere hen over et utal af europæiske lande?

Kl. 15:09

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:09

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Med hensyn til de disciplinerende faktorer i markederne, for lige at starte der, er der ingen tvivl om, at markedet jo nok på den ene eller den anden måde, som regel den hårde, vil straffe de lande, som ikke lever op til almindelig – lad os kalde det – god government, hvad enten det så gælder regeringsførelse eller god ledelse. Et af formålene er jo netop at undgå at komme dertil, for hvis først markederne går ind og straffer en nationaløkonomi på den måde, har vi altså et alvorligt problem. Og det ville trods alt være rart at undgå at komme dertil.

Min tillid til, at disse foranstaltninger vil have en virkning, ligger først og fremmest i, at der ikke er noget alternativ. Vi skal have det her igennem. Vi skal stå sammen som Europa, for at det hele ikke skal falde fra hinanden. Det har man forsøgt i årevis, hvor man ikke har stået ude ved den kant, som man altså står ude ved nu, og derfor tror jeg på, at de sanktionsmuligheder og de kontrolmuligheder, som man nu vil indføre, vil have en virkning.

Kl. 15:10

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Så går vi til den sidste, der vil stille spørgsmål i denne omgang. Det er hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 15:10

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for ordet. Jeg vil sige, at jeg er meget enig med hr. Jakob Ellemann-Jensen i forhold til vurderingen af, at Grækenland og Italien har haft nogle økonomisk uansvarlige regeringer, borgerlige regeringer, vil jeg så meget klart bemærke. Men jeg er meget uenig i, at mere borgerlig økonomisk politik skulle være løsningen på disse to landes problemer lige nu. Men det er jo ikke nogen hemmelighed, at det finanslovsforslag, som Venstre og Konservative fremlagde før valget, havde et minus på 4 pct., altså over 3 pct. af bruttonationalproduktet, hvilket ikke er i orden ifølge europolitikkens stabilitetspagt. Så vil jeg bare høre, om hr. Jakob Ellemann-Jensen mener, at EU skulle have grebet ind over for Venstre og Konservatives forslag til finanslov.

Kl. 15:11

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:11

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg holder meget af, når vi fra Enhedslisten og andre partier i den side af salen bliver beskyldt for at have haft et for stort underskud på finansloven, især efter at man nu har valgt at gøre det yderligere 5 mia. kr. dyrere at være dansker. Det er altid en interessant betragtning. Jeg vil håbe, at der, hvis vi i Danmark fører en økonomisk politik, der er så uansvarlig, at vi risikerer vores økonomi, vores velfærdssamfund, på grund af det, så er nogle, som vil råbe vagt i gevær. Jeg håber ikke, og jeg tror ikke, at vi nogen sinde kommer dertil, men jeg vil da håbe, at der er nogle, der holder nok af os til at sige det til os, hvis vi er på vej ud over kanten.

Kl. 15:12

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 15:12

Nikolaj Villumsen (EL):

Så ordføreren er altså enig i, at Venstre og Konservative skulle have fået en reprimande af EU, hvis de havde forsøgt at gennemføre deres finanslovsforslag. Det synes jeg er interessant. Men jeg kan jo bare sige, at det vigtige for mig er, at vi her i Folketinget kan have forskellige holdninger til den økonomiske politik. Jeg mener, det er fair, at de multinationale selskaber, f.eks. Mærsk, bidrager lidt mere til fællesskabet, og jeg mener grundlæggende ikke, at EU skal blande sig i, om det skal være muligt eller ej. Og det ville jo ikke have været særlig kønt, hvis vi var endt i en situation, hvor hr. Lars Løkke Rasmussen var blevet kaldt ned til Merkel eller Sarkozy og skulle stå skoleret, fordi V og K havde et finanslovsforslag, der ikke passede med euroens politik.

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:13

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Det er en interessant inddragelse af skattebetalingen i A.P. Møller – Mærsk A/S. Den skal jeg undlade at komme ind på. Jeg tror, det falder uden for dagsordenen. Jeg vil blot gentage, at jeg virkelig håber, at der er nogle, som vil skride ind, hvis dansk økonomi bliver så dårlig, at der er grund til at råbe vagt i gevær. Og jeg håber også, at franskmændene og vores tyske naboer vil gøre os opmærksom på det, hvis de finder det bekymrende i en grad, som gør, at det er nødvendigt at skride ind. Uanset om man så kalder det at komme ned og stå skoleret, eller hvad man kalder det, vil jeg sådan set håbe, at der er andre, der er lige så ansvarlige som os, som prikker folk på skulderen, når de synes, at det er ved at køre af sporet.

Kl. 15:13

Kl. 15:14

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak til ordføreren. Så går vi videre i ordførerrækken, og den næste er hr. Jens Joel fra Socialdemokratiet.

Kl. 15:14

(Ordfører)

Jens Joel (S):

Tusind tak for det, tak for ordet og tak til Liberal Alliance for at rejse debatten. Jeg tror faktisk, vi alle sammen kan have godt af at få diskuteret den aktuelle økonomiske krise i Europa, ikke alene fordi debatten jo er præget af en del myter og misforståelser, men også rent indholdsmæssigt, fordi vi, selv om vi ganske rigtigt ikke er underlagt eurolandenes beslutninger, stadig er dybt afhængige af, hvad der sker i resten af Europa. Alene af den grund er det en god idé at få en debat her i salen. Ministeren har allerede redegjort for en række af de faktiske beslutninger på området, så det skal jeg ikke gentage.

Dagens spørgsmål handler om, hvad den nye styring på eurolandenes økonomiske politik kommer til at betyde for Danmark. Det kan jo både besvares positivt og negativt. Selv efter debatten, så langt som den nu er fremskredet, står det mig ikke helt klart, hvad det er, Liberal Alliance sigter til, men det foresvæver mig, at de gerne vil have noget at vide om, hvad det ikke kommer til at betyde for Danmark, altså nogle af de ting, som ministeren også var inde på, men som jeg gerne skal slå fast, hvis der er behov for det. Et styrket samarbejde mellem eurolandene vil ikke have konsekvenser for det danske euroforbehold, vi står fortsat uden for den fælles valuta og det tættere samarbejde. Det vil ikke betyde, at Danmark er bundet af de aftaler, som man måtte træffe i det her samarbejde, og det vil ikke ændre på de krav, der stilles gennem vækst- og stabilitetspagten – krav, som Danmark naturligvis efterlever, men som altså ikke er ændret eller har noget at gøre med eurolandenes forstærkede samarbejde.

I forbindelse med Liberal Alliances forespørgsel og optræden her i dag – det er også styrket af Dansk Folkepartis indlæg – fornemmer jeg, at der er en bekymring for, at det her stærke samarbejde vil tromle hen over Danmark, altså at vi, når man på et tidspunkt har taget nogle beslutninger, så kommer til at ligge ned og i virkeligheden efterlever nogle ting, som vi ikke har haft nogen indflydelse på. Hvis det er en frygt, der også bredere ude i samfundet eksisterer, synes jeg, det er dejligt at få mulighed for at sige, at det ikke er tilfældet. Danmark er ikke bundet af eurolandenes beslutninger, og vi står naturligvis, både som socialdemokrater i regeringspartierne og blandt ministrene, vagt om det danske euroforbehold.

Til gengæld er det rimeligt indlysende og klart, at den europæiske gældskrise har store konsekvenser for økonomien i Danmark.

Vi går ikke ram forbi, når vores eksportmarkeder er i krise, vi mærker også konsekvensen af uroen på de internationale finansmarkeder, bankernes krak, usikkerhed, vigende investeringer og lav vækst, der betyder større arbejdsløshed og mindre velstand, og derfor er det fuldstændig afgørende, også for Danmark, at vi får styr på gældskrisen i Europa, at eurolandene så at sige får styr på butikken. Vi står nok uden for samarbejdet og har hverken indflydelse på beslutningerne eller er bundet af dem, men vi er dybt afhængige af, at de rent faktisk træffes, og derfor må vi opfatte det som både naturligt og vigtigt, at eurolandene styrker deres indbyrdes samarbejde. Vi Socialdemokrater glæder os således over, at eurolandenes ledere tager ansvar. Det er det virkelige spørgsmål for dagens debat, vel vidende at der selvfølgelig også er en vigtig pædagogisk opgave i at berolige Liberal Alliance.

Vi har blikket stift rettet mod de nødvendige løsninger, der nu skal i spil på europæisk plan. Det drejer sig om løsninger, der bringer gælden ned i Sydeuropa, løsninger, der betyder, at vi i fremtiden ikke kommer ud i det uføre, som vi har været i den her gang, løsninger, der handler om at sikre de banker, der er i farezonen, når gælden skæres ned, og løsninger, der beskytter de mange europæiske lønmodtagere, der ellers ville blive arbejdsløse, hvis vi intet gjorde for at løse krisen. Derfor er Socialdemokraterne i arbejdstøjet i Europa, vi tager gerne ansvar og bidrager til at komme ud af krisen, både hvad angår de forslag, der behandles og vedtages i eurogruppen, og dem, der skal behandles udenfor.

Uden for gruppen er der nemlig også en stor opgave i at sikre, at alle beslutninger, som vedrører de 27 lande, stadig bliver taget af de 27 lande. Det er i Danmarks interesse, og det er i EU's interesse, at der ikke sker en opsplittning internt i EU. I en tid med krise er der mere end nogen sinde brug for, at man står sammen; i en tid med krise er der mere end nogen sinde brug for, at eurolandene tager et ansvar; og i en tid med krise bliver vores fornemste opgave, præcis som den tyske kansler også bemærkede i sidste uge, at bygge bro mellem eurolandene og de øvrige EU-lande. Håndtering af krisen, styr på økonomien og klare spilleregler for dem, der er med i euroen, er vejen frem. Vi går konstruktivt ind i den diskussion, vi går konstruktivt ind i at genoprette tilliden på finansmarkederne og at sikre økonomisk stabilitet og fremadrettet vækst. Et afgørende element heri må og skal være eurolandenes tættere samarbejde, og derfor byder vi det velkommen, og i fuld respekt for vores eget forbehold vil vi gøre vores til, at Europa kommer videre.

Kl. 15:19

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak. Der er en del spørgsmål. Det første er fra fru Pia Adelsteen.

Kl. 15:19

Pia Adelsteen (DF):

Jeg kan måske ikke undre mig over, at ordføreren siger, at man i krisetider skal stå sammen, og at det er meget, meget vigtigt, at de 27 lande taler om det, der vedrører disse lande, for det giver måske god mening. Hvis man har en fælles mønt, er det, som jeg tidligere har sagt, helt logisk, at man er nødt til at have en fælles finanspolitik, og at man derfor også er nødt til at have en eller anden form for fælles ledelse. Og så gider jeg ikke diskutere, hvad ordet governance betyder, fordi for mig er ledelse, styrelse, styreform, whatever, nogenlunde det samme.

Til gengæld kan det godt undre mig, at man siger, at vi har brug for, at vi står sammen, at vi skal bygge bro mellem eurolandene og ikkeeurolandene, men så i øvrigt afviser den engelske premierminister Camerons forslag om, at ikkeeurolande også kunne sætte sig sammen og ligesom være tovholdere for, at alle de 27 lande holder sammen. Hvorfor siger man nej til det? Det har vores statsminister gjort. På et spørgsmål fra Cameron svarede hun: Nej, vi ønsker ikke at deltage i en klub.

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:20 selvfølgelig at sørge for at få gjort vores eget hjemmearbejde og for, at vi får trukket alle de ting, vi overhovedet kan, op på 27-niveauet.
Kl. 15:23

Jens Joel (S):

Jamen det er jo vigtigt at holde sig for øje, at man, hvis man danner sådan en klub, jo så gerne skulle være enige om, præcis hvad der skulle ske i den her klub. Den største fællesnævner for den gruppe af 10 lande har sådan set været, at de ikke var med i euroen, men ud over det har der ikke været fælles fodslag om, hvad der i øvrigt skulle ske, og hvad der ville være godt for de 10 lande.

Derfor tror jeg faktisk meget mere på, at når vi skal stå sammen i Europa, handler det sådan set mere om at støtte op om, at eurolandene naturligvis må træffe nogle beslutninger, som vedrører dem og deres forhold. Man kan sådan set godt uden at være fedtet ind i det støtte solidarisk op om, at det er noget, de må gøre, mens vi så forholder os til de ting, som angår alle 27 lande, herunder stabiliteten og sikringen af bankerne og sådan nogle ting, som vi også har en interesse i. Så de to ting går udmærket hånd i hånd, og hvis man vil lave en klub med Cameron, er man jo nødt til at være fuldstændig enig med ham – og i øvrigt også med de andre 8 lande, som jo har sagt, at de skal med i euroen – om, hvad det er, man har en klub om. Det tror jeg ikke har været tilfældet, og derfor har statsministeren også meget klogt sagt, at der ikke er nogen grund til at lave endnu flere undergrupperinger i EU, end vi allerede har.

Kl. 15:21

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Fru Pia Adelsteen.

Pia Adelsteen (DF):

Nu står det jo hen i det uvisse, hvilken slags klub det skulle være, men som statsminister i Danmark kunne man måske have foreslået, at målet for de 10 lande, der ikke har euroen, netop skulle være at sørge for, at der ikke i de 17 eurolande bliver diskuteret noget, der påvirker os andre. Det kunne jo være et fint forslag fra vores statsminister. Det forholder man sig ikke til; man siger bare: Nej, nej, vi er godt klar over, at man, når man har en fælles valuta, er nødt til at have en fælles finanspolitik, og at man er nødt til at have en styring af det her, men vi sætter os da bare ved siden af, og så skal vi nok sørge for at bygge bro i det halve år, vi har formandskabet. Det giver jo simpelt hen ikke mening, og det er i mine øjne i hvert fald ikke noget, der varetager Danmarks interesser, når vi ikke har euroen, og når man hele siden påstår, at man respekterer det danske euroforhold, hvilket jeg jo i bund og grund ikke mener at man har gjort.

Kl. 15:22

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:22

Jens Joel (S):

Det håber jeg at fru Pia Adelsteen vil tro på at man gør, for fra den nuværende regerings side respekterer man sådan set euroforbeholdet både i ord og handling.

Men jeg kan ikke helt forstå, hvad det er, spørgeren sigter til her. Jeg synes jo, det er vigtigt, at vi tager hånd om de udfordringer, som der er i Europa, og det, at nogle lande i euro-17 tager hånd om at løse nogle udfordringer, mener jeg ikke at vi skal sætte os over i et andet hjørne og surmule over. Jeg tror sådan set, at vi skal bifalde, at der bliver ryddet op, at der kommer styr på butikken – det er det bedste, vi kan gøre for os selv. Det, vi så i mellemtiden skal gøre, er

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Så er det hr. Finn Sørensen.

Kl. 15:23

Finn Sørensen (EL):

Tak. Jeg kan forstå, at hr. Jens Joel hilser det tættere samarbejde mellem eurolandene velkommen. Betyder det så også, at hr. Jens Joel synes, det er en god idé, som Tyskland åbenbart vil diskutere på det kommende rådsmøde her den 9. december, nemlig at man laver nogle traktatændringer, der bl.a. indbefatter automatiske sanktioner og en sparekommissær, der direkte kan gribe ind i medlemslandenes økonomi? Vil hr. Jens Joel også hilse sådan nogle ændringer velkommen, og vil hr. Jens Joel anbefale, at Danmark stemmer for sådanne traktatændringer?

Kl. 15:24

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:24

Jens Joel (S):

Hvis hr. Finn Sørensen har det endelige forslag fra kansleren, vil jeg da være meget interesseret i at se det, for det er bestemt interessant at få diskuteret. Indtil nu synes jeg, at vi skal forholde os til, at det, som er signalet fra den tyske kansler, er, at man gerne vil kigge på muligheden for at lave nogle justeringer. Vi har sagt, at vi afventer den redegørelse, som kommer fra Det Europæiske Råds formand, Van Rompuy, på decembertopmødet om, hvad der er behovet for at sikre styringen.

Det er meget vigtigt for os at slå fast, at det vigtige sådan set ikke er, om der bliver lavet traktatændringer eller ej; det vigtige er, at vi får løst krisen, og at vi tager fat på det, der er mest akut, kan man sige. Det er derfor, at den danske regering og vi som socialdemokrater i Folketinget har sagt: Lad os tage en ting ad gangen, først løser vi krisen, og så diskuterer vi de andre ting, traktatændringer, bagefter. Og hvis man med ganske få traktatændringer kan løse nogle af de problemer, der er i eurozonen lige nu, skal vi ikke på forhånd afvise det. Men omvendt vil jeg også sige, at det ikke er tiden til at gå ind i en meget, meget lang og omfattende debat om traktater, vi har meget mere akutte problemer på vores bord.

Kl. 15:25

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Finn Sørensen.

Kl. 15:25

Finn Sørensen (EL):

Hvis det ikke er tiden nu at gå ind i en debat om traktatændringer, skal jeg så forstå det på den måde, at hr. Jens Joel og Socialdemokratiet mener, at man skal fortælle Tyskland, hvis de eventuelt vil stille sådan nogle forslag, at det kan de godt pakke væk igen, for det gider vi ikke snakke om nu, tiden er ikke til det? Er det det, man vil fortælle den tyske regering på topmødet den 9. december?

Kl. 15:25

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:25

Jens Joel (S):

Vi afventer jo, hvad der kommer fra Van Rompuy, hvad det er for en redegørelse, og hvad det er for behov, der ligger. Vi afventer natur-

ligvis også, hvad tyskerne foreslår, og hvis tyskerne foreslår en mindre traktatændring, som kan sikre nogle af de her ting som f.eks. en effektivisering af det europæiske samarbejde og en bedre styring af økonomien, så har selv den britiske premierminister nu åbnet for, at man muligvis godt kan gå ned ad den vej, og derfor ville det da være dumt fra dansk side en måned før mødet at afvise at diskutere de her ting. Men det giver altså ikke meget mening at sige ja eller nej til noget, man ikke kender og ikke har set på nuværende tidspunkt.

Kl. 15:26

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Fru Mette Bock.

Kl. 15:26

Mette Bock (LA):

Jeg kan forstå på debatten, at Venstre og Socialdemokraterne også på dette punkt har den samme logik, som for mig at se er en haltende logik, for jeg kan forstå, at på den ene side er ordføreren meget begejstret for, at vi har nogle eurolande, der træffer håndfaste beslutninger om, hvordan økonomien skal føres fremover, og på den anden side mener ordføreren også, at det er rigtig fint, at Danmark står uden for dette håndfaste samarbejde. Hvordan hænger den logik sammen?

Kl. 15:27

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 15:27

Jens Joel (S):

Det hænger i al sin enkelhed sammen på den måde, at når der er et problem i eurozonen, er det vigtigt, at der bliver taget hånd om det problem, og at det bliver løst. Når vi står uden for euroen, er det, fordi vi har valgt det og den danske befolkning har valgt det, og så er der vel ikke mere at sige til det. Begge ting kan jo godt være gode.

Kl. 15:27

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Fru Mette Bock.

Kl. 15:27

Mette Bock (LA):

Vil det sige, at de problemer, som eurozonen har for øjeblikket, anser ordføreren ikke for at være problemer, der har betydning for f.eks. Danmark? Dernæst vil jeg gerne høre: Hvis det er så vigtigt, at vi har den her klub, der træffer disse håndfaste beslutninger, hvornår agter Socialdemokraterne så at sende vores forbehold til afstemning?

Kl. 15:27

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 15:27

Jens Joel (S):

Jeg håber, at jeg fik sagt i min ordførertale – og hvis det ikke er tilfældet, skal jeg beklage det – at jeg mener, det er vigtigt, at man får truffet de nødvendige beslutninger i eurogruppen, netop fordi det også har en konsekvens for Danmark. Så der er ikke så meget andet at sige til det, end at de problemer skal håndteres, ellers vil det også ramme os andre. Det er også derfor, vi er glade for, at eurolandene nu tager hånd om problemerne.

Hvad angår en afstemning om euroen, mener jeg bestemt ikke, det er tiden til det lige nu. Og det fremgår jo ret klart af den nye regerings regeringsgrundlag, at vi ikke kommer til at stemme om euroen i den her valgperiode.

Kl. 15:28

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 15:28

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak. Jeg bliver simpelt hen nødt til at spørge den socialdemokratiske ordfører lidt ind til det her, som den britiske premierminister jo ellers har været inde på, altså at man skulle tale sammen uden for eurolandene. Altså, kendsgerningen lige nu er vel, at vi har et Europa i to hastigheder.

Vi har en gruppe lande, som har euroen som betalingsmiddel. De er gået ind i en valutaunion, de har kæmpemæssige problemer med at få det her til at hænge sammen, de døjer med Sydeuropa, og hvad de har gang i, og er derfor blevet enige om, at de bliver nødt til at have et langt, langt stærkere og tættere samarbejde – noget, de måske burde, mener vi jo, have etableret allerede fra euroens start.

Så har vi en gruppe lande, som ikke er med i euroen. En del har valgt aktivt ikke at være det, og nogle ønsker på et tidspunkt at gå med i euroen; det kan være lidt forskelligt. Storbritannien er ikke med i euroen, har aktivt valgt ikke at være med i euroen, ligesom Danmark. Socialdemokratiet må anerkende, at det er et bevidst valg, den danske befolkning har truffet: Vi ønsker ikke at være med i euroen. Der er intet, der tyder på, at den danske befolkning forholder sig anderledes til det spørgsmål i 2011, end de gjorde i år 2000.

Hvorfor er det så, at det er Socialdemokratiet magtpåliggende at placere Danmark væk fra Storbritannien – sammen med eurolandene imod Storbritannien – i stedet for at tage imod den britiske premierministers fremstrakte hånd for bl.a. at invitere Danmark med i en diskussion om, hvordan man sikrer fælles interesser?

Kl. 15:29

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 15:29

Jens Joel (S):

Med fare for at komme til at fornærme den britiske premierminister – det er bestemt ikke meningen – tror jeg, at han strakte hånden frem, da han var på vej tilbage og væk fra samarbejdet, men hvor han prøvede at gribe lidt fat igen. For det, man har set igennem de sidste par dage, er jo netop, at Cameron godt har kunnet se, at den vej, Storbritannien har bevæget sig det sidste stykke tid, ikke er gavnlig, heller ikke for Storbritannien. Derfor er han nu også med til at diskutere, om man kan finde en kompromisløsning. Det synes jeg er prisværdigt, det synes jeg er godt i en krisesituation.

Det er jo lige præcis, fordi det hele tiden har været den danske regerings holdning, at det her skulle løses i fællesskab, at vi ikke har ønsket at sætte os over i hjørnet sammen med nogen – og det har ikke noget at gøre med, at det er briterne – og danne en anden klub, som ligesom definerer sig uden for det her. Det er faktisk ikke i Danmarks interesse at komme så langt væk fra de beslutninger som muligt, fordi de også påvirker vores hverdag.

Kl. 15:30

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 15:30

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Uanset om det er en fremstrakt hånd på vej fremad eller tilbage, der kommer fra Storbritannien, så mener jeg og Dansk Folkeparti, at Danmark skal tage imod den. Altså, Danmarks interesser er tæt forbundet med Storbritanniens, og specielt på EU-området har befolk-

ningernes beslutninger jo medført, at der er meget store fælles interesser.

Socialdemokratiet har tabt i EU-spørgsmålet, har ønsket, at Danmark skulle være placeret sammen med eurolandene og have den fælles valuta, og lavede en kampagne i år 2000, få dage før afstemningen i september måned 2000, om, at Danmark ville tabe 20 mia. kr., hvis vi stemte nej – 20 mia. kr. ville det koste, hvis vi stemte nej. Men den danske befolkning har altså – og jeg tror, at rigtig mange i dag er glade for det, også dem, der stemte ja i 2000 – valgt at sige, at Danmark har kronen, at Danmark har sin egen valuta og ikke er en del af eurosystemet.

Så er det jo uforståeligt, når befolkningen har tilkendegivet, at vi har fælles interesser med Storbritannien, hvorfor det er så magtpåliggende for den danske regering og for Socialdemokratiet med statsministeren i spidsen at afslå den hånd, som den britiske premierminister strakte frem, uanset om Socialdemokratiets ordfører så mener, at det var på vej fremad eller på vej tilbage.

Kl. 15:32

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:32

Jens Joel (S):

Jeg er rigtig glad for, at den britiske premierminister nu faktisk har gjort det, som hele tiden har været den danske regerings holdning, nemlig at prøve at søge indflydelse og at prøve at finde en tilknytning til det eurosamarbejde, som vi ikke er med i, men en tilknytning, fordi det betyder noget for os, hvad de andre bliver enige om.

Derfor synes jeg sådan set, det er lidt af en tilståelsessag, at det jo er briterne, som nu godt kan se, at man er nødt til at være med på vognen et vist stykke af vejen, uden at man skal være med i euroen. Det synes vi sådan set fra socialdemokratisk side er gavnligt og et godt tegn, og derfor kan ordføreren også være sikker på, at vi tager Storbritannien i hånden, også fremover.

Kl. 15:32

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Så er det fru Merete Riisager.

Kl. 15:32

Merete Riisager (LA):

Jeg noterer mig, at ordføreren taler meget om at tage ansvar, og det er jeg da glad for at høre, al den stund i hvert fald eurozonen i en årrække har udviklet sig til at blive noget, man kan kalde for en ansvarsfri zone. Når jeg taler om ansvar, taler jeg i høj grad også om det ansvar, vi i Danmark har for at føre en ansvarlig økonomisk politik, og derfor vil jeg gerne opfordre ordføreren til at tage det ansvar med tilbage til statsministeren, da vi fra Liberal Alliances side naturligvis ikke ser det som særlig ansvarligt at lave en finanslov, hvor man bruger flere penge, end man har, og hvor man øger skatter og afgifter i en tid, hvor Danmarks konkurrenceevne er tyndslidt.

Så vil jeg gerne spørge ordføreren, præcis hvad det er, ordføreren mener med, at euroforbeholdet respekteres, og at Danmark ikke er bundet af beslutninger inden for eurozonen.

Kl. 15:33

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:33

Jens Joel (S):

Tak for det. Jeg er sikker på, at der er mulighed for at få Liberal Alliances budskaber transmitteret direkte over i både Statsministeriet

og i Finansministeriet; det ligger jo på nettet. Så det skal jeg nok henlede opmærksomheden på.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt vi er bundet, er der jo den simple mekanisme, at det, der bliver besluttet blandt eurolandene, ikke har retsvirkning for os. At det så ikke er ligegyldigt for Danmark, hvad der bliver besluttet – eller endnu vigtigere, om der bliver besluttet noget – i eurozonen, har jeg jo nævnt flere gange også i min ordførertale. Og jeg vil gerne holde fast i, at det selvfølgelig har en konsekvens for os, om de andre handler, og om de andre træffer beslutninger, men vi er jo ikke underlagt de beslutninger, som bliver truffet i eurogruppen. Det er sådan set relativt simpelt.

Kl. 15:34

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Fru Merete Riisager.

Kl. 15:34

Merete Riisager (LA):

Men hvor afgørende vurderer ordføreren det er, om vi er retligt bundet af nogle forskrifter, hvis vi både politisk og økonomisk alligevel retter ind i forhold til de samarbejder, vi indgår i? Og hvor attraktivt mener ordføreren egentlig det er at sidde i den position, vi sidder i lige nu, hvor vi ikke har mulighed for at påvirke beslutningerne, men hvor vi reelt retter ind i forhold til de ting, der bliver udstukket?

Kl. 15:35

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:35

Jens Joel (S):

Hvor afgørende det er, om vi er retligt eller kun politisk bundet af noget, håber jeg, fru Merete Riisager selv er klar over. Altså, det ligger jo i sagens natur; hvis man er retligt bundet, så skal man gøre det, hvis man er politisk bundet, så gør man det, fordi man synes, det politisk giver mening, og at det er en god idé. Så der er selvfølgelig en helt afgørende forskel. Det er også derfor, Socialdemokraterne har støttet op om, at vi gik med i f.eks. konkurrenceevnepagten og sådan noget, netop fordi det ikke var retligt bindende, og det er også derfor, det er fornuftigt nok at skele til, hvad der sker i eurogruppen, også selv om det ikke er retligt bindende for os.

Så kan det faktisk godt være, at jeg har glemt det sidste. Kan jeg lokke fru Merete Riisager til at sige, hvad ... Nej, det kan jeg ikke. (Den fg. formand (Bent Bøgsted): Det kan ordføreren ikke). Nej. Sorry.

Kl. 15:36

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Vi går videre. (Merete Riisager (LA): Jamen jeg vil gerne svare på det. Jeg synes ikke, jeg havde mere. (Jens Joel (S): Det var kun, fordi jeg glemte den sidste del af spørgsmålet). Det er vist nærmest en debat, der foregår her nu, men af hensyn til lytterne, der hører på det, lader vi lige den dialog fortsætte.

Kl. 15:36

Merete Riisager (LA):

Hvor attraktivt er det at sidde i den position, vi sidder i nu, hvor vi ikke har mulighed for at påvirke tingene, og hvor vi reelt retter ind i forhold til det, der bliver sagt?

Kl. 15:36

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:36

listen – både er i stand til at fremrykke investeringer, få sat gang i hjulene og samtidig leve op til EU's krav.

Kl. 15:39

Jens Joel (S):

Tak. Og jeg beklager og undskylder over for formanden, at det blev lidt omstændeligt.

Altså, som en lille, åben økonomi, som Danmark jo er, har det i mange år været sådan, at vi var afhængige af rimelig mange ting, der skete rundtomkring i verden og på markederne, og det er sådan set ikke så meget anderledes, i og med at vi er med i EU, og at det også har nogle konsekvenser for os.

Man kan selvfølgelig godt spørge: Er det attraktivt ikke at sidde med ved bordet? Nej, isoleret set er det ikke attraktivt ikke at sidde med ved bordet, men omvendt har vi også bare en klar forståelse for og opfattelse af, at det ikke er lige nu, Danmark skal melde sig ind i eurosamarbejdet. Så er den vel ikke så meget længere. Vi kunne godt tænke os at være med til at præge beslutningerne, men når man ikke har tænkt sig at underlægge sig de beslutninger, der bliver truffet, så kommer man heller ikke med, når de skal træffes.

Kl. 15:37

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 15:37

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for ordet og tak til hr. Jens Joel. Jeg vil sige, at det jo er sådan i Danmark, at Socialdemokraterne er meget kendt for at mene, at vi skal investere os ud af krisen og dermed skabe arbejdspladser. Det er jo en politik, som vi i Enhedslisten er meget enige i, men det, som undrer mig i den sammenhæng, er, hvorfor det så ikke er politikken, når vi kigger ned i EU. Det burde vel være sådan, at man var socialdemokrat, både når man var i Danmark, og når man var i EU. Jeg synes, at de forfærdelige konsekvenser af at glemme at være socialdemokrat, når man er i EU, så vi jo i går i Spanien, hvor Socialdemokraterne efter at have ført en borgerlig nedskæringspolitik blev fuldstændig knust ved det valg, der var, og har måttet aflevere magten til de konservative, der så kan føre en endnu værre nedskæringspolitik i Spanien.

Så jeg vil høre hr. Jens Joel, om det ikke burde være sådan, at det var muligt også at føre en solidarisk politik, når man var et land i EU, for jeg mener jo, at det burde være sådan, at alle Europas lande skulle have lov til at føre en solidarisk politik.

Kl. 15:38

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 15:38

Jens Joel (S):

Jeg kan uden at skulle gå ind at analysere, hvorfor det gik, som det gik, i søndags, tror jeg det var, da spanierne stemte, sige, at det jo helt klart er den danske regerings opfattelse, at vi kan gøre rigtig meget for at investere os ud af krisen. Vi har faktisk på nuværende tidspunkt også sat gang i en kickstart herhjemme, og jeg vil sige, at det også er noget, man forsvarer, når man er i Bruxelles. Det er også noget, jeg selv har været med til at forsvare i de 4 år, jeg arbejdede i Europa-Parlamentet. Så jeg kan bekræfte, at den diskussion også foregår dernede.

Men det er vigtigt, at man har en økonomisk politik, som både er i stand til at skabe vækst og job og fremdrift, og som også er økonomisk ansvarlig på lang sigt. Det er sådan set det, som euroreglerne og stabilitetspagten skal være med til at sikre. Derfor har vi selvfølgelig også fra den danske regerings side sagt, at vi den her gang meget konkret i vores finanslov – i øvrigt indgået sammen med Enheds-

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 15:39

Nikolaj Villumsen (EL):

Nu er vi jo så heldige, at vi ikke er med i euroen, og dermed har vi jo langt friere hænder på mange områder, men det, som ligesom undrer mig, er jo, at det ikke er nogen hemmelighed, at Danmark klarer sig bedre i krisen lige nu, end andre lande gør. Men når det går så skidt, som det gør i Sydeuropa, så synes jeg lige præcis, det burde være på sin plads, at man havde lov til at føre en solidarisk politik, hvor de rigeste betalte mere, og hvor man omfordelte til fordel for de mange. Det, som for mig at se er ærgerligt, er, at man med europolitikken binder sig til en borgerlig økonomisk politik, som jeg egentlig ville være glad for Socialdemokraterne ville sige fra over for.

Kl. 15:40

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 15:40

Jens Joel (S):

Jeg tror, at man med europolitikken og de regler, der er lagt ned der, binder sig til en ansvarlig politik, forstået på den måde, at man er tvunget til at have orden; altså at man skal gøre sit hjemmearbejde, og at man er nødt til at have orden i finanserne. Det gælder jo også i nationalstaterne rundtomkring, og jeg er fuldstændig enig med hr. Nikolaj Villumsen i, at det er dybt beklageligt, at dem, der lige nu betaler prisen i de sydeuropæiske lande, er nogle af de mennesker, som er allermindst skyld i, at krisen overhovedet opstod, og det er nogle af dem, der har tjent allerfærrest penge – det lyder sådan lidt mærkeligt, for de har ikke tjent noget som helst – mens det gik godt, og nu står de med regningen.

Men det er jo ikke noget, som man hverken fra Bruxelles eller nogen andre steder kan korrigere for – det er jo simpelt hen et spørgsmål om, at regeringerne i de pågældende lande ikke har udvist rettidig omhu og ikke har sikret den fordelingsmæssige profil, som hr. Nikolaj Villumsen efterlyser, og som jeg i øvrigt godt kan være enig i.

Kl. 15:41

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Hans Kristian Skibby.

Kl. 15:41

Hans Kristian Skibby (DF):

Tak, hr. formand. Jeg noterede mig, at der med hensyn til netop det danske euroforbehold i ordførerens tale i starten blev sagt – og jeg har det i hvert fald stående som et citat – at regeringen står vagt om euroforbeholdet. Det var de ord, der i hvert fald kom ud af ordførerens mund, og jeg synes, det var ret sådan interessante ord at høre fra en socialdemokrat, som jo måske i bund og grund sådan set ønsker det her forbehold hen, hvor peberet gror.

Samtidig noterede jeg mig også, at ordføreren i sit svar til bl.a. Dansk Folkepartis fru Pia Adelsteen nævnte, at man i regeringen respekterer det danske euroforbehold. Der er jo forskel på at respektere et forbehold og at stå vagt om det. Det er der, vi måske godt kunne glæde os lidt, os, der egentlig støtter, at vi har en dansk krone i Danmark – med de fordele, det giver. Vi respekterer den ikke bare, vi skal også stå vagt om den. Der vil jeg gerne høre sådan bare for at

få det præciseret, om det vitterlig er sådan, at vi har en regering, som står vagt om de danske forbehold.

Kl. 15:42

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:42

Jens Joel (S):

Jeg skal gerne prøve at tydeliggøre mit standpunkt. Jeg tror i øvrigt, at spørgeren har fuldstændig ret i, at jeg sagde begge dele undervejs. Og når jeg siger, at vi står vagt om euroforbeholdet, er det sådan set bare for at understrege, at i hele den her proces om styring af og et tættere samarbejde mellem eurolandene skal der overhovedet ikke være nogen tvivl om, at den danske regering ikke piller ved forbeholdet. Det er det, jeg mener med at stå vagt.

Hvis hr. Hans Kristian Skibby og DF gerne vil have en livstidsgaranti på forbeholdet, er det ikke sikkert, det kan udstedes i dag, men det er i hvert fald sådan, situationen er lige nu.

Kl. 15:43

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Hans Kristian Skibby.

Kl. 15:43

Hans Kristian Skibby (DF):

Jeg synes, det er utrolig interessant, at ordføreren siger, at regeringen ikke piller ved forbeholdene. Så kan vi jo se på f.eks. europluspagten og det såkaldte europæiske semester, som vi også har været inde på tidligere i debatten i dag. Hvis man kigger på, hvad der egentlig ligger i det europæiske semester om, at man vil til at kigge alle medlemslandene over skulderen, når de laver deres finanslov – man vil allerede i april måned have dem til kommentering i Bruxelles, og man vil så bagefter sende papirerne tilbage med plusser og minusser og rettetegn, og hvad man ellers har, lidt slettelak måske – og så sige til de forskellige regeringer i de forskellige lande, at sådan skal de fremsætte deres finanslovsforslag i deres parlamenter til september, så er det jo ikke ligefrem at stå vagt om de danske forbehold. For netop de makroøkonomiske ubalancer – det kan f.eks. være noget om lønudviklingen i de enkelte nationalstater, det kan være noget om pensionsalderen i de forskellige lande, og det kan være alle mulige andre finanspolitiske markeringer, som er utrolig vigtige for de forskellige lande – må da kunne få ordføreren til at indrømme, at man i bund og grund har pillet ved de danske forbehold, når man bl.a. tilslutter sig de her ting, de her forskellige aftaler, uden at spørge den danske befolkning. Man negligerer fuldstændig vores forbehold omkring eurosamarbejdet og siger bare, at det her ligger lige på grænsen, og at man sagtens kan gennemføre det, uden at det kræver en folkeafstemning. Så står man her i dag og siger: Vi står vagt om de danske euroforbehold. Det klinger jo simpelt hen ganske, ganske hult.

Kl. 15:44

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:44

Jens Joel (S):

Jeg er ked af, at der er sådan en usikkerhed omkring det, men når vi nu er ved lingvistikundervisningen, vil jeg sige, at der fra spørgerens side blev sagt, at den så kommer tilbage fra Bruxelles med en henstilling om, at man skal gøre sådan og sådan. Der er jeg bare nødt til at sige, at det ikke er det, der ligger i det europæiske semester. Der er ikke noget med, at man får vredet armen om på ryggen. Der er ikke nogen som helst ting, vi kan tvinges til, og det er jo lige præcis

det centrale. Det kan godt være, at spørgeren synes, det var vigtigere at stå vagt; jeg synes sådan set, det er vigtigt at respektere forbeholdet og sikre, at vi ikke fifler med forbeholdet. Så kan det ikke siges mere klart. Og når jeg så vil sige, at vi jo ikke gør det i en situation, hvor EU faktisk ikke har mandat til at bestemme over vores finanslov, betragter jeg det heller ikke som noget, der skal til godkendelse.

Det bringer selvfølgelig minder fra skoletiden med rettelag og andre ting frem, men jeg tror nu ikke, det har meget med virkelighedens proces at gøre, så der må jeg blive spørgeren svar skyldig.

Kl. 15:45

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 15:45

Ole Birk Olesen (LA):

Ordføreren pointerer, at Danmarks medlemskab af europluspagten ikke indeholder nogen retlige bindinger for vores finanspolitik. Vi kan vælge at gøre, hvad vi vil. Vi kan vælge at gøre det, vi synes politisk er fornuftigt i Danmark. Jeg vil gerne spørge ordføreren, hvorfor det så er så vigtigt for ordføreren og hans parti, at vi er med i denne europluspagt? Vi kunne jo lige så godt stå udenfor og gøre alt det rigtige der frem for at være med, så ordføreren bliver beskyldt for at fifle med et forbehold.

Kl. 15:46

Den fg. formand (Bent Bøgsted):
Ordføreren.

Kl. 15:46

Jens Joel (S):

Jeg takker hr. Ole Birk Olesen for det venlige forslag til, hvordan jeg kunne komme ud af dette angreb. Men jeg vil nu sige, at det forudsætter, at man ikke har lyst til at præge de beslutninger, som bliver taget omkring det bord, og det er lige præcis det heldige, kan man sige, i den her situation med europlussamarbejdet, at vi har mulighed for at være med til diskutere, hvad der skal ske, vi har mulighed for at sætte et dansk fingeraftryk på det, men det kan ikke trækkes ned over hovedet på os. Og det synes jeg faktisk er en rimelig god deal, hvis man nu skal sige det på moderne dansk.

Kl. 15:47

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Det var slut på spørgsmålene. Tak til ordføreren. Så er det fru Pia Adelsteen, Dansk Folkeparti, som ordfører.

Kl. 15:47

(Ordfører)

Pia Adelsteen (DF):

I forbindelse med min forberedelse til denne forespørgselsdebat stødt jeg på nogle interessante spørgsmål stillet for 10 år siden. Det er spørgsmål, der blev stillet omkring det tidspunkt, hvor vi i Danmark skulle have en folkeafstemning om euroen. Det var på det tidspunkt, at danskerne fik tudet ørene fulde af eurotilhængerne om den nye mønts fortræffeligheder. Skrækscenarier blev oplyst for, hvad der ville ske Danmark, hvis vi sagde nej til euroen.

Men allerede for 10 år siden blev der stillet spørgsmål til daværende økonomiminister, fru Marianne Jelved, om regeringen dengang ikke var bekymret for, at de lande, der ville indføre euroen, ikke var i takt med de stærke nordeuropæiske økonomier, altså at forskellene i landenes finanspolitik ville være et problem. Allerede dengang foreslog den franske statsminister, at der skulle indføres en euroregering, som skulle overtage kontrollen med økonomien i de lande, som ikke selv kunne styre deres økonomi. Og allerede dengang var det bl.a. Italien, der blev henvist til. Dengang var Italiens

gæld omkring 100 pct. af bruttonationalproduktet, og på trods af regler i vækst- og stabilitetspagten, for de har jo hele tiden været der, så er gælden i Italien og i en hel del andre sydeuropæiske lande ikke blevet mindre. Men den daværende økonomiminister, fru Marianne Jelved, mente, at konstruktionen omkring euroen var rigtig, at den ville holde, at euroen var en fantastisk succes. Økonomiminister fru Marianne Jelved sagde den 30. maj 2001, og nu citerer jeg:

»Aldrig har Europas økonomi været så stabil. Aldrig har udsigterne til sikkerhed, stabilitet, høj beskæftigelse været så gode, som de er i disse år.«

Nu står vi så her 10 år efter euroens indførelse. Jeg tror næppe, at den nuværende økonomi- og indenrigsminister, fru Margrethe Vestager, vil sige de samme ord, som fru Marianne Jelved sagde dengang: »Aldrig har Europas økonomi været så stabil.«

Nej, økonomien i eurolandene er ustabil, og euroen står for fald. Grækerne har for tiden en overgangsregering, hvor den nye premierminister, Lucas Papademos, som selv er tidligere vicedirektør for Den Europæiske Centralbank, har udpeget ministrene for deres ekspertise, ikke deres politiske holdning. Man har altså her et land med en regering, som man vist roligt kan sige ikke er valgt af grækerne. Nej, grækerne skulle man ikke spørge, for tænk hvis de sagde: Lad os forlade euroen.

Der er så store problemer med visse eurolandes økonomi, at den nye premierminister i Italien, Mario Monti, ved præsentationen af sin nye regering understregede, at han havde gjort sig umage med at få de dygtigste, og at politiske meningsforskelle gerne skulle holdes ude af sagen. Men heller ikke i Italien vil man spørge befolkningen, om de vil fortsætte med den fælles mønt. Så kan man tale om, om der er demokrati de to steder. Det er jo helt legitimt, hvad de har gjort, men er der demokrati?

Vi har i Dansk Folkeparti fra starten været modstandere af euroen, simpelt hen fordi en fælles valuta kræver en fælles overordnet finanspolitik, som kræver en fælles regering. Det betyder, at det ikke længere vil være et flertal i det danske Folketing, der beslutter, hvordan finanspolitikken skal se ud i Danmark, men at EU skal bestemme det. Men at sige ærligt til befolkningerne i EU, at det er det, det kræver, har man aldrig gjort, for så er jeg overbevist om, at folk havde sagt nej til den fælles mønt.

I Folketinget har et flertal af partierne sagt ja til sixpacken, et flertal har sagt ja til det europæiske semester, og samme flertal har sagt ja til europluspagten. Flertallet har altså sagt ja til, at EU i højere grad skal kunne styre medlemslandenes økonomier. Kald lige det respekt for det danske nej til euroen.

Jeg vil gerne vende tilbage til den problematik, som Frankrig rejste for 10 år siden: Skal eurolandene have en euroregering? Frankrig så det for 10 år siden. Danske politikere, som er tilhængere af euroen, har benægtet det i 10 år, men forslaget ligger der jo nu. Det er da i hvert fald noget, man diskuterer. Der skal være faste topmøder, og der skal være eget sekretariat. Og så kan vi da godt diskutere, om ordet euroregering er den rigtige oversættelse af det engelske udtryk euro governance. Men det er for så vidt ganske ligegyldigt, meningen tager man ikke fejl af. En fælles mønt kræver fælles finanspolitik, som kræver fælles ledelse.

Den forskel, der er mellem eurolandenes produktivitet og niveauet for offentlig gæld, er så stor, at de svage økonomier truer euroen. Derfor må de lande ikke længere selv bestemme, hvordan deres finanspolitik skal se ud, kun hvis de gør, hvad EU mener er rigtigt. Jeg vil ikke blive forbavset, hvis ministeren i dag afviser al snak om en euroregering. Det var egentlig, hvad jeg havde forventet, og det er også det, der er sket. Det er bestemt ikke det, der er ved at blive besluttet, vil man helt sikkert sige, og det er også det, der er blevet sagt.

Men kært barn eller grim trold, skulle jeg måske sige, har mange navne, og uanset betegnelsen så er beslutningen om topmøder og

fælles sekretariat første skridt mod en egentlig euroregering, som fremover skal beslutte, hvordan landenes finanspolitik skal se ud. Tak.

Kl. 15:53

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål. Den næste i ordførerrækken er fru Sofie Carsten Nielsen, Det Radikale Venstre.

Kl. 15:53

(Ordfører)

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for det. Jeg vil gerne starte med at takke Liberal Alliance for at skyde en EU-debat ind som en af de første forespørgsler i den her folketingssamling. Dem har der ved gud ikke været mange af i de sidste 10 år, og jeg vil benytte enhver lejlighed – også en alvorlig krise – til at glæde mig over, at der nu kommer debat.

Ligeledes vil jeg ønske Liberal Alliance tillykke med at have fundet frem til en i al fald lidt mere klar holdning, når det gælder EU. Jeg har forstået, at Liberal Alliance nu har meldt sig på skeptikerholdet med de borgerlige ungdomsorganisationer og gerne vil have EU rullet tilbage til 1984 eller sådan cirka deromkring. Klare holdninger giver så meget mere mulighed for en tydelig politisk debat, så det hilser jeg velkommen. Kom endelig med flere af dem.

Det står mig bare fortsat ikke helt klart, hvordan Liberal Alliance forestiller sig, at den her tilbagerulning skulle ske, og det står mig heller ikke helt klart, om Liberal Alliance faktisk ønsker dansk udmeldelse af EU, såfremt denne tilbagerulningsmanøvre ikke er en mulighed. Men det står mig helt klart, at vi i Radikale Venstre inklusive ungdomsparti ser helt, helt anderledes på, hvordan Danmark og Europa udvikler sig bedst i fremtiden, og hvordan vi skal sikre vækst, beskæftigelse og omstilling til grønnere energi og et mere bæredygtigt træk på de knappe ressourcer, som vi har til rådighed. Den udvikling kan vi kun sikre i fællesskab, og lige nu og her er jeg overbevist om, at vi skal holde sammen, hvis vi skal overvinde krisen.

Krisen er dyb, og den er særdeles alvorlig i Europa, fordi flere eurolande i en årrække har opført sig økonomisk uansvarligt og uredeligt. Det er der ingen grund til at skjule, det har vi ingen planer om. Tværtimod er det jo netop det, eurolandene med et forstærket samarbejde ønsker at udstille og stoppe. Der er ingen nemme løsninger her, det kræver benhårdt arbejde, og det kræver, at vi alle fejrer for egen dør som EU-medlemmer. Og så kræver det samarbejde og holdånd, også når det ser allersortest ud.

Vi er afhængige af hinanden i EU, og det er den her gensidige afhængighed, der har bragt fællesskabet så langt i de sidste 30 år og forhindret os i at bekæmpe hinanden, hvis ikke i fysiske krige, så på børser og markeder. Visionen om en ren frihandelszone uden andre pejlemærker end et frit marked ser jeg altså ikke for mig. Jeg synes, det lyder lidt som en cowboystrategi, hvor det er »every man for himself«, og hvor man altid skal være parat til at skyde vildt omkring sig. Det er sjovt i en reklame for skovmandsskjorter til mænd, der måske er trængt på mandigheden, men uansvarligt i en økonomisk integreret verden.

Det er helt afgørende for Danmark og for dansk økonomi, at der kommer styr på gældskrisen i eurolandene, og derfor er jeg glad for, at der findes modige europæere i vores nabolande; modige europæere, der tør vælge fællesskabet til, også i en svær tid. Det vil vi i Radikale Venstre altså gøre vores for at støtte op om.

Når så Liberal Alliance på den ene side råber om EU's røde fortrædeligheder, og Enhedslisten på den anden side mener, at EU er alt, alt for blåt, så vil jeg bare sige, at jeg føler mig rimelig tryk som radikal og også bekræftet i, at EU er et politisk samarbejde, som indeholder det, som vi politisk kan blive enige om. Derfor har jeg det lidt ligesom hr. Jakob Ellemann-Jensen tidligere: Min største frygt,

både når det gælder Danmarks og EU's økonomi og politik, er, at der ikke handles, at politikerne ikke tør tage ansvaret. Og det her handler om at tage ansvar. Tak.

Kl. 15:57

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Der er et par spørgsmål. Fru Pia Adelsteen.

Kl. 15:57

Pia Adelsteen (DF):

Der bliver hele tiden sagt, at mens man har haft euroen, er der nogle, der har skejet ud, og derfor er man nødt til at lave det her styrkede samarbejde og flere regler, så der ikke er nogen, der kan skeje ud. Men vækst- og stabilitetspagten har jo hele tiden været der. Der har hele tiden været en regel om, at man ikke måtte have mere gæld end 60 pct. af BNP, og der er noget med en 3-procents-regel i forhold til driften osv. De regler har jo heller ikke været overholdt. Det vil sige, at i de 10 år euroen har eksisteret, er der ikke nogen – på trods af at man havde de regler – der har gjort noget som helst.

Så kan det være, at der ikke har været sanktionsmuligheder osv., det er meget muligt, men ikke desto mindre må man jo mene, at hvis folk, lande går ind i en fælles valuta, må det være, fordi de er interesseret i at have den. Og om ikke andet, kunne man – alle finansministrene – måske have taget nogle alvorlige samtaler, set hinanden dybt i øjnene og sagt: Så er det nu, man overholder kravene.

I stedet for laver man nye krav. Det er jo det, man har gjort nu her med det styrkede samarbejde med en sixpack, hvor man skal se på makroøkonomiske ubalancer, kigge på pensionsalder, lønstigninger, produktivitet osv. Det er det, man gør, i stedet for sørge for, at de oprindelige regler bliver overholdt. Er det ikke forkert at gøre det på den her måde?

Kl. 15:58

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 15:58

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg ville da også ønske, at man var bedre til at overholde de eksisterende regler. Det er jo ikke euroens skyld. Men det er fuldstændig rigtigt, at der er nogle lande, der har gjort noget – det er jo ikke sådan, at alle ikke har gjort noget i 10 år. Der er faktisk rigtig mange, der heldigvis har levet op til reglerne, bl.a. Danmark det meste af tiden. Men der er jo andre, der ikke har, og det er det, der nu bliver taget hånd om. Der bliver taget hånd om, at man skal gøre det, man har sagt man vil gøre. Og hvis det kræver, at vi laver nogle stramme koordinationsmekanismer, at vi kigger hinanden i øjnene – i dette tilfælde at eurolandene kigger hinanden i øjnene – lidt oftere og holder øje med, at vi gør det, som vi for længe siden, som fru Pia Adelsteen selv påpeger, har lovet hinanden at gøre, så er jeg med på det. For det er Europas økonomiske fremtid og dermed også Danmarks økonomi, der er afhængig af det.

Kl. 15:59

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Fru Pia Adelsteen.

Kl. 15:59

Pia Adelsteen (DF):

Men når man laver et styrket samarbejde, fordi man har en fælles valuta, hvordan kan man så stå og sige med bevidstheden om, at vi i Danmark har sagt nej til euroen, at vi i øvrigt skal være med i det der styrkede samarbejde, fordi det jo er forfærdeligt, hvis vi ikke sidder med ved bordet. Det er næsten den sætning, jeg hader allermost, nemlig når en minister siger, at så sidder han eller hun ikke med ved

bordet. Jeg har ikke særlig ondt af dem, skulle jeg hilse og sige, og jeg kan ikke lide det.

Vi ved jo godt, at vi i de 10 år, euroen har eksisteret, hvor vi har haft vækst- og stabilitetspagten, er og har været afhængige af hinandens økonomier, vi er også afhængige af, hvad der sker i USA. Da boligboblen sprang, ramte det også Europa, selvfølgelig gjorde det det. Men hvordan kan det være, at man sidder og siger, at man respekterer et euroforbehold, for det påstår man jo hårdnakket, men at man går med i alle de her ting. Er det, fordi det er så vigtigt, eller fordi – det tror jeg – man inderst inde gerne vil have euroen?

Kl. 16:00

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Kl. 16:00

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Der er ikke noget med inderst inde her, det er helt på det rene, vil jeg sige til fru Pia Adelsteen: Jeg vil gerne have euroen. Det vil jeg gerne. Det har jeg aldrig – det har vi ikke i Radikale Venstre – på noget tidspunkt lagt skjul på. Spørgsmålet her fra fru Pia Adelsteen handler vel nærmere om, at vi er uenige om, hvilken politisk retning Danmark skal gå i. Skal vi være med i Europa og være med til at tage ansvar, eller skal vi melde os ud?

I Radikale Venstre mener vi, at vi skal være med. Vi respekterer euroforbeholdet, det er vi nødt til, det er det, der står at vi skal, det er det, danskerne har vedtaget, og det gør vi. Der er en ordlyd i det, som vi respekterer. Vi er også nødt til at tage ansvar – det er det, vi er valgt til – for, at Danmark fører en ansvarlig økonomisk politik, og at de beslutninger, der bliver taget i EU, på bedst mulig måde også gavner danske interesser. Det er det, vi gør med et styrket samarbejde.

Kl. 16:01

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Hans Kristian Skibby.

Kl. 16:01

Hans Kristian Skibby (DF):

Tak, hr. formand. Jeg noterede mig specielt den sidste sætning af fru Sofie Carsten Nielsen, med hensyn til hvad Det Radikale Venstre egentlig ønsker, og der blev det bl.a. sagt, at man i Det Radikale Venstre ønskede at være med i Europa, og at man ønskede at tage et ansvar. Det synes jeg sådan set også er helt fair og helt legitimt.

Derfor vil jeg så gerne sige til ordføreren: Mange af de lande, som ikke er med i euroen, men som er medlem af EU – der er ti lande – må også formodes at være placeret i Europa. De er en del af det Europa, som Det Radikale Venstre ønsker at tage ansvar for og være en del af. Så vil jeg spørge ordføreren, om ikke ordføreren også anerkender, at det ville være fuldstændig legitimt og godt for Danmark, hvis den danske regering indgik et formaliseret samarbejde med de andre ni lande, som er med i EU, men som ikke har euroen som national mønt, netop således som den britiske premierminister jo har ved Danmarks statsminister om.

Jeg tror, at det var så sent som i sidste uge, at statsministeren var i London og faktisk blev spurgt, om Danmark ikke var interesseret i en sådan dialog. Men fra Danmarks side siger man, at det har man ikke lyst til, og der vil jeg da gerne høre, hvad Det Radikale Venstres holdning er til det.

Kl. 16:02

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Ordføreren.

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Nej, jeg mener ikke, at en antiklub er måden at håndtere Danmarks interesser på, men jeg går også ud fra, at hr. Hans Kristian Skibby og jeg måske har en forskellig opfattelse af, hvad der er i Danmarks interesse. Det er jo derfor, vi tilhører to ret forskellige politiske partier.

Så for mig at se er der bestemt ikke nogen fordele ved at lave en antiklub til euroklubben, når de beslutninger, vi gerne vil have indflydelse på, træffes i euroklubben. Så får man ikke noget ud af at lave en modklub – det synes jeg sådan set er den forkerte vej at gå.

Kl. 16:03

Den fg. formand (Bent Bøgsted):

Hr. Hans Kristian Skibby.

Kl. 16:03

Hans Kristian Skibby (DF):

Jamen det er jo det, der kan undre os lidt. Altså, jeg mindes jo stadig væk den gode gamle udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, som sagde: If you can't join them, then beat them. Altså, hvad er der galt i, at vi deltager i en politisk demokratisk proces med ni andre EU-lande, som har samme udfordringer, som vi har, nemlig at vi ønsker vores land, vores samfund, vores erhvervsliv, vores arbejdspladser, vores udenrigspolitik og vores finanspolitik sikret så godt som overhovedet muligt? Det gør vi så f.eks. ved at lave et mere formaliseret samarbejde med de andre lande i EU, som ikke har ønsket at sige ja tak den fælles valuta. Hvad er der galt i at tænke på vores egne interesser netop nu, hvor vi kan se, at der er så meget på spil for det danske samfund?

Kl. 16:04

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 16:04

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg mener, at hr. Hans Kristian Skibby simpelt hen tager fejl i, at det er på den måde, vi tager bedst vare på vore egne interesser. Jeg synes, at det gøres ved at søge bedst mulig indflydelse i EU samlet. Det, som EU 27 tager vare på, er, at flest mulige af de beslutninger, som har konsekvenser for os, træffes af alle EU's 27 lande.

Jeg mener ikke, at vi har mest ud af at sidde i en klub med dem, som enten er sure over, at de ikke kan være med, eller som ligesom os ikke vil være med, og så skumle over alt det, de beslutter inde i det andet rum, hvor vi ikke kan være med. Det tror jeg ikke er fremtiden for danske interesser. Jeg synes, de tjenes bedre i dialog i EU 27. Det betyder selvfølgelig ikke, at vi ikke skal tale med de andre lande – det gør vi også.

Kl. 16:04

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Fru Merete Riisager for en kort bemærkning.

Kl. 16:05

Merete Riisager (LA):

Først vil jeg starte med at takke ordføreren for roserne i forhold til at sætte EU på dagsordenen. Det gør vi gerne, og vi gør det gerne igen. Så har jeg noteret mig, at ordføreren mener, at jeg er trængt på min mandighed. Det er så noteret, men det mener jeg jo ikke er tilfældet.

Endelig kan jeg forstå, at ordføreren undrer sig over, at vi i Liberal Alliance har en anden politik, end man har i Det Radikale Venstre, og dertil kan jeg også sige, at det er helt rigtigt iagttaget.

Så vil jeg gerne lige korrigere ordføreren, i forhold til at Liberal Alliance skulle være imod et frit marked og frihed. Det er vi natur-

ligvis ikke. Vi har en anden vision for EU, som netop går på en styrkelse af det frie marked.

Mit spørgsmål er som følger: Kan Danmark for sig selv tage ansvar for sin egen økonomi, uden at vi har Angela Merkel til at huske os på, at vi skal gøre det?

Kl. 16:06

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 16:06

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Danmark er i gang med at tage ansvar for sin egen økonomi. Jeg synes, at den finanslov, der blev fremlagt søndag eftermiddag, er et af beviserne på det. Vi fejrer for egen dør. Det er det, det handler om nu, men vi er dybt afhængige økonomisk af det europæiske samarbejde. En meget stor del af vores eksport foregår i EU, og derfor er vi også afhængige af, hvilke beslutninger der bliver truffet i EU. Det synes jeg ikke der er nogen grund til at pakke væk. Man kan ikke trække sig tilbage og lukke Danmark ude af det her og ligesom sige: Vi melder os ind i de ting, der er godt for os, og alt det andet kan vi bare holde os ud af. Sådan fungerer samarbejder jo ikke. De er som regel gensidige.

Bare for at bekræfte fru Merete Riisager vil jeg sige, at jeg skam ikke var i tvivl om, at Liberal Alliance går ind for et frit marked. Tværtimod sagde jeg, at en ren frihandelszone uden andre pejlemærker end det frie marked synes jeg ikke er vejen frem.

Kl. 16:07

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Fru Merete Riisager.

Kl. 16:07

Merete Riisager (LA):

Men hvis vi i Danmark er fuldstændig i stand til at føre en ansvarlig økonomisk politik, hvorfor er det så nødvendigt at pantsætte det ansvar så tæt ind i eurosamarbejdet som overhovedet muligt? Og så kan man sige, at vi også har en lidt forskellig opfattelse af, hvad ansvarlighed er. For Liberal Alliance er det ikke voldsomt ansvarligt at bruge flere penge, end man har, og få flere skatter og afgifter i en tid, hvor vores konkurrenceevne er meget presset.

Så må jeg også lige konstatere, at ordføreren mener, at vi har en mulighed for at sidde med ved bordet. Som ordføreren vist også godt er klar over, bliver de rigtige beslutninger i EU i øjeblikket taget, når de små lande er gået hjem for at sove. Så hvad er det, der er så attraktivt ved den position, vi sidder i lige i øjeblikket? Vi har ingen indflydelse, vi skal bare gøre, som der bliver sagt. Vil ordføreren forsøge at påvirke regeringen, så vi kommer helt ind i euroklubben?

Kl. 16:07

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 16:08

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Jeg har ingen planer om at tilslutte Danmark til euroen lige foreløbig. Det er nok heller ikke alene op til mig. Det står helt klart i regeringsgrundlaget, og vi får ikke en afstemning om euroen i denne regeringsperiode, men derfor synes jeg da, at det er oplagt at tage den her debat. Det var også derfor, jeg var så imødekommende over for Liberal Alliances forespørgsel, netop fordi det er rigtig relevant at diskutere: Kan vi føre fuldstændig isoleret økonomisk politik uden at skele til, hvad der sker i andre europæiske lande, eller hvilke beslutninger der bliver truffet i EU for at føre en ansvarlig politik? Nej, det kan vi ikke, fordi dansk økonomi er integreret i europæisk økonomi,

og derfor er vi nødt til også at holde fast i at få så meget indflydelse som muligt.

Kl. 16:12

Jeg er helt på det rene med, at i eurogruppen sidder vi ikke med, og der får vi ikke indflydelse, men det er i dansk interesse – ud fra et radikalt synspunkt – for dansk økonomis vedkommende, at der bliver truffet ansvarlige beslutninger i eurogruppen for at stabilisere europæisk økonomi.

Kl. 16:09

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så er det fru Lisbeth Bech Poulsen som ordfører for SF.

Kl. 16:09

(Ordfører)

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Den europæiske økonomi er inde i sin værste krise siden 1930'erne. Euroen er i særdeleshed ude i en dyb og alvorlig krise, som ikke kun truer hele den europæiske økonomi og beskæftigelse mange år ud i fremtiden, men også truer hele den europæiske samarbejde. Et sammenbrud af euroen vil have uoverskuelige konsekvenser for borgerne i såvel eurozonen som landene rundt om eurozonen, inklusive Danmark, og det vil højst sandsynligt være enden på EU.

SF er ikke tilhænger af dansk tilslutning til euroen. Finanslovforslaget skal vedtages af de folkevalgte i Folketinget, og vi mener faktisk, at den her krise understreger nogle af de grundlæggende konstruktionsfejl i euroen, som vi har påpeget tidligere. Men vi anerkender selvfølgelig eurolandenes ret til at mødes for at forsøge at stabilisere eurozonen, alt andet ville være kynisk og uansvarligt, og det vil være uansvarligt over for dansk økonomi, som er dybt afhængig af, at den europæiske økonomi kommer godt ud af krisen. Vi ønsker en stabil eurozone, da det også er hovedmarkedet for dansk eksport.

Vi har samtidig en klar interesse i, at EU-projektet overlever og styrkes til at klare de store udfordringer, som vi skal håndtere i fællesskab mange år ud i fremtiden: klima og miljø, finansiel regulering og koordinerede vækst- og investeringsplaner for at sætte gang i økonomien og skabe arbejdspladser. Faren lige nu er et todelt Europa, hvor Danmark mister indflydelse. Det er selvfølgelig legitimt som sagt, at lande med fælles valuta har behov for tættere koordination i den nuværende krise, men det er fuldstændig grundlæggende, at emner af relevans for alle medlemslandene skal drøftes af alle 27 EU-lande i fællesskab. Det gælder ikke mindst det økonomiske samarbejde organiseret inden for Det Europæiske Semester og det konkrete EU-lovgivningsarbejde vedrørende finansiel regulering, skat og det indre marked. SF kan selvfølgelig derfor støtte forslaget til vedtagelse fra partierne bag den danske europapolitik.

Kl. 16:11

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Nej, der er lige en kort bemærkning fra fru Pia Adelsteen og et par andre. Først er det fru Pia Adelsteen.

Kl. 16:11

Pia Adelsteen (DF):

Tak for det. Jeg har et helt enkelt spørgsmål, som jeg rigtig godt kunne tænke mig at få et meget klart svar på, og det er: Vil SF have euroen, eller vil de ikke?

Kl. 16:12

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

SF's holdning til euroen er meget klar: Vi anerkender ikke de positive sider ved euroen i dens nuværende konstruktion. Vi vil ikke anbefale, at Danmark får euroen. Det står i regeringsgrundlaget, at vi ikke skal til afstemning om euroen. Vi mener, som jeg sagde før, at der er nogle helt grundlæggende fejl ved euroen, men det er jo ikke det samme som at sige, at vi til evig tid aldrig ville anbefale, at vi fik euroen, hvis den så ud på en helt anden måde.

Kl. 16:12

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Fru Pia Adelsteen.

Kl. 16:12

Pia Adelsteen (DF):

Det blev jeg så ikke meget klogere af, men det håber jeg så der var andre der blev. Det, der undrer mig, og grunden til, at jeg spørger, er, at SF i Europaudvalget har været med til at give mandat til six-pack, til europluspagten, til Det Europæiske Semester, altså det tættere samarbejde, og det er på trods af, at man fra ordførerens side siger: SF vil ikke have euroen i den nuværende konstruktion.

Når man nu har sagt ja til alle de her ting, er det så, fordi man gerne ser, at konstruktionen bliver tættere på en eller anden måde eller anderledes, så man så kan sige ja? For der må være en årsag til, at man har valgt at sige ja til alle de her tiltag omkring euroen, når man i bund og grund ikke bryder sig om den i den konstruktion, den har nu.

Kl. 16:13

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 16:13

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Som fru Pia Adelsteen udmærket ved, er der jo forskellige faser i ØMU-samarbejdet, og fordi vores økonomier er så tæt flettet ind i hinanden, har vi selvfølgelig en interesse i det økonomiske samarbejde, som vi trods alt er med i og er en del af, uanset om vi har euroen eller ej, og i, at der bliver sat nogle rammer for, hvor langt ud økonomien kan skride, som vi f.eks. har set det med Grækenland. Vi synes, der er nogle fejl i euroen – den sætter ikke nok fokus på bekæmpelse af f.eks. arbejdsløshed – men det betyder jo ikke, at vi ikke gerne vil støtte nogle af de tiltag, der har været, til rent faktisk at sanktionere, når nogle af landene i EU-samarbejdet kommer så langt ud på et økonomisk sidespor.

Kl. 16:14

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Finn Sørensen for en kort bemærkning.

Kl. 16:14

Finn Sørensen (EL):

Tak. Jeg vil gerne spørge til ordførerens holdning til europluspagten i lyset af den seneste udvikling og den diskussion, vi også har her, om økonomisk regeringsførelse. SF tilsluttede sig jo europluspagten med den begrundelse, at den ikke ville betyde en indblanding i den danske suverænitet med hensyn til løndannelse. Men nu har vi jo fået Kommissionens forslag til udformning af det såkaldte scoreboard, altså den her resultattavle, hvor man skal sætte hak ud for, om man lever op til europolitikken. Blandt de ting, der skal måles, nævnes den nominelle enhedslønomkostning, og det vil altså sige en kraftig overvågning af landenes lønpolitik.

Mener ordføreren ikke, at det så er i strid med sund fornuft, at man har tilsluttet sig europluspagten? Og er det ikke også en ind-

blanding i den danske model, hvor vi jo frabeder os, at regeringen i det hele taget blander sig i lønudviklingen?

Kl. 16:15

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 16:15

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Da SF sammen med de andre partier i Europaudvalget diskuterede eurolupagten, nævnte man en meget grundlæggende ting, som skulle være på plads, altså som man ville have styr på, inden man kunne sige ja til den. Og det var bl.a. det her med det danske arbejdsmarked, altså hvordan det skulle stå i forhold til eurolupagten. Det var på det tidspunkt, hvor man havde fået nogle af de forsikringer, at man sagde ja til eurolupagten.

Som jeg også sagde før, har vi en interesse i, at de nabolande, som vi samarbejder meget med, de europæiske lande, som vi samarbejder økonomisk med, uanset om vi har en euro eller ej, holder sig inden for nogle rammer. For som vi har diskuteret her i salen tidligere i dag: Hvem er det, der bliver ramt, når økonomien sejler så voldsomt, som vi ser det lige nu? Det er ganske almindelige mennesker, der mister deres arbejde.

Derfor har vi en interesse i, at der bliver sat nogle rammer for, hvor meget man kan lade sin økonomi sejle, sådan som uansvarlige politikere i visse EU-lande har gjort det. Og det var derfor, vi sagde ja til eurolupagten, da vi havde fået de forsikringer om, at det danske arbejdsmarked og den danske model er, som det er, og at det er der ingen, der kan røre ved.

Kl. 16:16

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Tak. Det er hr. Finn Sørensen.

Kl. 16:17

Finn Sørensen (EL):

Men mit spørgsmål går på, om ordføreren ikke er enig i, at det jo nu sort på hvidt er beskrevet, at Kommissionen nøje skal overvåge den danske lønudvikling med henblik på at komme med henstillinger, hvis det er sådan, at man ikke lever op til eurolupagtens krav om en stram lønudvikling, der ikke går ud over, hvad produktivitetsudviklingen tilsiger, og at man ikke har for store lønstigninger i den offentlige sektor.

Er ordføreren ikke enig i, at så er vi jo i virkeligheden inde på et område, hvor det er en euroøkonomisk regeringsførelse, der kommer til at gribe ind i den danske model?

Kl. 16:17

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 16:17

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Jamen der kan komme de henstillinger, der kommer; der kan komme de indsigelser, der kommer, men det ændrer jo ikke ved, at ifølge den danske model er det arbejdsmarkedets parter, der beslutter bl.a. løndannelsen. Så staten, regeringen, vil ikke kunne påvirke det, uanset hvad der så er kommet af henstillinger. Den samlede pakke af henstillinger, scoreboardet, beror jo på en række forskellige ting: graden af gæld, den nominelle lønudvikling osv. osv.

Jeg skal ikke stå her og forsvare det scoreboard, for det er nu engang, som det er. Det er den samlede økonomiske ramme, hvoraf man kan se, hvordan et lands økonomiske udvikling ser ud. Det er, som det er, og det har vi forpligtet os på, fordi vi synes, at vi i EU, uanset om man er medlem af eurozonen eller ej, på en eller anden

måde skal holde lidt øje med hinandens økonomier, så det ikke skrider så voldsomt en gang til.

Kl. 16:18

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 16:18

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det. Det, jeg vil høre ordføreren om, er, hvad SF's holdning er til traktatændringer. Det kommer jo ikke bag på mig, at den konservative tyske kansler er kommet med forslag om eksempelvis at få en budgetkommissær, der skal have lov at gribe ind i landenes økonomi, hvis de ikke fører en tilstrækkeligt hård borgerlig nedskæringspolitik, men det ville undre mig meget, om SF kunne sige ja til det. Så hvad er SF's holdning til Merkels forslag om traktatændringer?

Kl. 16:19

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 16:19

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Jamen jeg vil da glæde mig til at se de forslag, for det lyder jo rigtig, rigtig spændende. Men samtidig kan jeg også sige, at vi fra SF's side synes, det er en utrolig dårlig idé med traktatændringer. Det kan komme til at tage rigtig lang tid, det skal eventuelt rundt til de forskellige medlemslande, som skal vurdere, om der er tale om afgivelse af suverænitet, om der skal afholdes folkeafstemninger og dit og dat. Det er slet ikke det, Europa har brug for. Vi har brug for en koordinerende politik for, hvordan vi bl.a. kommer af med den galoperende ungdomsarbejdsløshed, som præger nogle af de sydlige lande. Det er det, vi skal have fokus på. Vi skal have fokus på, hvordan vi kommer videre, får en omstilling til en grøn økonomi, får fokus på arbejdsløshed – alle de her ting kan vi gøre rigtig godt i fællesskab i EU, og vi kommer kun videre samlet ved at koordinere de ting. Så traktatændringer vil være et stort spild af tid.

Kl. 16:20

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 16:20

Nikolaj Villumsen (EL):

Det er da glædeligt at høre, at SF mener, det er en dårlig idé med en traktatændring, men vil det så betyde, at regeringen vil sige fra over for en sådan traktatændring? For det ville jo betyde, at den ikke kunne gennemføres. Den danske regering har jo stor magt på den måde, at hvis ikke regeringen ønsker, at der skal være en traktatændring, så kommer der ikke en traktatændring.

Derudover vil jeg gerne høre, hvad ordføreren mener, såfremt regeringen ikke skulle sige definitivt nej til en traktatændring. Bliver det så sådan, at danskerne vil blive hørt? Angela Merkel har jo været ret klar. Altså, hun har jo lagt frem på partikongressen i Leipzig, at der skal være en sådan budgetkommissær, så jeg tror de tyske planer er relativt sikre. Skal vi danskere høres om dem?

Kl. 16:21

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 16:21

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Til hr. Nikolaj Villumsen kan jeg fortælle, at det bestemmer hverken jeg eller fru Merkel jo. Der vil komme et tidspunkt måske, hvor det

her vil blive fremlagt og konkretiseret, og så er der jo 27 lande i EU. Og skulle der rent hypotetisk ligge et forslag om traktatændringer, eller skulle det komme til traktatændringer, så er det jo op til hvert enkelt land at bedømme, hvad der skal ske derudover.

Kl. 16:24

Det samme vil også skulle ske i Danmark. Vil der være tale om afgivelse af suveræniteten, er der jo én vej at gå, og bliver det vurderet, at det er der ikke, altså tale om afgivelse af suveræniteten, så må vi naturligvis tage stilling til det, som det ser ud på det tidspunkt. Det kan jeg ikke stå og sige noget om her og nu.

Jeg kan bare sige, at SF synes, det er en rigtig dårlig idé at gå ind i hele den proces, som vil tage rigtig lang tid, og afspore debatten om det grundlæggende, nemlig hvordan vi får skabt vækst og arbejdspladser i Europa.

Kl. 16:22

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Fru Merete Riisager for en kort bemærkning.

Kl. 16:22

Merete Riisager (LA):

Jeg noterer mig, at ordføreren mener, at EU ikke sætter nok fokus på bekæmpelse af arbejdsløshed, og der kan jeg jo så berolige ordføreren med, at vi har al mulighed for at bekæmpe arbejdsløshed her i Danmark ved at styrke vores konkurrenceevne. Det kan vi bl.a. gøre ved at sætte skatter og afgifter ned og reducere vores offentlige sektor.

Et spørgsmål: Ser ordføreren det som et problem, at SF er skeptisk over for en euroregering/administration/ledelse, mens S og R tilsyneladende ser en sådan som værende uproblematisk for Danmark?

Kl. 16:23

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 16:23

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Jamen jeg synes ikke, jeg har hørt nogen sige her i dag, at det er uproblematisk. Der er nogle udfordringer, i og med at vi har så store problemer i Europa. Der er så massive problemer med eurozonen og euroen, at man er blevet nødt til at gå ind med kæmpe gældspakker, som selvfølgelig gør, at f.eks. Tyskland, men også andre lande, vil have nogle garantier. Det er en ny situation, og derfor tager de nogle nye skridt.

Jeg kan ikke se, at der er nogen grundlæggende forskel i det, vi siger. Det, de tre regeringspartier siger, er, at eurolandene er i deres gode ret til at mødes oftere, have et sekretariat og gøre de her ting, når de har sat alt det på spil, som de har, og skal forklare over for deres egne befolkninger, hvorfor de har brugt så mange milliarder på at stille midler til rådighed for Grækenland. Og det bliver måske ikke det sidste.

Kl. 16:24

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Fru Merete Riisager.

Kl. 16:24

Merete Riisager (LA):

SF har jo udtrykt skepsis over for en euroledelse, så det undrer mig da lidt, at ordføreren tilsyneladende på det punkt har skiftet holdning.

Mit andet spørgsmål er: Mener ordføreren, at det var en fejl, at Danmark tilsluttede sig europluspagten og på den måde i højere grad underlagde sig diktater fra en euroregering/-ledelse/-administration?

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 16:24

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Jeg synes, vi skal komme tilbage til det helt grundlæggende i den her debat, nemlig at vi har nogle eurolande, der har sat mange, mange milliarder euro på spil for at redde Grækenland og for at stille nogle penge til rådighed for de økonomier, der kunne følge i kølvandet på det her, for falder ét land, falder det næste osv. Det er jo den dominoeffekt, man har været rigtig bange for. Så kan vi ikke komme ind til det virkelig seriøse og grundlæggende her, nemlig at der er nogle eurolande, som kræver nogle garantier nu inden for deres eurosamarbejde, som vi ikke er en del af. Det påvirker ikke os, det har ikke noget med os at gøre. Vi har et euroforbehold, og derfor kan vi ikke tillade os at sige, at eurozonens medlemmer ikke må mødes og diskutere de her ting.

Kl. 16:25

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Hr. Jakob Ellemann-Jensen for en kort bemærkning.

Kl. 16:25

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Jeg bliver altid ramt af en blanding af stor glæde og inderlig bekymring, når jeg er enig med SF. Jeg vil derfor blot bede ordføreren bekræfte, at SF er tilhænger af det europæiske semester.

Kl. 16:26

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 16:26

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Det er vi, fordi det er sådan, det er.

Kl. 16:26

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 16:26

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det. Når jeg spørger, er det selvfølgelig med den skumle bagtanke, at man fra SF's side i Europa-Parlamentet har været modstander af det europæiske semester, men ordføreren kan bekræfte, at man ikke er splittet på det her område i SF, men at man faktisk mener, at det er en god idé.

Kl. 16:26

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 16:26

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Vi ser forskellige elementer i bl.a. det europæiske semester, og vi bliver nødt til at kigge på de krav, der bliver stillet til os, og bl.a. sige, at det er fuldstændig grundlæggende, at vi f.eks. har vores egen økonomiske politik. Vi er ikke en del af euroen. Derfor har der, når det handler om det europæiske semester, været nogle ting, som vi har været skeptiske over for, og som vi har villet undersøge nærmere og diskutere. Men det er der nu, og vi skal leve op til vores forpligtelser inden for det her europæiske samarbejde, og det er derfor, jeg siger det på den måde. Det europæiske semester ligger der, og vi er en del af det.

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Hans Kristian Skibby for en kort bemærkning.

Kl. 16:27

konstruktion, er, at den ikke skaber social balance og ikke har fokus på at bekæmpe arbejdsløshed. Det er jo direkte selvmodsigende.

Kl. 16:30

Kl. 16:27

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 16:30

Hans Kristian Skibby (DF):

Tak, hr. formand. Med mine beskedne 42 år her på jordkloden har jeg trods alt oplevet et SF i Danmark, som man vidste hvor man havde med hensyn til det EU-politiske spørgsmål. Jeg tænker ikke mindst på de folkeafstemninger, vi har haft, forsvaret for den danske krone, de danske forbehold osv. Derfor er det selvfølgelig lidt uforståeligt for nogle af os i hvert fald at høre det, som ordføreren siger i sin ordførertale, med hensyn til spørgsmålet om, om man fra SF's side støtter eller ikke støtter en fælles mønt. Der var svaret jo fra ordføreren, at man ikke støttede euroen i sin nuværende konstruktion. Og der vil jeg da gerne spørge ordføreren, hvad det sådan rent konkret er, der skal omkonstrueres, for at SF så endnu en gang vil vende på en tallerken, også på det her område, og støtte den resterende del af regeringen i, at der skal være en fælles mønt. Er det udseendet af pengesedlerne eller mønterne, vi taler om, eller er der nogle helt andre politiske ting? Jeg ved, at ordføreren var inde på noget omkring beskæftigelsespolitik. Hvad er det konkret, som man synes er konstruktionsfejlen? Jeg synes selvfølgelig, det er rigtigt, men jeg vil gerne have svarene. Tak.

Kl. 16:28

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 16:28

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Jeg tror, vi på det her punkt måske er en smule enige. SF er ikke vendt på en tallerken på det her område. Vi mener, der er nogle grundlæggende konstruktionsfejl i euroen i de elementer, den tager hensyn til, og de elementer, den ikke tager nok hensyn til, deriblandt bekæmpelse af arbejdsløshed og socialpolitik osv. Vi mener ikke, det er en solidarisk konstruktion, den er ikke solidarisk nok, til at vi i hvert fald vil anbefale den. Måske i modsætning til ordføreren betyder det ikke så meget for mig personligt i hvert fald, hvilket ansigt der er på vores mønt eller vores pengesedler, det, der betyder noget, er den måde, som det kommer til at påvirke vores samfund og vores politik på, og hvilke politiske tiltag, det fremmer.

Så jeg kan sige det meget klart: Vi går ikke ind for euroen, vi synes ikke, den er konstrueret på en solidarisk måde. Det kunne den selvfølgelig blive en dag, og det håber jeg meget den gør.

Kl. 16:29

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Hans Kristian Skibby.

Kl. 16:29

Hans Kristian Skibby (DF):

Skal det så tolkes derhen, at det, der sådan set er det solidariske for en SF-politiker, f.eks. er, at man støtter det europæiske semester, hvor man tager rettighederne væk fra nationalstaterne og siger, at alle vores budgetter, alle vores finanslove skal til gennemsyn, råd og vejledning i Bruxelles, og hele spørgsmålet om de makroøkonomiske mekanismer, ja, de her ubalancer, skal så ned og studeres i forbindelse med dansk løndannelse og pensionsvilkår og alle mulige andre ting, herunder socialpolitik, som ordføreren var inde på? Mener SF virkelig, at de her politiske ting skal fjernes fra Danmark og så underlægges en fælles EU-standard? For hvis det er det, der skal til, for at man vil støtte en euro, giver det jo ingen mening, når man siger, at grunden til, at man ikke vil støtte euroen i sin nuværende

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Vi har tre faser af ØMU'en. I den første fase blev det for meget længe siden beskrevet meget nøjagtigt, hvordan EU-landene skulle koordinere og diskutere og have et fælles syn på vores økonomiske politikker. Det er ret længe siden. Det gør vi stadig væk, og det er rigtigt, at man med det europæiske semester går endnu mere ind og kigger på de forskellige elementer af det. Men som jeg sagde i min ordførertale: Finansloven bliver lavet i det her Folketing og vedtaget af danske folkevalgte, og det er sådan, det er. Men det betyder jo ikke, at man ikke kan tage nogle møder med sine europæiske kolleger og sige, at nu bliver underskuddet på betalingsbalancen simpelt hen for stort, eller at gælden nu er ved ryge fuldstændig gennem loftet. Men fra SF's side vil vi selvfølgelig ikke acceptere at skulle komme i den situation, at vi får at vide, at vi ikke kan gøre det eller dat på socialområdet. Og vi har også en meget sund og fornuftig økonomi.

Kl. 16:32

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så er det hr. Nikolaj Villumsen som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 16:32

(Ordfører)

Nikolaj Villumsen (EL):

Jeg synes, at den her debat er en enormt relevant debat. Det er jo sådan, at udviklingen lige nu går rygende stærkt i EU, og det gør den, uden at befolkningerne bliver hørt. Derfor mener jeg også, det er på sin plads, at vi træder et skridt tilbage og bruger lidt tid på refleksion. Jeg er nok ikke den eneste dansker, der mener, at det er på tide, at Folketinget melder klart ud i forhold til kejserens nye klæder og siger det, som vi er rigtig mange, der går og tænker, nemlig at euroen er et flop.

Det er der desværre ikke nogen EU-ledere der endnu har taget sig sammen til at turde sige, snarere tværtimod. Kigger man i Politiken i dag, kan man se, at de planer, der er om en traktatændring, og som er foreslået af den konservative tyske kansler Merkel, er langt, langt mere fremskredne, end regeringen tidligere har sagt. Merkel har nemlig overtalt sin konservative kollega i Storbritannien til at være med på ideen. Dermed er vejen banet, medmindre nogle andre siger nej.

Det er der heldigvis en rigtig god mulighed for. Den danske regering kan nemlig sige nej til traktatændringer – noget, der egentlig ikke burde være så svært. I Danmark har vi jo fået et nyt flertal. Vi har fået et flertal, der er blevet valgt på at ville investere og ikke spare sig ud af krisen. Den danske befolkning har talt, og man kan sige, at vejen er lagt for de næste 4 års økonomiske politik i Danmark. Det burde være en politik og en vej, der var langt mere solidarisk end den, der har været de seneste 10 år med VKO ved magten.

Men den politik har intet at gøre med det, der foregår i EU lige nu. Uden at befolkningerne bliver hørt, har Danmark tilsluttet sig europapluspagten. Her binder vi os til europolitikken – faktisk så tæt, at vi hvert eneste år i april skal sende vores udkast til finanslov til Bruxelles, før de folkevalgte får den at se her i Danmark. Så kan EU-lederne vurdere, om vi fører en økonomisk politik, der falder i deres smag.

Hvad falder så i deres smag? Kigger man på Sydeuropa, kan man se den politik ganske klart. Løsningen på krisen er ifølge EU vel-

færdsnedskæringer, højere pensionsalder, lavere løn og bankpakker. Omsorgen for de spekulanter og de banker, som har bragt os i krisen, er enorm, mens hensynet til almindeligt hårdtarbejdende mennesker praktisk talt er ikkeeksisterende. Igennem europluspagten og de seneste tiltag i den såkaldte six-pack skal Danmark fremover vurderes på vores nominelle enhedslønsmkostninger, for at det sikres, at vi ikke efter EU's mening fører en politik, der har en makroøkonomisk ubalance.

Jeg kan godt forstå det, hvis nogle lige nu føler, at jeg står og taler volapyk, men på almindeligt dansk betyder det, jeg lige har sagt, at EU skal blande sig i danske lønforhold. Det er ikke noget, som danskerne mig bekendt er blevet spurgt om, om de synes var en god idé, snarere tværtimod. I år 2000 stemte danskerne nemlig nej til at deltage i euroen og til at følge den økonomiske politik.

Jeg vil derfor opfordre Folketinget til at være ambitiøs på Europas vegne og sige klart nej til europluspagten og planerne om nye traktatændringer. Det bør ene og alene være op til den danske befolkning at afgøre, om vi skal føre en solidarisk økonomisk politik eller ej. Det skal EU ganske enkelt ikke blande sig i.

I Enhedslisten synes vi, der er nogle fine takter i Liberal Alliances forslag til vedtagelse, men vi har et lidt mere præcist forslag, som vi vil fremsætte, og det lyder således – hvis jeg må læse det op for formanden:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at de foreløbige forslag til ændringer i EU-traktaten og dannelsen af Europluspagten vil medføre en større EU-styring af den økonomiske politik i landene, der vil besværliggøre en solidarisk økonomisk politik, der søger at nedbringe arbejdsløsheden.

Folketinget opfordrer på den baggrund regeringen til at bekæmpe denne udvikling ved at melde Danmark ud af Europluspagten og afvise forslagene til traktatændringer for derved at sikre Danmarks muligheder for fremover at føre en selvstændig økonomisk politik, sådan at vi kan gennemføre en politik med fokus på større lighed og mere velfærd og solidaritet.«

(Forslag til vedtagelse nummer V 5).

Kl. 16:37

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Forslaget til vedtagelse vil indgå i de videre forhandlinger. Der er ikke nogen korte bemærkninger.

Så er det fru Lene Espersen som ordfører for Det Konservative Folkeparti.

Kl. 16:37

(Ordfører)

Lene Espersen (KF):

Jeg vil gerne indlede med at sige tak til europaministeren for på vegne af regeringen at give et både godt og fyldestgørende indlæg om Europas udfordringer.

Selv om Liberal Alliances forespørgsel hviler på en pinlig fejl-oversættelse af det engelske ord governance, der betyder ledelse og styring, men som Liberal Alliance oversætter til regering, skal de manglende eller måske bevidst fordrejende engelskkundskaber dog ikke afholde mig fra at takke Liberal Alliance for, at vi får lejlighed til at diskutere substans frem for skræmmebilleder. Og med et dansk EU-formandskab, der kommer til at stå i økonomiens tegn, er det også relevant at høre, hvordan partierne ser Danmarks fremtid i relation til den del af verden, som vi er placeret i.

Jeg vil gerne indlede med et par overordnede betragtninger. Det europæiske samarbejde blev bygget på ruinerne af anden verdenskrig. Fremsynede politikere med Jean Monnet og Robert Schuman i spidsen erkendte, at hvis vores kontinent skulle undgå fremtidige

krige, skulle nationerne have et langt tættere økonomisk og politisk samarbejde. Visionen om samarbejde og samhandel frem for krig og konflikt var ikke kun smuk, den var også klog, og det er fortsat fundamentet for vores fælles fremtid.

Med 27 medlemslande og en række nationer, der står på spring for at blive medlem af EU, er der ikke tvivl om, at det er en fordel at have et forpligtende samarbejde mellem selvstændige lande. For Det Konservative Folkeparti er det da også helt og aldeles afgørende, at det sker under respekt for nationalstaten og med fokus på nærhedsprincippet, at EU udvikler sig som et forpligtende samarbejde. Balancen består i at forstå, at Danmark har brug for EU, men at EU også har brug for os, og at Europas styrke – ud over et stærkt værdifællesskab – i høj grad er vores forskellighed. Derfor skal harmoniseringstendenser og ensartede regler også grundigt afvejes med nytten af dette, og det er, uanset om vi taler om det indre marked eller om bekæmpelse af kriminalitet. Der er nemlig blandt borgerne stor forståelse for, at grænseoverskridende problemer kræver grænseoverskridende regler. Men der er også en stigende skepsis i forhold til for meget detailregulering, og det er altså, uanset om det kommer fra Kommissionen, fra Ministerrådet eller fra Europa-Parlamentet.

Samtidig må vi erkende, at Europa og EU står over for store udfordringer. Den globale magtbalance forskydes mod øst og syd, de enkelte nationers konkurrenceevne er under pres, og nationalstaterne udfordres af både gældsætning, demografi og et værdipolitisk pres udefra. Hvis Europa skal forblive en vinderregion, kræver det et stærkt EU med politisk handlekraft og vilje til at løse de udfordringer, man står over for. Derfor er det også glædeligt, at der er truffet en stribe beslutninger, der tilsammen skal være med til at løse nogle af de økonomiske ubalancer, der i større eller mindre grad har påvirket alle medlemslandene.

For Danmarks vedkommende valgte den borgerlige regering op igennem 00'erne, altså fra 2001 til 2008, at overhøre oppositionens krav om at bruge flere penge. Vi valgte i stedet at reducere Danmarks gæld, således at vores nettogæld var nul, da finanskrisen ramte verden. Det gav os et bedre udgangspunkt end de fleste lande, og selv om den verdensomspændende krise også har ramt Danmark på vores eksport og har øget vores arbejdsløshed, er vi ikke i en situation, der er uoverskuelig. Genopretningspakken, de reformer af efterlønnen og ikke mindst vores dagpenge, som skal behandles her i Folketinget i denne uge, har medvirket til, at vi med rettidig omhu har fået dansk økonomi langtidssikret. Desværre har politikerne i en lang række af eurolandene ikke haft det samme politiske mod, og derfor er det velgørende, at man med sixpacken og de øvrige topmødekonsklusioner enstemmigt har besluttet at indføre obligatoriske regler, der kan være med til at sikre en ansvarlig økonomisk styring. Det er på rammeniveauet, at man har indført dette. Det er stadig væk sådan, at de enkelte lande naturligvis selv kan og skal beslutte, hvilke økonomiske instrumenter de så bruger til at nå målene. Men det er afgørende for tilliden til euroen og de lande, der deltager, at man genopretter økonomien og fører en ansvarlig økonomisk politik.

Det Konservative Folkeparti deler også fuldt ud europaministerens overordnede tilgang til de helt overordnede problemstillinger, vi har diskuteret her i dag, nemlig at vi naturligvis respekterer euroforbeholdet – også selv om Det Konservative Folkeparti helst havde set, at vi havde været med – at vi efterlever de henstillinger, vi får som et af 27 medlemslande, og at vi arbejder for, at emner, der har relevans for alle 27 lande, også behandles i denne kreds og ikke i en mindre eurokreds af 17. Vi er i det hele taget skeptiske over for tiltag, der skaber et Europa i flere hastigheder. Hvis Europa på ny skal præge verdensøkonomien, kræver det sammenhold og ikke, at vi splitter os op i små grupper. Her har vi en enestående chance, for Danmark får som formandskabsland en væsentlig rolle at spille i at håndtere de nye økonomiske instrumenter, Det Europæiske Semester og samtidig for alvor starte forhandlingerne om EU's fremtidige bud-

get. Det kræver en aktiv tilgang, og det kræver en bred politisk opbakning. Det vil Det Konservative Folkeparti bakke op om.

Vi støtter naturligvis det gode forslag til vedtagelse, som vi selv har været med til at udfærdige sammen med Socialdemokratiet, Venstre, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti, og jeg vil gerne takke for en god debat.

Kl. 16:43

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Jo, der var en enkelt. Fru Merete Riisager.

Kl. 16:43

Merete Riisager (LA):

Jeg vil gerne takke ordføreren for den historiske gennemgang af EU. Jeg er enig i ordførerens betragtninger om, at samhandel fører til fred og velstand, og det er da også derfor, at vi i Liberal Alliance ønsker en styrkelse af det indre marked. Jeg kunne godt tænke mig lige at spørge ordføreren om noget. Jeg læste på De Konservatives hjemmeside, at De Konservative ønsker de fire forbehold afskaffet snarest muligt. Er det stadig væk sådan, at De Konservative ønsker det?

Kl. 16:43

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 16:43

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige til fru Merete Riisager, at det da i hvert fald er glædeligt, at vi nu begynder at få nogle klare svar fra Liberal Alliance. Vi har jo hele eftermiddagen forsøgt at få svar på, hvad der egentlig er Liberal Alliances politik, når det gælder euroen, og der blaffer svaret jo stadig væk i vinden. Der er ingen, der aner, hvilken holdning man har, andet end at man lige nu ikke rigtig er tilhænger af den, men hvad man vil på længere sigt, kan vi ikke lige få noget at vide om. Det synes jeg er lidt ærgerligt for debatten, ikke mindst fordi det er Liberal Alliance, der har sat emnet til debat.

For så vidt angår spørgsmålet om forbeholdene, har Det Konservative Folkepartis formand, hr. Lars Barfoed, jo meget klart sagt på vores landsråd, at i og med at euroen har problemer for nærværende, og i og med at der er mange ting, der skal ryddes op i, tror vi ikke, at euroen kommer til folkeafstemning lige med det samme. Derfor er vi også indstillet på at sætte de to andre forbehold til afstemning på et tidligere tidspunkt, fordi alle forbeholdene skader Danmark og Danmarks mulighed for at få indflydelse.

Kl. 16:44

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Fru Merete Riisager.

Kl. 16:44

Merete Riisager (LA):

Jeg mener jo, at jeg helt klart har givet udtryk for, at eurozonelandenes klub ikke er nogen attraktiv klub at blive medlem af, og jeg undrer mig da lidt over, at De Konservative ser eurozonen som en attraktiv klub at blive medlem af. Jeg kunne da godt tænke mig, at ordføreren ville sætte et par ord på det.

Så noterer jeg mig, at ordføreren er optaget af den her begrebsafklaring omkring euroledelse. Lad os da tage en diskussion af det, lad os kalde det administration, ledelse eller overnational styring. Jeg vil mene, at vi i EU har rigeligt med mærkværdige begreber, som det er fuldstændig umuligt at kommunikere, men kommer vi op med et bedre begreb, så lad os da kigge på det.

Kl. 16:45

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 16:45

Lene Espersen (KF):

Jeg må sige, at jeg simpelt hen forundres over, hvor selvmodsigende man kan være, når man selv inviterer til debat her i Folketinget. Hvis vi går tilbage og ser på fru Merete Riisagers tale, handlede den sådan set om, at Liberal Alliances største argument imod det at være med i euroen var, at der ikke er nok styring. Når man så indfører mere styring, siger fru Merete Riisager, at nu er man modstander af mere styring. Nu må Liberal Alliance altså finde ud af, hvad det er for en hest, man spiller på.

Som jeg har forstået det, er Liberal Alliances synspunkt det, at man ikke for nærværende synes, at det er attraktivt at være med i euroen, men at man ikke udelukker det på et senere tidspunkt. Se, det synes jeg ikke er ærlig snak. Jeg synes, at det er ærlig snak at sige, om man mener, man skal være med i en møntunion, eller man ikke skal.

Det Konservative Folkeparti mener stadig væk, at i og med at vi er tilhængere af, at Danmark har en fastkurs i forhold til euroen, er det meningsløst at sige, at man så ikke også arbejder for at være en del af møntunionen – hvis man tror på fastkurspolitikken. Men det har jeg ikke kunnet få noget svar på fra Liberal Alliance i dag. Det beklager jeg naturligvis.

Jeg synes, at de initiativer, der er taget fra EU-landenes side og fra EU's stats- og regeringschefer side, har været kloge og fornuftige, og de vil med tiden efter min opfattelse få befolkningen til at få en større tillid til hele det europæiske projekt, fordi der bliver rettet op på økonomierne.

Kl. 16:46

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Hans Kristian Skibby.

Kl. 16:46

Hans Kristian Skibby (DF):

Tak, hr. formand. Nu er der jo ikke noget nyt i, at Dansk Folkeparti har et lidt andet syn på de fire forbehold, end man måske har hos Det Konservative Folkeparti. Derfor skulle jeg egentlig heller ikke stille spørgsmål, for det ved vælgerne måske også udmærket.

Men grunden til, at jeg stiller et spørgsmål alligevel, er nu, fordi jeg blev lidt provokeret af fru Lene Espersens seneste udtalelse i sin ordførertale om det her med, at alle forbeholdene skader Danmark og danske interesser. Der vil jeg da gerne spørge, hvilket belæg ordføreren har for den påstand, set i forhold til det økonomiske aspekt i hvert fald.

Altså, mig bekendt er der jo en lang række økonomer, som har sagt, at Danmark rent økonomisk set er kommet langt, langt bedre igennem de seneste 3 år, fordi vi står uden for euroen. Samtidig har man jo også påpeget, at Danmark har vundet på ikke at skulle fedtes ind i alle de her alt for mange kautionsforpligtigelser, gældsoverdragelser og alt muligt andet, som gælder for disse 17 lande, som er medlemmer af eurozonen, altså i modsætning til for Danmark, som er uden for.

Så vil ordføreren ikke prøve at konkretisere: Hvorfor er det til skade for Danmark, at vi har et forbehold?

Kl. 16:47

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 16:47

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige til hr. Hans Kristian Skibby, at jeg tror, at man skal have en meget selektiv tilgang til økonomers og eksperters udtalelser, hvis man mener, at alle har udtalt, at det er til skade for Danmark, at vi ikke er med i eurosamarbejdet.

Jeg kan sige helt konkret til hr. Hans Kristian Skibby – og det kan hr. Hans Kristian Skibby, seerne og lytterne gå tilbage og undersøge – at konsekvenserne for Danmark af, at finanskrisen ramte os i 2008, var ganske voldsomme. Og en af grundene til, at de ramte os så ganske voldsomt, var, at vi ikke var en del af eurosamarbejdet, men havde valgt at sige, at den danske kronekurs var fast tilknyttet euroen. Det betød, at Nationalbanken måtte sørge for at opkøbe meget, meget store valutareserver, for at vi ikke kom i en situation, hvor der kunne spekuleres mod kronen, hvilket mange finansielle virksomheder gør. Det er ét konkret eksempel på, at det naturligvis koster at stå uden for, specielt hvis vi mener, at vi skal føre den samme politik som dem, der er inden for. Det betaler man en merrente for, og det er selvfølgelig den merrente, der er udtryk for, at der er en vis økonomisk omkostning.

Jeg erkender så nu, at euroen med de problemer, man har fået i en række af eurolandenes økonomier, står over for ganske store udfordringer. Men jeg synes jo ikke, at der er nogen grund til at bebrejde eurolandene og EU's stats- og regeringschefer, at de så sørger for at få ordnet de problemer, der er, således at Europa igen kan være en zone, der er præget af økonomisk ansvarlighed; det er nemlig forudsætningen for vækst.

Kl. 16:49

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Hans Kristian Skibby.

Kl. 16:49

Hans Kristian Skibby (DF):

Jeg synes nu, at ordføreren gik lidt let og elegant hen over den påstand, der jo var fra ordførerens side, om det her med, at de danske forbehold er til skade for danske interesser. For er det ikke sådan, at hvis vi kigger på, hvordan renteudviklingen har været – bare for at tage et eksempel – kan vi se, at renterne i Danmark faktisk har vist sig at være langt under det gennemsnitlige niveau i løbet af den sidste 10-års-periode, hvor de andre lande, som har været med i eurosamarbejdet, har været underlagt andre konkurrenceparametre?

Selve rentesituationen har jo faktisk gjort, at danske virksomheder har kunnet konkurrere bedre, fordi man har haft en relativt billig låneadgang i Danmark. Og der er da i hvert fald mange, der har sagt, at grunden til den lave danske rente er den store udenlandske tiltro til den danske økonomi, fordi Danmark ikke har været fedtet ind og har været en del af den fælles økonomiske union, hvor vi så skulle have haft euroen i Danmark i stedet for. Og jeg håber da, at ordføreren vil anerkende, at det er der rigtig mange der faktisk har evalueret på, siden vi havde den helt store debat i 2000 i forbindelse med folkeafstemningen.

Kl. 16:50

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 16:50

Lene Espersen (KF):

Jeg synes jo lidt, det virker, som om Dansk Folkepartis ordfører nu begynder at blande æbler og pærer sammen. Blot fordi man er med i en møntunion, betyder det ikke, at man skal have den samme rente.

En af grundene til, at der har skullet vedtages disse meget store krisepakker i forhold til Grækenland, Portugal, Spanien, Italien og

Irland, er jo netop, at man, selv om man er med i en møntunion, ikke har den samme rente på sine statsobligationer. De lande, der har problemer, kommer til at skulle, om man så må sige, betale en højere rente til de kreditorer, som ønsker at optage statsobligationer for det pågældende land. Og der kan man sige, at både Grækenland og Italien jo er endt i den situation, netop fordi de ikke har haft styr på økonomien: at de betaler en langt højere rente end f.eks. Tyskland, som er med i euroen. Og den tyske rente er mig bekendt meget lav, også sammenlignet med Danmarks.

Så man kan jo ikke begynde at sammenligne med lande, der ikke har styr på økonomien. Vi har haft styr på økonomien, mens vi havde regeringsmagten, og det afspejler den lave rente. Men inde i eurolandenes klub er der naturligvis forskellige renter, som afspejler, at økonomierne er i forskellig stand.

Kl. 16:51

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Ole Birk Olesen for en kort bemærkning.

Kl. 16:51

Ole Birk Olesen (LA):

Jeg havde lige en samtale med andre af de nye her i Folketinget om, hvad man kan tillade sig at sige, hvilke ord man kan tillade sig at sige her i Folketingssalen, og vi blev enige om, at man gerne måtte sige sludder. Jeg ved ikke, om formanden kan nikke med hovedet, hvis det er korrekt, at man gerne må sige sludder?

Kl. 16:51

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Formanden har ingen indvendinger i forhold til, om man kan sige sludder eller ej. Formanden hører på talerne her.

Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 16:52

Ole Birk Olesen (LA):

Det var nemlig eklatant sludder, der kom ud af ordførerens mund her for ganske få sekunder siden, da hun sagde, at Danmark blev ekstra hårdt ramt af finanskrisen, fordi Danmark ikke var med i eurosamarbejdet. Jeg vil gerne bede ordføreren, som, da finanskrisen ramte Danmark, sågar var økonomi- og erhvervsminister, om at bekræfte, at de lande i EU, som står uden for eurosamarbejdet, har klaret sig betydelig bedre i finanskrisens forløb og i årene derefter end de lande, som er med i eurosamarbejdet. Vil ordføreren bekræfte, at lande som Sverige, Norge og Danmark har klaret sig betydelig bedre end eurogennemsnittet i finanskrisens efterkapitel?

Kl. 16:52

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 16:52

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige til hr. Ole Birk Olesen, at før man begynder at påstå, at andre siger noget sludder, skal man jo lytte efter, hvad der bliver svaret på. Jeg sagde, og det vil jeg meget gerne gentage, og så kan hr. Ole Birk Olesen jo gå tilbage og undersøge, om det er korrekt eller ej, at da finanskrisen ramte Danmark, blev Danmark udsat for valutaspekulation, og da måtte Nationalbanken sørge for at opkøbe ganske meget valuta for at undgå, at der ikke blev spekuleret mod den danske krone. Det er realiteten. Naturligvis vil de finansielle markeder opføre sig sådan. De tester, hvem de kan få bragt mest ud af kurs hurtigst, og der går de selvfølgelig efter små valutaer, der ligger uden for euroen. Det kan ordføreren bare tjekke, og det står jeg fast ved – det var i efteråret 2008.

Til hr. Ole Birk Olesen, der sammenligner Danmark med Sverige, vil jeg sige, at der jo er den meget store forskel, at Sverige har flydende valutakurs. Og hvad gjorde svenskerne, da finanskrisen ramte dem? De satte deres valuta ned med 30 pct. og gjorde alle svenskere 30 pct. fattigere. Så kom de hurtigt op igen, og det er den måde, som lande med fleksible valutakurser løser deres problemer på, nemlig ved at devaluere. Jeg spurgte fru Merete Riisager, der jo overhovedet ikke bryder sig om euroen og ikke vil have noget med den at gøre, om ikke den logiske konsekvens så var, at Danmark skulle gøre ligesom Sverige. Det fik jeg ikke noget svar på.

Kl. 16:54

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 16:54

Ole Birk Olesen (LA):

Det var jo en masse udenomssnak for at komme uden om det forhold, at ordføreren for lidt siden sagde, at Danmark blev ekstra hårdt ramt af finanskrisen, fordi Danmark ikke var medlem af euroen. Det er jo ikke sandt. Uanset hvor mange støtteopkøb der var af kroner, da finanskrisen ramte os, er facit nu, at Danmark og andre lande, der står uden for euroen, står økonomisk betydelig bedre end de lande, som er med i eurozonesamarbejdet. Vi kan da sige med ret stor sikkerhed, at det er selve eurosamarbejdets skyld, at disse lande, som er med, i dag ikke nyder tillid på valutamarkederne, ikke nyder tillid på finansmarkederne, fordi de er med i et økonomisk valutasamarbejde, som svækker tilliden til disse lande, fordi dette samarbejde er så fejlbehæftet, som det er.

Kl. 16:55

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ordføreren.

Kl. 16:55

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige til hr. Ole Birk Olesen, at det jo er en fuldstændig fair sag, at man kan være uenig politisk. Jeg er ikke i tvivl om, at Danmark ville have et lavere renteniveau, hvis vi var med i eurosamarbejdet. Hr. Ole Birk Olesen lytter så til andre økonomer, der har et andet synspunkt omkring det. Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde før: Vi blev ramt, vi blev også ramt af spekulationer mod den danske valuta, da finanskrisen ramte os, og det kan Liberal Alliance tjekke op på.

Jeg vil så sige til hr. Birk Olesen, at det i hvert fald er meget fejlagtigt at påstå, at det er euroen, der er skyld i de problemer, vi ser i Grækenland, Italien, Spanien og Portugal. I Grækenland skyldes det simpelt hen en uansvarlig økonomisk politik, hvor man har brugt 3 kr., hver gang man tjente 2 kr. I Spanien skyldes problemerne primært en boligboble. I Italien skyldes det, at regeringerne i de sidste tre årtier har kørt med budgetunderskud, også når det gik godt. Og sådan kunne jeg blive ved. Det er helt og aldeles forskellige årsager, der er grund til, at de lande er endt, hvor de er. Derfor er det også velgørende, at EU-landene nu i fællesskab er blevet enige om, at det skal der rettes op på, så der bliver ført en økonomisk ansvarlig politik.

Kl. 16:56

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Tak til ordføreren. Så er det europaministeren.

Kl. 16:56

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Jeg vil gerne starte med at takke fru Merete Riisager og Liberal Alliance for lejligheden til at tage debatten her i dag. Jeg synes, det har

været en god mulighed for at få slået nogle ting fast i forhold til dansk europapolitik.

For det første er der kommet det gode ud af debatten, at selv spørgsmålstillingerne har trukket i land i forhold til at bruge udtrykket euroregering. Og derfor vil jeg tillade mig at sige, at den konklusion, jeg vil drage på baggrund af dagens debat, er, at der med de tiltag, som er besluttet blandt EU's stats- og regeringschefer inden for eurozonen, ikke er tale om en euroregering.

For det andet, og det er også meget vigtigt, har vi i dag fået slået fuldstændig fast, at de beslutninger, man træffer inden for eurolandene, har gyldighed for eurolandene og ikke for andre – bare for at ikke nogen, der har fulgt debatten her i dag, skulle gå rundt med den misforståelse, at de beslutninger, der er truffet der, også har gyldighed for Danmark.

For det tredje er det også ifølge debatten i dag et enigt Folketing, der siger, at det ikke er tidspunktet at afholde en folkeafstemning om vores euroforbehold på. Det er en meget klar melding, og regeringens politik er også fuldstændig klar: Vi har ingen planer om i denne valgperiode at sætte euroforbeholdet til afstemning.

Dernæst står det også meget klart, at vi har et fælles ønske om, at EU skal være et fællesskab af 27 lande, og at vi fra dansk side skal gøre vores absolut yderste for, at alle 27 lande sidder med, når der træffes beslutninger, der har betydning for alle 27. Der kan jeg give et klart tilsagn om, at det er den danske regerings politik, det er det, vi arbejder for. Det var også det, som Tysklands kansler, Merkel, viste med sine bemærkninger på pressemødet med den danske statsminister om, at vi ikke bare her fra dansk side ser det som en mulighed for, men også fra andre landes side kan se det som en chance for, at vi kan være brobyggeren mellem de 17 lande, der er med i euroen, og de 10 lande, som ikke er med.

Det næste, jeg vil hæfte mig ved i dagens debat, er, at der er en meget bred opbakning til, hvad der skal være dansk europapolitik. Jeg vil derfor gerne benytte lejligheden til at takke både Venstres og Det Konservative Folkepartis ordførere, fordi de meget klart har vist, at den overordnede europæiske linje, man stod for, mens man var i regering, også er den, man står for, mens man er i opposition. At vi, selv om vi nu har forskellige roller, har en fælles kurs, når det gælder den overordnede europapolitik, er et stærkt udtryk for en bredde i Folketinget, som lover godt, også forud for det kommende danske EU-formandskab, og det er jeg meget glad for.

Så har der været diskuteret klubdannelser, og der har fra især Dansk Folkepartis side været rejst et ønske om, at vi skal lave en klub sammen med englænderne imod dem, der er med i eurosamarbejdet. Der vil jeg bare sige at det ikke er regeringens holdning.

Vi har den holdning, at man skal være et fællesskab, ikke bestående af 2 klubber, en på 17 og en på 10, men et fællesskab bestående af 27, og hvis man skal sige til de 17 eurolande, at de ikke må lave deres egen klub, så ville det dog være temmelig besynderligt, at ens vej til at undgå det, var, at man selv lavede en.

Derfor vil jeg sige, at vi vil samarbejde med alle lande, naturligvis også med England, og at der har været et rigtig godt og udbytte- rigt møde mellem den danske statsminister og premierminister Cameron, som hun besøgte i sidste uge. Jeg har også selv haft lejlighed til at mødes med den britiske europaminister, og der er et fortrinligt forhold mellem Danmark og Storbritannien, også inden for EU-samarbejdet.

Det betyder ikke, at vi er enige med dem om alting – det er vi i øvrigt ikke med nogen af de andre EU-lande – men vi har nogle fælles interesser, og i de tilfælde, hvor det tjener Danmark, at vi arbejder lidt tættere sammen med England, gør vi det. I de tilfælde, hvor det tjener danske interesser, at vi arbejder tættere sammen med andre lande end England, gør vi det. Det er det gode ved at have den tilgang til det, vi har. Vi er ikke med i en speciel klub, der har til formål at holde nogen ude, vi er med i et fællesskab på 27 lande.

Kl. 17:02

Jeg vil også gerne sige, at EU selvfølgelig står over for nogle meget store udfordringer. Det anerkender regeringen fuldt og helt. Vi anerkender også, at der er de 17 lande, som har truffet nogle beslutninger med hinanden for at få mere styr på butikken. Vi synes grundlæggende, at det er en rigtig god idé, når man fra tysk side og fra fransk side har sagt til både grækerne og italienerne: Det går ikke, at I fortsætter en kurs, som jeres lande ikke kan holde til, og som påvirker hele EU-samarbejdet. Selv om vi ikke er en del af euroen, påvirker det naturligvis Danmark, hvis euroen er i store problemer, og hvis der er lande inden for eurosamarbejdet, der er i krise. Næsten 60 pct. af den danske eksport går til EU-lande. Vi er en lille og en åben økonomi, og vi har en meget klar interesse i, at der er et EU, der hænger sammen, også når det gælder økonomien, også selv om vi ikke selv er en del af eurosamarbejdet. Vi har en meget klar interesse i at påvirke de beslutninger, der bliver truffet, og det gør vi i eurolandsamarbejdet og i samarbejdet med de 27, naturligvis med fuld anerkendelse og respekt for det danske EU-forbehold, når det som i det her tilfælde gælder euroen.

Derfor vil jeg for mit vedkommende takke for en god debat, som forhåbentlig har aflivet nogle myter, og som har lagt nogle spor ud for, hvad et stort flertal i Folketinget vil, og for nogle andre punkters vedkommende har vist, at der er et helt enigt Folketing, når det gælder europapolitikken, herunder at der ikke er nogen, der har aktuelle planer om en folkeafstemning om euroen. Det er vist første gang i meget lang tid, at man har set en sådan enighed, og det sætter jeg pris på som landets europaminister.

Kl. 17:04

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ministeren. Hr. Nikolaj Villumsen for en kort bemærkning.

Kl. 17:04

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det og tak til europaministeren. Jeg vil høre, om europaministeren mener, at der er behov for traktatændringer. Det kan jo blive en ret afgørende rolle, som den danske regering kan spille, dels fordi man jo har mulighed for at kunne sige nej, men også, fordi det jo kan komme til at blive sat på skinner under det danske EU-formandskab, hvis man ikke gør det.

Kl. 17:04

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ministeren.

Kl. 17:04

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Den danske regering har ikke lagt op til, at der skal ske traktatændringer. Det er ved det seneste møde mellem stats- og regeringscheferne blevet besluttet, at man har bedt formanden for Det Europæiske Råd, Van Rompuy, om at lave en vurdering af, om der er behov for traktatændringer, og i givet fald kan man derefter følge op med, hvad de så kunne bestå i. Det vil blive forelagt i forbindelse med det næste møde i Det Europæiske Råd, der finder sted den 9. december. Den danske regering vil afvente det arbejde, vi bl.a. selv har været med til at bede Van Rompuy om at sætte i værk.

Kl. 17:05

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 17:05

Nikolaj Villumsen (EL):

Mener ministeren så, at Angela Merkels tanker om traktatændringer, eksempelvis om det med en budgetkommissær, der skal have ret til at skære ned over for landene, kunne være en del af det, som man

skal diskutere videre? Grunden til, at jeg spørger, er jo, at Angela Merkels tanker er ret interessante. Vi er nogle stykker, der har bemærket, at når Angela Merkel mener noget, har det haft en vis vægt i forbindelse med EU-projektet her på det seneste.

Kl. 17:06

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ministeren.

Kl. 17:06

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Der er mange, der er kommet med ideer til, hvad traktatændringer kunne bestå i. Den danske regerings holdning er den, at vi nu afventer det arbejde, som foregår hos Van Rompuy, og når der ligger et resultat af det, forholder vi os til de forslag, der måtte ligge på bordet. Vi vil ikke gå ind i alle mulige hypotetiske diskussioner om, hvad forskellige statsledere og andre på et givet tidspunkt måtte have af ideer.

Kl. 17:06

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Fru Merete Riisager for en kort bemærkning.

Kl. 17:06

Merete Riisager (LA):

Som gammel humanist glæder jeg mig naturligvis over den iver, der er med hensyn til begrebsafklaringen her i Folketingssalen i dag. Ministeren noterer sig, at han ikke mener, at der er tale om en euroregering. Der kan være tale om styring og administration eller ledelse, men for mig at se er det alt sammen ord for det samme, nemlig en gradvis større styring af medlemslandenes økonomi. Jeg vil sige til ministeren, at jeg vil holde ministeren fast på, at de beslutninger, der træffes i eurozonen, ikke får betydning for Danmark.

Jeg har også noteret mig, at de gamle partier i Folketingssalen i dag reagerer med en automatreaktion, når vi i Liberal Alliance ønsker at være medlem af EU, er glade for det indre marked, men også kritiske over for den udvikling, der sker i øjeblikket, og der efterlyser jeg et større klarsyn hos regeringen.

Jeg har to konkrete spørgsmål. Vil Danmark i fremtiden kunne gennemføre sin egen finanspolitik, eksempelvis i form af en kickstart, en finanspolitisk lempelse, sådan som SRSF-regeringen nu agter at gøre det? Og kan ministeren garantere, at Danmark i fremtiden frit vil kunne bestemme sin egen skatte- og afgiftspolitik?

Kl. 17:07

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak. Ministeren.

Kl. 17:07

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Uanset hvor man tidligere har været medlem politisk, er det en god grundregel ikke at lægge folk noget i munden, de ikke har sagt. Jeg har på intet tidspunkt sagt, at de beslutninger, man træffer blandt eurolandene, ikke har betydning for Danmark. Tværtimod har jeg sagt, at vi har en klar interesse i, at man opfører sig fornuftigt blandt eurolandene, fordi vi med lille, åben økonomi er meget afhængige af de beslutninger, man træffer der. Derimod har jeg sagt, at det ikke har nogen retlig gyldighed, og det har i den forstand ikke nogen konsekvens for Danmark, når man vælger at have et tættere samarbejde blandt eurolandene, fordi vi ikke, som det også efter dagens debat er bekendt, er en del af eurozonen.

Derfor vil jeg også svare til de sidste spørgsmål, der kom fra ordføreren, at vi selv styrer vores finanspolitik og vores skattepolitik, og det er jo også en af grundene til, at vi i den nye regering i samarbejde med Enhedslisten har haft mulighed for at lave en kickstart. Og

det glæder mig meget, at Liberal Alliance synes, det er vigtigt for Danmark, og jeg håber også, det kommer til udtryk, når der skal stemmes om finansloven.

Kl. 17:09

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Det er hr. Finn Sørensen for en kort bemærkning.

Kl. 17:09

Finn Sørensen (EL):

Tak til ministeren for redegørelsen og for de foreløbige svar. Jeg synes nu ikke, det er lysende klart. Ministeren og den danske regering må have gjort op med sig selv, om der er behov for traktatændringer for at styrke EU's økonomiske politik, eller er der ikke behov for traktatændringer. Hvis man mener, at der ikke er behov for det, må man vel også melde klart ud allerede nu, at det synes man ikke, og derfor er der sådan set ikke nogen grund til at afvente, hvad Van Rompuy, eller hvad han nu hedder, kommer tilbage med af tilbage-meldinger. Hvis man mener, der er behov, vil jeg da gerne høre, hvilke traktatændringer man mener der er behov for.

Kl. 17:10

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ministeren.

Kl. 17:10

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Altså, fra den danske regerings side har vi gjort det meget klart, at vi ikke har nogen forslag til traktatændringer. Vi mener, at man inden for den eksisterende traktat kan bruge de værktøjer, der skal være med til at løse krisen, men vi må også konstatere, at der er andre lande, der har en anden tilgang. Der er vi så valgt at sige, at det måske er meget fornuftigt, at man lader formanden for Det Europæiske Råd, Van Rompuy, vurdere, om der er brug for traktatændringer, og i givet fald må man så derefter tage en diskussion af, hvilke det skal være. Fra dansk side siger vi bare, at inden det arbejde er færdiggjort, ville det være mærkeligt, hvis vi forholdt os til nogle forslag, der ikke er lagt frem, fra et arbejde, der endnu ikke er færdigt.

Kl. 17:10

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Finn Sørensen.

Kl. 17:11

Finn Sørensen (EL):

Jeg synes ikke, at det ville være så mærkeligt, hvis man forholdt sig til det, for man må jo selv have foretaget en grundig overvejelse om, om der er behov for traktatændringer. Hvis man når frem til, at det er der ikke, ville det vel gavne processen og samarbejdet med de andre lande, at man klart og tydeligt meldte ud, at man ikke var interesseret i det. Dermed stoppede processen, for vi er vel enige om, at traktatændringer kræver enstemmighed, og så er det vel bedst, at Danmark fra starten siger, at det er der ikke behov for.

Kl. 17:11

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ministeren.

Kl. 17:11

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Altså, fra dansk side har vi gjort det meget klart, at vi gerne vil være med til at bekæmpe krisen i Europa. Vi tror, at man med den eksisterende traktat har nogle muligheder, der ikke er brugt endnu. Men vi anerkender også, at der er andre regeringer, der har en anden holdning, og vi vil se på, hvilke konkrete forslag de kommer med, ligesom vi vil se på, hvilke forslag der kommer fra formanden for Det

Europæiske Råd, Van Rompuy. Og når vi har det liggende på bordet, er tidspunktet kommet til, at vi kan vurdere, om det set med danske øjne er fornuftigt, at man arbejder videre med de her ting, eller om man skal holde fast i den traktat, der er nu.

Også Enhedslistens ordfører må have tålmodighed og sige, at når alle EU's medlemslande, herunder Danmark, har bedt om, at der bliver sat et arbejde i gang, må man også vente på, at det får lov at finde sin afslutning i løbet af ganske kort tid.

Kl. 17:12

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Hans Kristian Skibby for en kort bemærkning.

Kl. 17:12

Hans Kristian Skibby (DF):

Tak, hr. formand. Grunden til, at jeg vil stille et spørgsmål, er de kommentarer, der kom fra ministeren om de kommentarer, som jeg så kom med, med hensyn til spørgsmålet om, hvorfor den danske statsminister sådan tilsyneladende ret kontant, men naturligvis venligt, afviste invitationen fra den britiske premierminister til et mere formaliseret samarbejde mellem de ti EU-lande, som ikke har den fælles mønt.

Der vil jeg gerne spørge ministeren om dette: Synes ministeren ikke, det vil være positivt at genoverveje det principielle i det, fordi vi på en lang række forskellige områder måske kunne få en fordel som nationalstat – altså Danmarks interesser set i et erhvervspolitisk og samfundsøkonomisk perspektiv og selvfølgelig også selve den nationaløkonomiske interesse – hvis vi fik et koordinerende samarbejde med de her ti lande, fordi vi har nogle fælles udfordringer? Synes ministeren ikke, der kan være sund ræson i det?

Kl. 17:13

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 17:13

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Fra dansk side lægger vi meget, meget stor vægt på, at det vil være en dårlig idé, hvis EU's 27 lande blev delt op i 2 klubber: en på 17, dem, der er med i euroen, og en på 10, dem, som for nuværende ikke er med i euroen.

Hvis man har den grundlæggende holdning, at man er ét EU med 27 lande, og at det er i Danmarks interesse, at vi har et rigtig godt samarbejde med alle de andre 26 og ikke alene med englænderne, så er det altså en rigtig dårlig idé at begynde at lave klubber inden for fællesskabet. Som jeg redegjorde for i mine bemærkninger, har Danmark et fremragende samarbejde med Storbritannien, og det kom også klart til udtryk, da den danske statsminister forleden var i Downing Street og mødtes med premierminister Cameron.

Så der er ingen grund til bekymring, vi samarbejder med Storbritannien, når det er i Danmarks interesse, og vi samarbejder med de andre EU-lande, når det tjener vores bedste.

Kl. 17:14

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Hr. Hans Kristian Skibby.

Kl. 17:14

Hans Kristian Skibby (DF):

Men det er jo også, oversat til det, jeg kalder jysk, det samme som at sige, at man ikke i den nuværende regering har skønnet, at det er i Danmarks interesse at formalisere det samarbejde med briterne, sådan som briterne egentlig har tilbudt os. Det er det, som vi i Dansk Folkeparti har lidt svært ved at forstå, al den stund at den britiske økonomi jo ikke er en hvilken som helst europæisk økonomi. Det er

jo en af de helt store økonomier på europæisk plan. Derfor synes vi selvfølgelig også, at regeringen burde genoverveje den side af sagen.

Mit sidste spørgsmål skal være af en lidt anden karakter, og det er i forhold til de meldinger, der er kommet fra ministerens eget parti i dag. Her blev der i den ene tale sagt, at man fra Socialdemokraternes side vil stå vagt om de danske forbehold. Senere blev det så sagt, at man vil respektere forbeholdene. Der vil jeg gerne spørge ministeren i en afklarende, sidste bemærkning: Vil man reelt stå vagt om de danske forbehold – ja eller nej?

Kl. 17:15

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):
Ministeren.

Kl. 17:15

Europaministeren (Nicolai Wammen):

Den danske regering har meldt meget klart ud, hvad dens politik er. Vi har ingen planer om at sætte euroforbeholdet til folkeafstemning i den her valgperiode. Til gengæld vil vi afholde en folkeafstemning om det retslige forbehold og om forsvarsforbeholdet. For alle forbeholdene gælder det, at de naturligvis bliver respekteret fuldt og helt, indtil danskerne måtte beslutte, at vi ikke længere har de pågældende forbehold. Længere er den ikke – og det er så også sagt på jysk.

Kl. 17:16

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak. Det var godt med den jyske afslutning på denne forespørgselsdebat om Europa. Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt først finde sted torsdag den 24. november 2011.

_____

Kl. 17:16

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Holger K. Nielsen):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 23. november 2011, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 17:17).

_____